Duncan Shelley

A POKOL KÉZIKÖNYVE I.

Hogyan éld túl a társadalmi összeomlást

ISBN 978-963-89067-5-5

www.brookskiado.hu

www.duncanshelley.com

Dizájn: Valenczi Pál
Borítófotó: Gyuricza „Papica" László

Kiadó: Brooks Kiadó
Kiadó igazgató: Weith Katalin

Nyomdai munka: Multiszolg Kft.

AJÁNLÁS

Érdekes, elgondolkodtató téma. Tudom ajánlani Duncan Shelley könyvét mindazoknak, akik életüket az egészséges keretek között, de a biztonság mindenkori szem előtt tartásával élik, és megpróbálnak előre látni bizonyos szituációkat, kockázatokat, és természetesen ezek megoldását is. Volt alakulatomnál mi így éltünk és így dolgoztunk. A gépjárművezetésnél ezt defenzív vezetésnek nevezik. Az író és munkatársai egy társadalmi összeomlás esetére mutatnak egy lehetséges megoldást az egyén számára.

Ujj Károly
nyugalmazott rendőr-alezredes
a Terrorelhárító Szolgálat volt parancsnok helyettese

Ajánlom ezt a könyvet minden felelősen gondolkodó magyar állampolgárnak! A vietnámi nép az országukban zajlott háborút úgy tudta megnyerni, hogy egy bizonyos „fekete könyv" tartalmát használták fel, amikor egy idegen hatalom tört a hazájukra és a túlélés volt a tét. Ezen könyv tartalmazza a dzsungelben való túlélés szabályait. Hogyan kell rejtőzködni, élelmet keresni, tüzet csinálni, menedéket építeni, gyógyítani, harcolni a természetben található eszközökkel stb. Ezt a könyvet a nemzet kincsének tartják és az eredetit egy titkos helyen őrzik. Ha újra kiszorulnak a városaikból és falvaikból a dzsungelbe, akkor már felkészülten tudnak létezni abban az élettérben is. És végül, engedd meg, hogy egy tanúságos párbeszéddel zárjam soraimat: Vuk kérdezi Karakot: „Karak, hát buta vagyok én?". Így szól Karak: „Nem kicsi Vuk, nem vagy buta, csak még nem tudsz eleget."

Szabó Gyula
nyugalmazott rendőr-főhadnagy
a Terrorelhárító Szolgálat Alosztály vezetője

Ajánlom ezt a könyvet azoknak, akik nem hajlandók tétlenül nézni, hogy csak úgy történnek velük a dolgok, hanem készek felelőséget vállalva kezükbe venni az irányítást szélsőséges helyzetben is. Ehhez ad útmutatást a könyv. Profi, részletekig átgondolt, kidolgozott, és szemléletes.

Franta Eszter
építészmérnök

A Pokol Kézikönyve sorozatot és ennek első kötetét jó szívvel ajánlom azoknak, akik szerint valamilyen oknál fogva elképzelhető a jelenlegi társadalmi, gazdasági, földrajzi környezetünk hirtelen, de nem előjel nélkül bekövetkező átalakulása. A sorozat alkalmas arra, hogy az ilyen helyzetre felkészítse a felkészületleneket. A könyv egyéni, eredeti nézőpontból, személyes tapasztalatok megosztásával mutatja be azokat a módszereket, amelyekkel – elsősorban hazai viszonylatban – képesek lehetünk a megváltozó környezetet idejében felismerni és azt komoly veszteségek nélkül túlélni.

Dr. Lőrincz Andor
jogász

A hallgatóim szerint az egyik leggyakorlatiasabb tréner vagyok a közép-kelet európai piacon. De ez a könyv új távlatokat nyitott meg, mennyire kell begyakorolni egy adott tudást. Ez a könyv két dolog miatt is időszerű:

1. Eddig nem igazán tudtam mit kéne tenni egy katasztrófa alatt. Ez a könyv megmondja. Kevesebb így a para.

2. Remélem a könyv hatására sok kicsi önszerveződő csoport fog létre jönni.

Cégek új lendületet kaphatnak, ha túlélő klubot szerveznek a munkatársaikból, hogy a kellő felszerelést, élelmet meg tudják

venni maguknak. Javaslom ügyfeleimnek, hogy tegyék kötelező olvasmánnyá.

Kasza Tamás
tréner, író

E KÖNYV AZOKNAK SZÓL:
Akik nem akarnak a reménybe kapaszkodni.
Akik nem akarnak segítségre várni.
Akik nem akarnak áldozatok lenni.

E KÖNYV AZOKNAK SZÓL:
Akik szeretni akarnak, mert a szeretetből felelősség lesz.
Akik érteni akarnak, mert a megértésből esély lesz.
Akik cselekedni akarnak, mert a tettekből jövő lesz.

AZ ÍRÓ

Duncan Shelley

Regényíró, blogger, írás-tanár

„A ma embere életképtelen a civilizáció nyújtotta ellátó rendszer nélkül. Nagyon is van realitása annak, hogy holnap egy rossz napra ébredünk. Nem a világot ismerjük, hanem a média híreit. Nem látunk a politika színfalai mögé, nem tudjuk, mi vár még ránk. Jöhet gazdasági összeomlás, járvány, katasztrófa, puccs, merénylet, háború. Nem a sajnálkozás, a reménykedés, a paranoia a megoldás, hanem a felkészülés, amely az egyetlen valódi biztonság."

www.duncanshelley.com

A SZAKÉRTŐ

Gyuricza „Papica" László

Túlélési szakértő, felszerelés-tesztelő

„A napi életünktől eltérő vészhelyzetek kezelése nem csak pusztán tudást igényel. Egy szemléletet, amely irányítja az ösztönösséget, tapasztalatokkal operálva tervezi a megoldást. Nem attól lesz az ember hatékony a problémák kezelésében, ha elhiszi magáról: birtokában van olyan képességek halmazának, amikről eddig sokat hallott és olvasott. A tapasztalat az, ami valódi önbizalmat ad és az ebből összeálló rendszer, ami bárki számára lehetővé teheti a boldogulást, az amúgy köznapi értelemben élhetetlen közegben."

http://bushcraft.co.hu

SOROZATISMERTETŐ

A MEGFELELŐ NÉZŐPONT

A könyv, amit olvasol, különleges. Ismereteink szerint még hasonló sincs, sehol a világon. Ez nem egy túlzó, üres marketing szöveg, hanem ez az igazság, és rövidesen látni fogod, hogy miért. Ahhoz, hogy megértsd, mit is akarunk ezzel a könyvvel elérni, a megfelelő nézőponttal kell olvasnod.

Lehetséges, hogy érzékenyen érint majd a Pokol Kézikönyve, mert elrontja a kedved, megremegteti azt az elképzelésedet, hogy a világ olyan, amilyennek látni akarod, és ha nem veszel tudomást a rosszról, akkor nem is ér el hozzád. Előfordulhat, hogy az utolsó oldalra érve elszomorodsz, elrévedő tekintettel, lassan becsukod a könyvet, és attól fogva félve várod a holnapot. Akárhogy is, haragudhatsz rám, amiért megírtam, haragudhatsz ránk, amiért kiadtuk.

Kérlek, végezz el egy tesztet. Fogj egy szalvétát, gyűrd össze, dobd fel a levegőbe, és ne akard, hogy leessen. Ha nem esik le, mert nem akarod, hogy leessen, akkor ez a könyv nem neked szól. Ha leesik, annak ellenére, hogy nem akartad, akkor ideje felébredni, megérteni, hogy nem tudod száz százalékban irányítani az eseményeket az akaratoddal. Ha egy szalvétával nem megy, hogyan menne az egész univerzummal?

Az életben gyakran kell választani az álomvilág és a valóság között.

Azt mondják, jobb félni, mint megijedni. Mi nem osztjuk ezt a nézetet. A félelem megmérgez mindent. Aki minden nap fél a haláltól, az soha nem él, aki minden nap a katasztrófától retteg, annak minden napja katasztrófa. Tapasztalatból beszélek.

Amikor tíz éves voltam, egy nap sétáltam hazafelé az utcán, odajött hozzám két fickó, és egyikük adott egy pofont. Úgy megijedtem, hogy attól kezdve tizenhat éven át edzettem, szinte minden nap, harcművészeteket és küzdősportokat tanultam, fegyverekkel gyakoroltam, hogy soha többé ne történhessen meg, hogy valaki ad egy pofont. Tizenhat éven át félelemben éltem, tizenhat éven át püföltem a homokzsákot és az edzéstársaimat, tizenhat éven át vágásokat és szúrásokat gyakoroltam – tizenhat éven át harcoltam magamban azzal a pillanattal, amikor gyerekként kaptam egy pofont, és megijedtem a világtól.

Mondanom sem kell: a félelem nem múlt el az edzőteremben és a ringben (mástól múlt el). Csak egy pofon volt, és mert nem voltam képes szembenézni vele, letértem az utamról, tettem egy tizenhat éves, felesleges kitérőt. Egyetlen pofon miatt. Azóta is hallom, ahogyan sportolók és harcművészek mesélik, hogyan verték meg őket, hogyan kezdtek el edzeni, hogy legközelebb ők nyerjenek. Szerencsétlen emberek. Egyszer megijedtek, és azóta nem a saját életüket élik.

Tudom, milyen az, amikor valaki fél, és mérhetetlen időn át küzd magában egy régi emlékkel, vagy egy ijesztő feltevéssel. A Pokol Kézikönyvével nem erre akarunk rávenni téged. Nem akarunk félelmet kelteni, nem akarunk károgni és fenyegetni. Nem az a célunk, hogy ily fondorlatos módon elvegyük az életedet és a paranoia bűzlő mocsarába lökjünk.

Az ember kulcsra zárja a lakása ajtaját, biztosítást köt, a tőle telhető mértékben igyekszik pénzt félretenni a rosszabb napokra, és talán a tűzoltó készülék is ott várakozik valahol a sarokban. Ez nem beteges hozzáállás, hanem józan belátás. Mi sem kérünk többet.

Csupán annyit szeretnénk, hogy belásd, igen egyszerű a képlet: léteznek rossz dolgok, némelyik ezek közül veled is megtörténhet, ám, ha felkészült vagy, szinte bármit képes leszel kezelni. A felkészüléshez komoly kérdéseket kell feltenned, igaz válaszokat kell találnod rájuk, megtenni a szükséges előkészületeket, és azután élni tovább, vígan, mint addig, de immáron valós biztonságban.

A POKOL KÉZIKÖNYVE SOROZAT

A pokol... Sajátos definíciót alkottunk e szóra, mely sokféle érzést, elképzelést összesít magában a pokolról, mint helyről, és még inkább, mint állapotról.

A pokol *szélsőséges tanácstalanság.*

A mi értelmezésünkben ez a pokol.

A pokol a tanácstalanságnak, a zavarodottságnak olyan foka, amely lehetetlenné teszi a hatékony, célirányos cselekvést. Önmagában elegendő ahhoz, hogy teljes körű cselekvőképtelenséget, mentális összeomlást okozzon, az élni akarás megszűnését eredményezze. Bizonyos esetekben a kiúttalanság érzése halálos lehet.

Léteznek olyan szituációk, amelyekben nem ismerjük ki magunkat. Korábbi tanulmányaink hasznavehetetlenek, jártasságunk, rutinosságunk nem ér semmit.

Az, amit felszínesen „életveszélyes helyzetnek" vagy „szélsőséges eseménynek" neveznénk, valójában csupán annyit jelent, hogy távol áll tőlünk, távol áll az életünktől, és soha nem tanultuk meg kezelni. Nem ismerős. Nem ismerjük ki magunkat. Nem látjuk át. Nem tudjuk, mi mit jelent és mi mivel függ össze.

A pokol szélsőséges tanácstalanság. Más szóval: tudatlanság. A pokol megfejtése a tudás. A pokol ellentéte nem más, mint a kompetencia, melynek jelenlétében a tanácstalanság megszűnik létezni.

A Pokol Kézikönyve könyvsorozat olyan könyvekből áll, melyek a pokol egy-egy bugyrát, az élet egy-egy kevéssé ismert, legendákkal, babonákkal, tévedésekkel, tudatlansággal tarkított területét veszi górcső alá, melyeken a valódi tudást a legtöbb ember számára puszta emóciók helyettesítik.

Könyvsorozatunk minden egyes része felszámol ezek közül a poklok közül egyet. Teszi ezt könnyen érthető, olvasmányos formában.

Könyveink nem elméleti fejtegetések, nem más könyvekből kiollózott részletek montázsa, hanem empirikus alapokon nyugvó ismeretanyagok.

Az írásokban nem talál majd népszerű, elterjedt nézeteket, szentesített hivatalos véleményeket, média-legendákat. Megértettük a felelősséget, mely a vállunkat nyomja, amikor ebbe a vállalkozásba kezd-

tünk. Nem szócső vagyunk tehát, nem felülete valaminek, nem képviselői különös érdekeknek. A célunk csupán a poklok felszámolása.

Olyan emberek közös munkája fekszik a könyveinkben, akik aggódnak szeretteikért és önmagukért, felelősséget éreznek a jövőért, és nem engedhetik meg azt a mérhetetlen luxust, hogy bizonytalan információkra építsék fel az életüket, vagy a vakszerencsére bízzák azt.

Könyveink hozzánk hasonló nézőponttal rendelkező, felelős gondolkodású embereknek szólnak.

FONTOS FIGYELMEZTETÉS

A Pokol Kézikönyve könyvsorozat részei önmagukban nem érnek sokat. Elméleti alapokat nyújtanak, nézőpontot adnak, irányt mutatnak – de önmagukban nem elegendőek problémák kezelésére.

E könyvek elindíthatnak egy úton, melynek végén a mostaninál sokkal nagyobb túlélési potenciál vár.

Ezen az úton tanulod meg kezelni az élet kemény helyzeteit.

A KÖNYV FELÉPÍTÉSE

A Pokol Kézikönyve könyvsorozat valamennyi része egyedi módon épül fel.

A könyv első felét egy történet teszi ki, amely illusztrációként, példaként szemlélteti az adott kötetben górcső alá vett poklot. Milyen lenne átélni? Mi történne, hogyan zajlana le? Mit tenne egy felkészületlen ember, és miként viselkedne az, aki felkészült?

A könyv második felében végigvesszük mindazokat az elveket, praktikákat és eszközöket, melyek segítségével kezelhetjük azt a problémát, a pokolnak azt a bugyrát, mellyel az adott rész foglalkozik, mintegy magyarázva, alátámasztva, kifejtve az illusztrációként bemutatott sztori szakmai hátterét.

A KÖNYV CÉLJA

A Pokol Kézikönyve sorozat részei sohasem arról szólnak, hogy mit kell, vagy mit kellene tennie a kormánynak, a katasztrófa-elhárításnak, a hatóságoknak.

Arról szólnak, hogy mit tehetek én.

Arról, hogy mit tehetsz te.

Lehetséges, hogy egy vészhelyzetben a hivatalos szervek mindegyike szakszerű munkát végez, erőn felül teljesít, és amennyire az egyáltalán lehetséges, kezeli a helyzetet.

Még ebben az ideális esetben is hárul ránk tennivaló, marad felelősség a mi kezünkben. Ha más nem, legalább annyi, hogy életben maradjunk, és ne akadályozzuk a munkát.

TÁRSADALMI ÖSSZEOMLÁS

MIT NEVEZÜNK TÁRSADALMI ÖSSZEOMLÁSNAK?

Társadalmi összeomlásnak nevezzük azt az állapotot, amikor a társadalom nem képes társadalomként működni.

Megszűnik a munkamegosztás, a kiterjedt koordináció, az ellátó rendszer nem működik többé (energia, bolthálózat, orvosi ellátás, és mindezek háttere, mint például a teherszállítás), a törvényes rend felbomlik. Ez a társadalmi összeomlás.

Mi válthat ki társadalmi összeomlást? Például súlyos katasztrófa, veszélyes járvány, elterjedt mérgezés, puccs, zavargások, terrorcselekmény, éhséglázadás, vagy valamilyen alapvető meghibásodás az energia-ellátásban (például a paksi atomerőmű leállása).

Mennyi ideig tarthat egy társadalmi összeomlás? Csupán becslések vannak. Magyarország földrajzi fekvése, EU és NATO tagsága, valamint más tényezők mérlegelése arra enged következtetni, hogy az összeomlás hetekig tarthat, talán egy hónapig. Tartósabb összeomlás (ismereteink alapján) nem nagyon képzelhető el. De ne vegyük félvállról. Heteket eltölteni egy területen, ahol nincs ellátás és nincs törvényes rend, maga lehet a pokol.

AZ ÉRZELMI VÁLSÁG

A társadalmi összeomlás előtt minden esetben érzelmi válság üti fel a fejét és terjed el. Az érzelmi válságot általános veszélyérzet előzi meg. A veszélyérzet társadalmi szintű nehézségek után bukkan fel. Olyan ez, mint egy láncreakció. Szerencsére, bármely ponton megállítható, kezelhető, és visszafordítható.

Társadalmi, vállalati, közösségi, családi és egyéni szinten ugyanaz a legfontosabb a lelki stabilitás szempontjából: a jövőkép. Egy elfogadható, hihető és vonzó jövőkép, mely felé haladunk. Ha ez a jövőkép elveszik, mindegy, mennyire erős és egészséges valaki, az élete onnantól fogva hajszálon függ, ahogyan a józan esze is.

Az életszínvonal zuhanása, az élet nehezebbé és lassabbá válása azt a téves elképzelést szülheti, hogy összeomlott a társadalom. Ez nem igaz. Amíg az emberek eljárnak dolgozni, amíg a gyerekek tanulnak, amíg van tévéadás, megjelennek az újságok, és kormányszintű intézkedéseket hajtanak végre valamilyen kedvezőtlen állapot kezelésére, addig nem beszélhetünk társadalmi összeomlásról.

Akadozhat az élelemellátás, kórházak zárhatnak be, hosszas áramszünetek tarkíthatják a mindennapokat, elszaporodhatnak a bűncselekmények, és még mindig nem beszélhetünk társadalmi összeomlásról.

Az ellátó hálózat és a törvényes rend megszűnése a társadalmi összeomlás. Fontos tudnunk, hogy valóban összeomlott-e az ország, amelyben tartózkodunk, mert egy összeomlás egyéni kezelése gyökeresen más, mint az azt megelőző folyamatok kezelése.

Ha összeomlik a társadalom körülöttünk, mennünk kell. Az összeomlás első jeleire útra kell kelnünk, teketóriázás nélkül. Ilyenkor percek is számítanak. Órákat elpocsékolni hazárdjáték, napokat elpocsékolni a sors kihívásával egyenlő. Amilyen gyorsan csak lehetséges, el kell hagynunk a városokat, sőt a lakott területeket is, mert amíg ezeken belül vagyunk, az életünk fabatkát sem ér. Dióhéjban ez az, amit teljes összeomláskor tennünk kell.

Ellenben, amíg nincs társadalmi összeomlás, távozásunk éppen hogy az összeomlást segíti elő. Összeomláskor a szétszóródás, érzelmi válságkor, vagy más nehézségek megjelenésekor ennek ellenkezője, az együtt maradás, összetartás, összefogás az, amely kezeli a problémákat.

Bármilyen közösségi, közösségépítő kezdeményezés, mozgalom, tevékenység hasznos lehet az érzelmi válság kezelésében – de csak abban az esetben, ha nem bukkan fel ellenségkép, amely megosztottsághoz, viszályhoz vezet.

Civil kezdeményezések, koncertek, vallási szertartások, párt-összejövetelek, ezek mindegyike fontos és hasznos lehet abban, hogy kezelje az érzelmi válságot, lelki kapaszkodót nyújtson az embereknek – amíg ezek mentesek az ellenségképektől.

A civil kezdeményezések értéke felbecsülhetetlen lehet a válságok kezelésében. Vannak országok (például Argentína), ahol az ilyen jellegű közösségek emberek millióit mentették meg az éhhaláltól, az elzülléstől, és nyújtottak elfogadható jövőképet. Tették ezt védett övezetek létrehozásával, helyi pénzek bevezetésével, olyan barterpiacok felállításával, melyeken munkával is lehet fizetni a termékekért (például az élelmiszerért).

Létfontosságú tudás annak megállapítása, hogy társadalmi összeomlás az, ami a szemünk előtt történik, vagy csupán érzelmi válság. Eltérő módon kell kezelni a két jelenséget.

EGY LEHETSÉGES TÁRSADALMI ÖSSZEOMLÁS TÖRTÉNETE

ELŐSZÓ

Megérkeztünk a könyv első nagy egységéhez, amely egy történet. Kifejezetten A Pokol Kézikönyve I. részéhez íródott, máshol nem található meg. Nem tekinthető sem regénynek, sem novellának, sokkal inkább dokumentum-játék, példázat, illusztráció. Kérlek, ne keress benne irodalmi értékeket, sem a cél, sem a terjedelem nem tette lehetővé az ehhez szükséges elmélyülést.

A történetbeli társadalmi összeomlás kiváltó oka a paksi atomerőmű katasztrófája. Miért esett erre a választásunk? Ez egy lehetséges forgatókönyv a társadalom nagyon gyors összeomlására. Csernobil katasztrófája máig figyelmeztető jelként magasodik a látóhatár fölé, máig megfagyasztja a vért az ereinkben.

Meglehet, irracionálisnak tűnik az a gyorsaság, ahogyan a történetben követik egymást az események. Nem alaptalan a feltételezés, hogy néhány óra alatt ekkora legyen a pánik, nem alaptalan, hogy egy-két hét alatt összeomoljon a magyar társadalom. A valóságban talán tényleg hosszabb időt venne igénybe (ez rengeteg tényezőtől függ), bízunk benne, hogy ellenőrzésre sohasem lesz lehetőségünk. A lényeg, hogy a folyamatok rövid idő alatt gyökeresen megváltozhatnak.

Mindaz, amit olvasni fogsz az elkövetkező oldalakon, *szinte* maga a valóság. Szinte, mert bár valamennyi fontos szereplő létezik, a helyszínek mindegyike (utcák, házak, terek, folyók, patakok, fák, tisztások, minden) megtalálható a valóságban, az eszközök bárki által megvásárolhatók az üzletekben, az alkalmazott praktikák ezerszer és ezerszer működtek már, a tetteket megcselekedték, és mégis – a kiinduló esemény *még* nem történt meg.

Még. Ez a kulcsszó.

Nem azért, mert egyszer megtörténik majd, bizonyosan ott áll előttünk ez a rém, és az eljövendő napok egyikén lecsap ránk. Nem biztos, hogy így lesz. De kétségtelen, hogy lehetséges.

A pánik, a kapkodás, gyakran nagyobb veszélyt jelent, mint bármilyen más jelenség. A szakértelem, a felkészültség, a lélekjelenlét csodákra képes. Ezek nélkül az ember nem sokat tehet. Bízhat réges-rég eltompult ösztöneiben, bízhat abban, hogy valaki majd segít, hiheti, hogy nem lesz baj. A valóság úgy hatol át a reményen, mintha az nem is létezne.

Az első atomerőművet 1954-ben adták át. Ma harmincnál több országban, közel ötszáz erőmű termeli az energiát. Az atomerőművek biztonságosak, melyeket a személyzet szakszerűen, szükség esetén akár önfeláldozó felelősséggel kezel.

Megindító, amikor emocionálisan túlfűtött, az „atom", a „reaktor", a „maghasadás", a „magfúzió" és egyéb szavakat definiálni képtelen emberek tüntetnek az atomenergia békés felhasználása ellen, pusztító katasztrófákra hivatkozva. Ezen az alapon gyakorlatilag mindent be kellene tiltani. A kést, mert öltek már vele, a közlekedést, mert okozott halált, a tüzet, mert éget...

Majak, Csernobil, Fukushima – ezek a ritka kivételek. Bármelyik iparág büszke lenne ilyen biztonsági mutatókra!

Az atomerőmű katasztrófák veszélyét azonban nem becsülhetjük alá. A katasztrófa ritka, ám amikor bekövetkezik, olyan mértékű, amire nehéz megfelelő szavakat találni. Tízezrek halálát okozhatja, százezreket tehet beteggé, egész városokat néptelenítheti el, országok gazdaságát roppanthatja meg.

Budapesttől mintegy 89 kilométerre, a Duna partján áll egy város, Paks melyet elsősorban az ott üzemelő atomerőműről ismerünk. 1966-ban írták alá az államközi szerződést, Magyarország és a Szovjetunió között, az erőmű közös felépítéséről és működtetéséről. Az eltelt évtizedekben több modernizációt hajtottak végre. Kisebb meghibásodások történtek, katasztrófák nem.

Paks biztonságos, szakembergárdája magasan képzett és felkészült. Közel fél évszázada termeli a villamos-energiát Magyarország számára, kiváltva ezzel számtalan hagyományos erőművet, amelyek szennyeznék a környezetet.

Mégis...

Murphy törvényei részét képezik a természet törvényeinek.

És az ördög nem alszik.

Minden erőfeszítés arra mutat, hogy a paksi erőmű baj nélkül töltse ki teljes élettartamát. Ezek ellenére, senki, egyetlen felelősen gondolkodó ember sem veheti száz százalékban biztosra, hogy soha nem lesz baj, és Paks neve soha nem kerül fel arra a rövid listára, melynek puszta felolvasása is kattogásra készteti a Geiger-Müller számlálót*.

Megtörténhet.

* Geiger-Müller számláló: *radioaktív sugárzást mérő detektor.*

Talán megtörténik.

Egyszer. Valamelyik nap.

Ez a sztori egy ilyen napon kezdődik. Az események két cselekményszálon futnak, mindegyik valós, szereplői léteznek, a helyszínek megtalálhatók, az eszközök beszerezhetők, a tettek, a reakciók, az események nem a fantázia termékei, az útvonalak pontosak és igen átgondoltak.

Tételezzük fel, hogy holnap történik valami, ami áthúzza a terveidet.

Tételezzük fel, hogy ami elromolhat, elromlik, és az ördög nem alszik.

Tételezzük fel, hogy Paks Csernobil nyomdokaiba lép.

Nos, te mit tennél?

UGYANOLYAN REGGEL

1.

BAJCSY ZSILINSZKY ENDRE UTCA
SZILASLIGET
október 27., csütörtök kora reggel

A felkarikázott gyulai kolbász enyhe ívben hullt a serpenyőbe, felsistergett a forró olajban; néhány vékony szelet sonka követte, utána egy feldarabolt zöldpaprika. A konyhát betöltő illat mosolyt csalt az álmos szakács arcára. Az utolsó hozzávaló: öt habosra vert tojás. Rövid sütés után tányérra került a mű. Tetejére egy csipetnyi őrölt chili, arra reszelt, füstölt sajt. Előkészületekkel együtt hat perc. Nomád-féle szilasligeti reggeli étel. Az ember estig megy tőle, mint a traktor.

Nomád leült az asztalhoz, a laptop elé. Falatozás közben ránézett a várható időjárási előrejelzésre, szélirány, csapadék, hőmérsékletváltozás; felugrott a weboldalára, elolvasta az éjszaka érkező három hozzászólást a fórumban, majd vetett egy pillantást a leveleire. Megírta a szokásos kora reggeli kör-e-mailt, a már megszokott szöveggel:

Jó reggelt!
Ma is dögunalomnak nézünk elébe. Ezt szeretem!
Nomád

Fél percen belül befutott az éjjeli bagoly életmódot folytató, „Sergey" becenevű barát válasza.

Hello Nomád!
Se alienek, se predatorok?
Hogyan képzelik ezt?
Sergey

Letelt az idő, válaszra már nem futotta, indulni kellett. Nomád kilépett a böngészőből, kikapcsolta a laptopot. A tálcát betette a mosogatóba. A felesége, Anna bukkant fel az ajtóban. Megállt a mosogató mellett; mint egy bűnügyi helyszínelő, szemügyre vette a nyomokat.

– Rántottás kolbászos sonka – állapította meg, szándékosan nem „kolbászos sonkás" rántottát mondva. – Diéta, hogy fogyjon a pocak?

Nomád elégedetten tapogatta meg domborodó hasát.

– Üzemanyagtartály – mondta.

– Jól van, jól van! Ma fél kettőkor jövök, beviszem a kocsit a szerelőhöz. Valami nincs rendben. Ragad a váltó, néha úgy kell rángatnom váltáskor – bosszankodott Anna.

– Lehet vele biztonsággal közlekedni?

– Lehet. Csak idegel, hogy szorul. Gézához viszem, szólj neki, hogy várjon rám!

– Épp mondani akartam, hogy csak hozzá vidd. A legjobb, akit ismerek. Hívom a kocsiból. Megyek!

– Szia, szia! Este látjuk egymást! – intett Anna és eltűnt a fürdőszoba irányába.

Az előszobában Nomád vette a kabátját, kiszedte a fogasok alól a hátizsákját, benne a vészeseti felszereléssel, ami nélkül soha nem hagyta el hosszabb időre a házat. Kibontotta a vízhatlan záró fedél szíjait, szétcipzárazta a zsák száját, belenyúlt, kitapogatta a nagyobb csomagokat. A szokásos ellenőrzés, minden nap. Reális túlbiztosítás, egészséges paranoia, vagy, ahogyan a seregben mondták: „Soha ne gondold, hogy a fegyver nincs megtöltve". Jobb kényszeresen ellenőrizni, újra és újra, mint meghalni.

– Csá apa! – szólalt meg Kicsi Ray, lefelé jövet a lépcsőn. Amióta tizenöt éves nagyfiú lett, azaz elkezdték érdekelni a lányok, és nem a hajuk meghúzása okán, mint régen, felköltözött a padlásra. Arra az esetre, ha egyszer nem egyedül állítana haza.

– Csá fiam! Milyen a basszgitár?

– Nem rossz.

– Ennek örülök. Lépek melózni!

– Te apa, várj már! Arra jöttem rá, hogy be kellene vezetnünk egy új szokást itt minálunk.

Nomád visszafordult az ajtóból. Elmosolyodott.

– Új szokást? – kérdezte – Több időt fordítasz leckeírásra?

– Az én eszemmel nem kell több – vágta rá Kicsi Ray. – Sokkal fontosabb dolog jutott eszembe, mert én mindig szívemen viselem a családom sorsát. Tudod, elnéztem most is Ray Mearst a Discovery-

n, épp a hajótöröttes túlélési filmje ment, és arra jutottam, hogy ő biztosan minden nap reggel mond valami bíztatót a barátainak és kitaláltam, hogy mostantól neked is kellene. Ma lehetne az első ilyen nap.

– Nézd fiam – kezdte Nomád –, ha én is a hobbimból élnék, mint a példaképed, a Nagy Ray, akkor elhiheted, hogy lenne energiám és kedvem minden nap valami bíztatót kitalálni. De, amíg melóznom kell, meg elviselni egy segg főnököt, aki önmaga jelentéktelenségébe kattant bele, addig erre már nincs kapacitásom. De neked van.

– Nekem? Egy percem sincs! Azt hiszed, marad bármennyi időm a csajok, a barátok, a családom, a gitározás, a zeneszerzés, a túlélés, és a Warcraft* mellett? El vagy tévedve, apa! Én vagyok a legelfoglaltabb ember ebben a családban!

– Kihagytad a sulit és a leckeírást...

– Éreztem, hogy valami kimaradt – bólogatott Kicsi Ray, elrévedő arckifejezéssel.

– Kevesebb játék? – próbálkozott Nomád.

– A Warcraft bajtársiasságra, csapatszellemre, összedolgozásra nevel. Ezek fontos dolgok!

Nomád az órájára pillantott.

– Majd este! Csá, fiam!

– Neked is, apa!

Nomád kilépett a házból. A két kutya azonnal megrohanta, vidáman ugrándoztak mellette. Egy kis fültővakarás, kapunyitás, azután be a fehér Hyundai Galloper terepjáróba és indulás. Az autópályára felkanyarodva hívta Gézát, az autószerelőt.

2.

VEZÉR UTCA
ZUGLÓ, BUDAPEST
október 27., csütörtök reggel

Sanyi lélegzetvisszafojtva fülelt. Még a szemét is becsukta, annyira koncentrált. Furcsa hangokat hallott: korgást, morgást, meghatá-

* Warcraft: *utalás a Word of Warcraft című, csapat alapú videojátékra.*

rozhatatlan neszeket. Nem tudta eldönteni, melyik hang mihez vagy kihez tartozik. Mindig is azt hitte, idebent csend van, de rá kellett jönnie, hogy ez nem igaz.

– Micsoda hangok! – emelte fel a fejét Ilona hasáról. – Vajon a baba hallja?

– Azt is hallja, hogy mi beszélünk – válaszolta a felesége.

– Most már elég nagy a csöppség! – Sanyi visszahajtotta a fejét Ilona meztelen hasára, és fülelt. Valami megmozdult. – Érezted?

– Persze, minden mozdulatot. Hihetetlen érzés anyának lenni! Olyan, mintha kiteljesednék. Tudod... ez olyan... ez a küldetésem, érted? Hogy életet adjak. Ezt jelenti, hogy nő.

– Én is érzem, hogy valami megváltozik bennünk. Minden a helyére kerül. Ez az élet rendje. Hű, de nagyot rúgott! Van benne erő! – hitetlenkedett Sanyi.

– Vasgyúró kis hölgy! Arra is rájöttem – vette bizalmasabbra a hangját Ilona –, hogy a Nyolcadik utas a halált egy nő találta ki!

Férje felkapta a fejét, mintha attól tartana, az a lény hirtelen kitör a felesége hasából és leharapja a fejét. Nem is tudta, mit mondjon, csak nevettek.

– Lehet benne valami! – gondolkodott el az ötleten – Ijesztő érzés néha, hogy egy élet növekedik a testedben?

– Azt nem mondanám. Inkább furcsa. Bár, ha nem tudnám, hogy terhes vagyok, biztosan rettegnék, és őrült dolgokat mesélnék be magamnak. Azért egy nő ezt érzi. Utálom ezt a szót, hogy terhes! Olyan, mintha rossz lenne. Terhes, teher. Szörnyű! Ezt úgy nevezik, hogy áldott állapot. Ez a megfelelő szó. Nem vagyok terhes, áldott vagyok!

Sanyi feltápászkodott. Különös mosoly játszott az arcán. Odahajolt Ilonához, megcsókolta.

– Én is az vagyok – mondta halkan.

– Igen, tudom. Jó vásárt csináltál velem! – incselkedett a nő.

Férje lelkesen bólogatott. Mögöttük a tévében elkezdődött a híradó, ami azt jelentette, hogy Sanyinak ideje indulnia. Utálta lekésni a trolit. Felállt, megigazította a ruháját. Támadt egy ötlete.

– Panna?

– Jaj, ne! Van egy csaj a közértben, a felvágott-pultnál, annak van egy Panna nevű lánya. Annyira hülye az a gyerek! Ne legyen Panna! – ingatta a fejét Ilona. – Valami különlegesebb kellene.

– Nekünk sincs különleges nevünk. Választhatnánk a családból. Ott van... nem... ott a... Az apai nagyanyád, Aranka. Az jó név! Aranka, Arany, Aranyos, Ari... – ötletelt Sanyi, kifelé hátrálva a cipője felé.

– A családból ne! Aranka nagyi... Aranka nagyi szájába veszi a cicimet... Jaj, mindjárt kiugrom az ablakon! – hadarta Ilona. Felkelt a fotelból, lassan neki is mennie kellett. Szerencsére a közért, ahol pénztárosként dolgozott, közel volt.

Sanyi vette a cipőjét. Fél lábon ugrándozva kötötte be, közben neveken járt az esze.

– Dolli? – vetette fel.

– Ne! Dolly Parton! Nem akarom, hogy olyan legyen, mint ő! – hárította el Ilona. Derekára tette a kezét és lassan hátrahajolt néhányszor, míg roppant egyet a háta. Már kezdett nehézzé válni a baba cipelése. Terhes, teher...

– Franciska? Az szép név, lehet becézgetni...

– Ilyen névvel egy kényeskedő királykisasszony lesz belőle!

– Csillagom, valamilyen nevet csak kell adnunk neki! Minden név foglalt már, biztosan minden nevet visel néhány rossz példa, de ettől még lehet egy név jó és szép!

– Gondolkodjunk még, van időnk! – Ilona kisétált az előszobába, közben még egyszer megropogtatta a hátát – Nem terhes-torna kellene, hanem terhesség előtti torna! Elég jó fizikum kell egy baba kihordásához. Izomláz van a hátamban.

Csókot váltottak.

– Délután látjuk egymást! Vigyázz magadra, kis csillag! – búcsúzott Sanyi.

– Te is, drágám! Tényleg ki kell találnunk valamilyen nevet, mert lassan időszerű lesz.

– Gondolkodom rajta! – intett a férje és beszállt a liftbe.

– Én is! – szólt utána Ilona.

Visszatért a lakásba. Még majdnem háromnegyed órája volt indulásig. Töltött magának egy bögre tejet, levette a Magyar utónévkönyvet a polcról, és leheveredett a fotelba.

– Figyelj, babuci, végül is a te neved lesz. Felolvasom a lányneveket, és amelyik tetszik, annál rúgjál egyet. Na, akkor figyelj jól! – köhintett egyet, hogy kitisztuljon a hangja – Abélia. Abiáta. Nem, ezeket kimondani is nehéz. Abigél. Az meg egy tévésorozat, nem szeretném,

ha apáca lennél. Ada. Adala. Ezek nem is magyar nevek. Adalberta. Jézusom! Adalbertina. Na, ez kész!

3.

AQUINCUM
ÓBUDA, BUDAPEST
október 27., csütörtök reggel

Evelyn meztelenül jött ki a fürdőszobából. Nem volt egy szégyenlős típus, meg aztán nem is volt mit szégyellnie. Tizenhárom éves kora óta ostromolták a férfiak, megtanulta már, hogyan kezelje, de még mindig szerette a rajongó tekinteteket. Pedig, nem tegnap kezdődött.

Sergey mosolyogva követte a tekintetével. A legszebb nő, akit valaha ismert és két éve már, hogy összekapcsolódott az életük. Valaminek kellett lennie benne, ha egy ilyen nő őt választotta és kitartott mellette.

Evelyn eltűnt a hálóban, az ajtót nyitva hagyta. Sergey bement utána a szobába. A nő belebújt a kiválasztott fehérneműbe. Gyorsan felöltözött: harisnya, hófehér blúz, elegáns, szürke kosztüm.

– Láttam egy képet a neten. Szép, lengén öltözött nő, egy angyal, szárnyakkal, ül az asztalnál, és vodkát iszik. Te is ilyen vagy. A kedves, lefegyverző mosolyod, a hangod, a konzervatív, dívás megjelenésed, és közben a szoknya alatt leopárd mintás tanga... – Sergey felnevetett. – Szeretem ezt a kettősséget benned.

Evelyn megfordult. Mosolygott. Elindult az ajtó felé.

– Nekem millió arcom van! – vetette oda játékosan.

A fürdőszobában állapodtak meg, a nő elkezdte kisminkelni magát.

– Tudnál olyan lenni, mint egy terminátor? – kérdezte Sergey, miközben elhelyezkedett a kád szélén.

– Persze, hogy tudnék! Mi lenne velem, ha mindig ugyanolyannak kellene lennem! Az élet egy színház, az emberek színészek, én pedig híres karakterszínész vagyok – tökéletes időzítés volt, Evelyn éppen befejezte a szempillái eligazítását. – Szívem, mit műveltél az éjjel?

– Egy monolithos egységet elszállásoltam a Janovban – dicsekedett Sergey.

– Ki engedte be őket?

– A Szolgálat*. Nem volt könnyű, de megérte.

– Esetleg valami más? – kérdezte Evelyn, finoman kihangsúlyozva az utolsó szót. A rúzs következett.

– Rendbe raktam a weboldalt, amit tegnap kezdtem átvizsgálni. Új, teljesen beállított dizájn, működik minden, hibátlanul.

– A felhasználók tudják szerkeszteni a kommentjeiket? Állandóan kérik, hogy tegyük ezt lehetővé.

– A megfelelő plugint* még nem találtam meg. Az egyik nem működött, érthetetlen okból, pedig tökéletes lett volna, a másik meg nem engedte az időtartamot korlátozni. Úgy találtam ki, hogy miután valaki leokézza a hozzászólását, még öt percig tudja törölni vagy szerkeszteni, utána már nem. Ha korlátlan ideig hozzányúlhat, az a teljes káosz.

– Annak valóban nem lenne értelme – helyeselt Evelyn. Elrakta a sminkkészletét, eligazgatta a haját; a férfi felé fordult. – Ha jól sejtem, aludni fogsz.

– Igen, Gyönyörke. Majd rólad álmodom – nevetett Sergey.

SHADOW OF CHERNOBYL

1.

ERZSÉBETVÁROS, BUDAPEST
október 27., csütörtök délután

Evelyn újra feltette a kérdést, remélve, hogy most végre választ kap.

– Ki mondogatta önnek, hogy nem szabad erélyesnek lennie?

* Monolith, Janov, Szolgálat: *utalások a S.T.A.L.K.E.R. Call of Pripyat című videojátékra.*
* *plugin: kiegészítő program, mely valamilyen funkciót tesz elérhetővé, vagy egy korábbit változtat meg.*

Az ötven körüli férfi végre magához tért. Zavartan megigazította a nyakkendőjét, kényelmesebben elhelyezkedett a forgótalpas székében.

– Bocsánat! Ö... itt vagyok, csak... Igen. Nem mondta senki, csak láttam, hogy... – elnevette magát – Bocsásson meg, maga... annyira szép!

– Igen, tudom – mondta Evelyn természetesen. – Most tanácsadóként vagyok itt, nem nőként. Koncentráljon, Károly! A vezetői hatékonyságáról van szó, az üzleti életképességéről. A vállalkozása haldoklik, ideje kardinális változásokat végrehajtania, elsősorban saját magán, különben végérvényesen csődbe megy, és nyilván nem ezt akarja.

– Elnézést kérek! Igaza van – Károly köhintett, ivott néhány korty vizet. – Nagy reményekkel vágtam bele az üzletbe, három évvel ezelőtt, és nem az lett, amire számítottam. Újra és újra kielemeztem a piacot, kielemeztem a mi termékünket, és ismételten arra jutottam, hogy lehetne a miénk a torta egyik szelete. Bizonyára bennem van a hiba, amiért ez nem így van.

– Pontosan! Ön a tulajdonos, ön a vezető, végső soron minden felelősség az öné. Nem az alkalmazottaié. A cég üzletpolitikáját, a marketinget, az arculatot, a költségvetésük felosztását, mind ön határozza meg. A vezetési stílusától függ, hogy hová jut el – Evelyn megismételte a korábbi kérdését. – Ki mondogatta önnek, hogy nem szabad erélyesnek lennie?

– Senki. Volt egy ideggyenge anyám és egy agresszív apám, aki folyton üvöltözött, amitől anyám teljesen becsavarodott. Meg... én is – felelte Károly, visszaemlékezve az egyik jelenetre. – Otthon mindent apám határozott meg, mikor van ebéd, mikor vacsora, mi legyen, mit nézzünk a tévében... Gyűlöltem. Csak emiatt mentem Győrbe tanulni, hogy a kollégiumban lakhassak, ne otthon. Menekültem. Cserbenhagytam anyámat...

Evelyn várt egy keveset, hogy a férfi összeszedhesse magát, visszatérjen a múlt emlékeiből a jelenbe, és ismét figyelni tudjon.

– Károly, az apja valószínűleg kompenzált valamit, a családján csapódott le valami, aminek igazából nem volt köze sem önhöz, sem az édesanyjához. Ez rossz példa, ez nem erély, nem vezetés, felejtse el! Itt, ebben a cégben ön a tulajdonos és ön a vezető. Amikor megalapította ezt a vállalkozást, volt egy ideája, egy küldetése, célja, álma, amit meg akart valósítani. Ez az ön feladata. Ez a tulajdonos, a vezető feladata: megvalósítani. Nem az a dolga, hogy jópofizzon, hogy jóban legyen a beosztottaival. Nem azért vette fel őket, nem azért fizeti őket, hogy a barátjuk legyen. Ön tényleg olyan ember, akinek fizetnie kell, hogy valaki a „barátja" legyen?

A nyers kérdés teljesen felrázta Károlyt. Egy pillanatra indulat suhant át az arcán, de uralkodott magán. Szokott hangján válaszolt.

– Nem, dehogy. Vannak barátaim. Régről. Igaza van – ismerte el szomorúan. – De... és van egy de... Nem igen visz rá a lélek, hogy kemény legyek az emberekkel. Empátia. Talán átok.

– Én tanácsadó vagyok, vezetőket képzek. Az a munkám, hogy helyrehozzam az embereket, hogy sikeresebbek legyenek. Szeretem a munkámat, el akarom végezni, tartani akarom az ígéretemet, melyet az ügyfeleimnek teszek, és értek a szakmámhoz. Fontos számomra a sikerélmény, az eredmények, a tudat, hogy valamiért kapom a pénzt, hogy fontos, amit teszek, hogy van néhány száz ember, akik jó szívvel gondolnak rám – mesélte Evelyn. – Ha valaki nem ilyen hozzáállással dolgozik önnek, akkor rúgja ki! Vegyen fel szakembereket, akik hozzák az eredményeket, akiknek személyes ügyük, hogy jól végezzék a munkájukat. A nagypapám kőműves volt, házakat épített. Sétált végig a falujában a főutcán, nézett jobbra, nézett balra, és ott álltak azok a házak, amiket ő épített fel a két kezével. Emberek éltek bennük. Büszke volt arra, amit tett. Szeretett otthont adni az embereknek, fedelet a fejük fölé. Neki eredmények kellettek, nem csak a fizetség.

Károly lejegyezte, amiket Evelyn mondott. Felírt három nevet, alkalmazottakat, akikre pontosan ráillett a lógós kifejezés. Már döntött: megválik tőlük.

– Nem kell parancsolgatnia, üvöltöznie, értelmetlen szabályokat hoznia, és rettegésben tartania az embereit – folytatta Evelyn. – Mást jelent vezetőnek lenni.

Károly határozottan jobb színben volt, mint a beszélgetés elején. *Ez a nő csodákra képes*, gondolta.

Megszólalt Evelyn telefonja. Nem a szokott módon, hanem azon az egyedi, előre programozott, különleges rezgéssel, ami azt jelentette, hogy baj van.

– Bocsásson meg, Károly, meg kell néznem a telefonomat! – szabadkozott a nő, és előhalászta a készüléket.
– Természetesen! Addig a gondolataimba mélyedek – mondta Károly.
Evelyn elolvasta az SMS-t: „Robbanás történt Pakson". Nem kezdett el telefonálni, várt, ahogyan korábban megbeszélték. Hívás érkezett. Felvette.
– Szia! Mi történt pontosan? – szólt bele.
– Szia! – köszönt Sergey. – Most jött a hír: a paksi atomerőműben robbanás történt, kilométerekről látható robbanás. Feltételezik, hogy a hármas blokkban valami tönkrement. A robbanás elvileg harmincnegyven perccel ezelőtt történt. A szél észak-északnyugatról fúj, szélerősség: 17 kilométer/óra. Hőmérséklet Budapesten: 15 Celsius fok. Eső nem esik, de várható.
– Van sziréna?
– Nem tudok róla.
– Rendben, értettem – nyugtázta Evelyn. – Elindítom a vészforgatókönyvet.
– A paksi vészforgatókönyv működésbe lépett – jött Sergey kemény hangja. – Találkozunk!
Egyszerre bontották a vonalat.
Károly kissé döbbenten nézte a nő elképesztő átalakulását. A tanácsadó felállt, a kezét nyújtotta. Károly gépiesen kelt fel a fotelból és kezet rázott a nővel.
– Robbanás történt a Paksi Atomerőműben, valószínűleg a 3-as blokkban – jelentette be Evelyn, aminek hatására az üzletember elsápadt.
– Mit... mit lehet most tenni? Sugárzás ért... minket? – hebegte zavarodottan, és aggódva az ablak felé fordult.
– Károly, figyeljen rám! Paks mintegy nyolcvankilenc kilométerre van Budapesttől, légvonalban, déli irányba – Evelyn bal kézzel, tökéletes pontossággal mutatott délre. – A szélirány jelenleg kedvező nekünk. Eső várható, ami lassítja a radioaktív felhőt, de belemossa a részecskéket a talajba. Ezekben a percekben folyik a kárbecslés, egykét órán belül beindul a kormányszintű vészeseti program. Harminc kilométeres kordont vonnak Paks köré, lezárják az utakat, se ki, se be. Valószínűleg holnap estig szükségállapot lép életbe, hogy kezeljék a pánikot és az ellátás hiányát. A teendői: szedje össze a családját, pakoljon össze annyi élelmet, és vizet, amennyit csak bír, és induljanak nyugatnak, ami arra van – Evelyn ismét egy tájoló pontosságával mutatta az irányt. – Kocsival, amíg lehet, azután gyalogosan. Iratokat vigyen, útlezárásokra és ellenőrzésekre számítson. Jusson el az osztrák határig. A határ le lesz zárva, de mire odaérnek, állni fog ott egy menekült tábor, kapnak segítséget, védelmet, szállást és élelmet.
Károly rémülten kapkodta a levegőt. Hajdanán volt katona, de végiglógta az egész szolgálati időt. Egyszer kiment a lőtérre és lőtt hatot a Kalasnyikovval. Többre nem is vágyott. Most sajnálta.
– Nem jobb bezárkózni a... lakásba? – kérdezte – A rendőrség megvéd minket! Bezárjuk a kaput, eltorlaszoljuk belülről, és...
– Tegye, amit mondok! – parancsolta Evelyn – Olyan pánik lesz, amilyet el sem tud képzelni! Akadozni fog az ellátás, majd leáll, a közértek kiürülnek. Fosztogatás, éhséglázadás, összecsapási zónák. A mobilhálózat összeomlik a túlterheltség miatt. A rendőrség nincs erre felkészülve! Ha helyben marad, bánni fogja, mert csak a szerencsére számíthat. Viszontlátásra, Károly!
Evelyn otthagyta a férfit az irodában, kilépett a folyosóra, sietős léptekkel indult a lépcsőház felé.

2.

FERENCVÁROS, BUDAPEST
október 27., csütörtök délután

Nomád beszélt a feleségével, majd sikerült elérnie a fiát is, telefonon.
– Zalánnál vagyok, próbáltunk... úgy... három kilométerre a házunktól! – hallatszott Kicsi Ray izgatott hangja. Sok mindenhez értett, apjától alapos képzést kapott, mégis, sokkolta a hír, hogy tényleg baj történt.
– Akkor köszönj el, irány haza, könnyű futásban, tökön-babon át, a 2-es útvonalon! Készüljetek fel, és várjatok! Most van – Nomád

az órájára pillantott –, tizenhét óra, ha huszonkét óráig nem érnék haza, be a kocsiba és irány az északi bázis!

– Oké, értettem!

– Találkozunk! – Nomád bontotta a vonalat, és hívta a következő számot, ahogyan az a vészeseti forgatókönyvben meg volt adva, melyet órák ezrein át csiszoltak véglegesre. – Hello, Jani!

– Hello Nomád! Már mondom is! A szirénát még nem kapcsolták be. Két erőműs furgon és néhány szerelő valamit csinál a Duna partján. A városban eléggé idegesek az emberek, de nem pánikolnak. A helyi rendőrség erőteljesen mutatja magát. Mindenki zárt helyre igyekszik, ablakokat, ajtókat csukják, szigetelik.

Jani lakott a legközelebb az északi bázishoz, így az ő feladata volt dokumentálni az első órákat. Folyamatosan figyelte a rádiócsatornákat, a tévét, olvasta az origo, a hirszerzo.hu, a nepszava.com, az infowars.com hírportálokat, nézte a Twitter, a Google+ és a Facebook közösségi oldalakat, valamint paksi blogokat keresett, mert sok esetben a privát blogok adták a leghasznosabb információkat. Mindent elmentett két 1 terabájtos külső merevlemezre, a lényeget pedig két 16 gigabájtos pendrive-ra.

– Találkozunk a bázison! – búcsúzott Nomád, és bontotta a vonalat.

Éppen megérkezett a HR osztály irodájához. Lendületesen benyitott. Lívia, a személyzeti igazgató és Roland, a vállalati igazgató éppen tárgyaltak. Az ajtó szinte berobbant, így mindketten odafordultak.

– Gáz van? – kérdezte Roland, olvasva az épület biztonsági főnökének drámai arckifejezéséből.

– Pakson robbanás történt! Ideje zárni! Családdal, barátokkal irány a határ. Észak Szlovákia, nyugat Ausztria, kelet Románia. Mire odaértek, le lesznek zárva a határok, de találtok menedéket a táborokban, amik állni fognak, mire eljuttok oda!

Lívia alvajáróként felállt az asztal mögött.

– Most is... – kérdezte elcsukló hangon.

– Nem, még nem ért ide – nyugtatta Nomád. – Vesztegetni való idő nincs, gyerünk, induljatok! Megyek haza a családhoz!

Nomád a hátsó lépcsőház felé tartott, hosszú léptekkel, ami egyenesen a mélygarázsba vitte. Nem szállt liftbe, nem hiányzott egy műszaki hiba vagy áramszünet, amivel értékes perceket vagy órákat

veszthetne. Éppen belökte a lépcsőház ajtaját, amikor háta mögött felcsattant közvetlen felettese jól ismert hangja. Márton, vagy ahogyan a háta mögött nevezték: a Segg.

– Hé, várj már! Nekem el kell húznom egy tárgyalásra a Várba, eztazt rád testálok! Már mondom is: volna egy flashes bemutató, ami...

Nomád megállt, visszafordult.

– Most nem – mondta olyan hangon, hogy a felettese alig ismert rá. – Pakson katasztrófa történt, elszállt az egyik reaktor. Megyek a családhoz.

– Mi? Nem tájékoztattak semmiről! – csodálkozott Márton, mintha valami atyaúristen lenne, aki külön tájékoztatást kap az országban zajló eseményekről.

– Most kaptál tájékoztatást. Telefonálj, nézz fel a netre! Megtalálod! Megyek a család...

– Be vagy szarva? – mosolyodott el Márton – Te be vagy szarva! Ne szarjál már be! Majd megoldják, nem a mi dolgunk.

– Megoldják? Mit oldanak meg, szerinted?

– Bízd a hatóságokra. Csernobilban is megoldották! Igazán megtanulhatnál végre bízni az emberekben! Hasznodra válna, épülne tőle a személyiséged.

– Csernobil... – ismételte Nomád. Kezdte elveszíteni az önuralmát. – Miről beszélsz? Tudod te egyáltalán, hogy miről beszélsz?!

– Hogyan merészeled felemelni a hangod velem szemben? – csattant fel Márton.

– Csernobil 1986-ban történt, Ukrajnában, parancsuralmi diktatúrában, ahol a parancsot gondolkodás nélkül teljesítették! Ötszázezer embert telepítettek a térségbe, köztük százezer katonát, hogy kezeljék a katasztrófát, és nem tudták! A szarkofág csak elodázta a bajt! Rövidesen elszabadul a pokol, és az én helyem a családomnál van – Nomád megfordult, elindult lefelé a lépcsőn.

Márton utána ugrott, megragadta a vállát.

– Nem mész sehová! Mi a faszt képzelsz, hogy ki vagy te? – ordította – Azt teszed, amit mondok, vagy úgy váglak ki a cégtől, hogy nyekkensz!

Nomád felsóhajtott. Hát eljött ez a nap.

– Éveken át a megélhetésemmel zsaroltál – szólt hátra, de nem fordult meg. – Miféle féreg tesz ilyet? Kidolgoztam a belemet, a dicsősé-

get meg te zsebelted be! De a póráz Pakssal leoldódott. Csak egyszer kérlek meg. Csak egyszer. Kérlek, vedd le rólam a kezed.

– Azt hiszed, fosok tőled? – gúnyolódott Márton.

– Bölcs belátásra vallana – vetette oda Nomád, furcsán nyugodt hangon.

– A kurva anyádat fenyegesd! – süvöltötte Márton artikulátlan hangon. – Neked véged van! Hát akkor tessék: nincs állásod, az utcára kerültél, mehetsz a híd alá, az elcseszett családoddal együtt!

Az utolsó csepp belehullt a pohárba. Nem volt tovább. Nomád megperdült, fordulás közben lesöpörte magáról főnöke kezét, megragadta zakója hajtókáját, magához rántotta, mint egy tollpihét, és belefejelt az arcába.

Márton, becenevén a Segg, törött orrnyereggel, eszméletlenül terült el a hátsó lépcsőház hideg kövén.

Nomád elvette a telefonját, rohant le a lépcsőn, a garázsban beledobta az egyik szeméttárolóba. Beugrott a terepjáróba, a motor pöccentésre indult. Ki kellett jutnia a városból, mielőtt lezárják a kivezető utakat vagy eltömődnek a menekülők autóitól.

3.

ANGYALFÖLD, BUDAPEST
október 27., csütörtök délután

Sanyi, és a nála kétszer idősebb Szaki bá az állványzat tetején dolgoztak. Az ablakkereteket festették bordóra. Az üveget újságpapírral fedték be. Némi festék mindig került az ablaküvegre, amit később a takarítók szitkozódva oldottak vagy kapartak le. Más megoldás nem kínálkozott, az öreg ház homlokzatát felújították, a ronda, sápadt, lepattogzott színű ablakokat nem hagyhatták olyannak, amilyenek előtte voltak. Az igencsak lerontotta volna az összképet.

– Sári. Sára, na! – szólalt meg Szaki bá – Szép név. Anyámat is így hívták, jó asszony volt világ életében. Ma is az. Rendszeresen jár templomba, bűne sose volt, ha engem kérdezel!

– Ili valami ritka, különleges nevet szeretne a picinknek – fejtegette Sanyi. Valójában nem tetszett neki a Sára, de nem akarta megbántani idősödő munkatársát.

– Kunigunda! Kőszeg mellett találkoztam egy ilyen nevezetű csapos asszonnyal, marha jó söre volt, a csöcse meg, mint a dinnye! – vigyorgott Szaki bá – Az meg már eléggé különleges név! De hogyan lehet azt becézni?

– Palotai Kunigunda, más néven Évike – nevetett fel Sanyi. – Á, nem lesz ez jó, Ilinek nem fog tetszeni.

Szaki bá félretette az ecsetet, mert már annyi szőrszálat hagyott maga után, hogy nem bírta szedegetni a fáról.

– Vacak ez a szerszám! – mordult fel – Holnap behozom a sajátomét, azzal rendesen lehet dolgozni!

– Az enyém még bírja – vizsgálgatta Sanyi a nála lévő ecsetet. Felegyenesedett, felnézett a tetőre. – Nézze csak! Nem keveset dolgoztunk ma!

Szaki bá még befejezte az ablakkeret sarkát, aztán felállt. A tetőn sorakoztak a kiürült festékdobozok.

– Ég a kezünk alatt a munka – jegyezte meg. Az órájára pislantott. – Na, lassan vége mára. A nap is megy lefele, ebben a fényben nem tudom megint kikeverni ugyanazt a színt.

– Hogyan csinálja, hogy mindig hajszálra ugyanolyan lesz az árnyalat? – érdeklődött Sanyi. Neki nem szokott összejönni, csak akkor, ha pontos arányokat adnak meg: ebből ennyi, abból amannyi, így és így elkeverve. Kissé bizonytalankodott az árnyalatokkal. Már attól tartott, hogy színvak.

– Harminc éve keverek színeket, már nem tudom elrontani. De ne hidd ám, hogy tudom, mi a nevük ezeknek! Á, túrót! Nekem az sárga vagy bordó, vagy fekete. Rosseb tudja megjegyezni ezeket a fura neveket, hogy ez most milyen szín. Ciklámen B2-7-es, tessék! Na, az milyen? Olívazöld. Melyik olíva? Milyen érettségi fokon, milyen fajta, melyik vidékről származó bogyó? Mutassák meg a mintát, aztán kikeverem. Szemre – vonogatta a vállát Szaki. – Nem kell nekem tudnom a nevét. Az senkit se érdekel! Csak a szín számít!

Sanyi összeszedegette a tető széléről az üres festékesdobozokat, behajigálta őket a szemétledobó csőbe. Mintha botfülű dobos verne

egy ócska ütemet, olyan hangot adtak ki a földszinten a konténerben landoló dobozok.

– Ezt is küldjed már le! – nyújtotta Szaki bá a selejtezettnek tekintett ecsetet.

Sanyi átvette, és ledobta azt is. Elnézte lent a forgalmat.

– Nézze! Eléggé felszaporodtak a népek – mutatott a Lehel tér felé.

Az idős kolléga megállt mellette, nézett a mutatott irányba.

– Forgalmas útszakasz ez – mondta mindentudóan.

– Az már igaz! De ilyen nem szokott lenni. Történt valami?

– Á, dehogy történt! Esetleg tüntetnek valahol, vagy nem tudom. Politikai beszédet tart valaki. Fenét se érdekli az ilyen!

– Talán baleset történt valahol az Árpád hídnál, vagy a Nyugatinál – elmélkedett Sanyi.

– Mondom, valami tüntetés valahol! – erősködött Szaki bá. Az óráját nézte. – Na, mára vége. Gyere, menjünk, végeztünk! Bejössz velem egy sörre ide a kiskocsmába? – kérdezte Szaki bá, közben mászott lefelé a létrán.

– Sietek haza Ilihez! Hiányzik – mosolyodott el Sanyi. Követte kollégáját a létrán.

– Látszik, hogy friss házasok vagytok! – vigyorgott felfelé a kolléga – Én harmincöt év után néha úgy vágyom az asszony társaságára, mint egy nagy púpra a hátam közepén!

– Remélem, nálunk ez másképp lesz! – szólt le Sanyi.

– Csillapodik a szerelem, idővel, higgy nekem! Aztán meg más lesz belőle. Barátság, unalom... ki tudja, mi még.

Sanyi megáll a második emeleti pallón. Három tűzoltóautó száguldott el alatta. Nem szóltak a szirénák, de mentek veszettül, taposták a gázt.

– Nem tetszik ez nekem – ingatta a fejét. – Szerintem valami nagy baleset történt az Árpádnál! Beborult egy kocsi a Dunába vagy valami ilyesmi.

– Ne beszélj süketeket! – mordult fel az utcaszintről Szaki – Valahol kiárusítás van, én mondom!

– És azért mennek a tűzoltók? Na, ott meg két mentő közeledik, látja?

– Azok is emberből vannak! Mindenkit vonz, ami olcsó! Legalábbis a magunkfajtát – vélekedett Szaki bá. Nem zavartatta magát, ment az öltöző felé, amit az udvaron állítottak fel. Egy kis sörre vágyott, otthon meg várja a jó pörköltes maradék. Összefutott a nyál a szájában.

Sanyi alig várta, hogy végre kivehesse a ládából a mobilját és felhívhassa a feleségét, hátha tud valamit.

VIHAR ELŐTTI CSEND

1.

ERZSÉBETVÁROS, BUDAPEST
október 27., csütörtök délután

Király utca, Nagymező utca sarka. Két nő és két férfi várakozott: Evelyn, Jacqueline, Sergey és Howard. Hátukon hátizsák, benne a vészeseti felszereléssel; beöltözve, kényelmes, erős, vízhatlan ruhában. A nők haja felkötve, szürke kötött sapka alá rejtve, hogy ne zavarja a mozgást és a látást. Csak egy túrázni készülő társaság...

Körülöttük emberek jöttek és mentek, néhányan Paksról beszélgettek, a legtöbben még nem tudtak róla, vagy nem fogták fel a jelentőségét. A félelmet, idegességet már érezni lehetett, de még nem tudták elegen ahhoz, hogy pánik legyen.

A templom mellett megállt egy rendőrségi busz. Kinyílt az ajtó, nyolc sötétkék ruhás, bakancsos rendőr szállt ki, izmos, magas férfiak. Hetykeségnek nyoma sem volt bennük, arcuk feszes, mint egy faragott maszk, szemük kialvatlannak tűnően vörös. Főleg a szemük árulkodott róla: ők már tudták, mi történt, és legalábbis sejtették, hogy mi lesz itt éjszaka. Az információk nem dobták fel a hangulatukat, de kétségkívül elszánták magukat arra, hogy megteszik, amit lehet.

Két négyfős csoportra oszlottak, az egyik a Nagymező utcán indult el, az éttermek felé, a másik a Király utcán, a Deák tér irányába. Nem siettek, járőrparancsuk volt, semmi több. Cirkálnak majd a kijelölt területen, amíg nem jön más utasítás.

A csapat pontosan tudta, hogyan viselkedjenek feltűnésmentesen: nem kerülték a rendőrök tekintetét, de nem is bámulták őket.

– Jó napot kívánok! – köszöntötte őket Evelyn, ideges mosolyt öltve magára, mert ez illett a szituációhoz és a kérdéseihez. Két rendőr visszaköszönt, a másik kettő elfordult, a járókelőket figyelte. – Hallottam, hogy robbanás történt Pakson. Lehet valami biztosat tudni?

– Robbanás? – kérdezett vissza az őrmester – Hol hallotta?

– Van egy SMS hírszolgálat előfizetésem a mobilszolgáltatómnál, ők küldték ma az SMS-t, hogy robbanás történt az atomerőműben – felelte Evelyn.

– Az interneten is cikkeznek róla, írták az origón – kapcsolódott a beszélgetésbe Sergey.

– A neten néha kiszínezi a híreket – szólalt meg a másik rendőr.

– A budai hegyekbe mennénk, túrázni, lehet? Biztonságos? Mit lehet ilyenkor csinálni? – kérdezősködött tovább Evelyn, aggódó hangon.

– Asszonyom! Ha volt is valami Pakson, már megoldották. Bizonyára apró üzemzavar lehetett, vagy kitalált szenzáció. Ha túrázni akarnak, akkor túrázzanak nyugodtan!

– De örülök! Köszönöm szépen a választ! – hálálkodott Evelyn.

A rendőrök folytatták tovább az útjukat. Amikor hallótávolságon kívülre értek, Jacqueline halkan megjegyezte:

– Nem lennék most Pakson.

– Én sem – mondta Evelyn. – Nagyon komoly baj lehet, ha azt az utasítást kapták, hogy tagadjanak.

Elővette a telefonját és hívta a lányát. A szokásos géphang: a szám nem kapcsolható. Hívta a vőlegényét, aki szintén része volt a csapatnak. Foglalt.

– Vik nem kapcsolható, Max pedig foglalt. Negyven perce – jelentette be. Most tényleg aggódott, de nem mutathatta. Újabb számot hívott. A második búgásnál vették fel.

– Hello Evelyn! – köszönt Nomád – Hogy vagytok?

– A találkozóponton vagyunk, még két fő hiányzik. Nyolc rendőr kezdte meg járőrözését a környéken, épp az imént. Rákérdeztem. Tagadnak – tájékoztatta Evelyn.

– Akkor betyár idők jönnek! – reagált Nomád.

– Te merre jársz?

– Épp próbálok kikecmeregni a városból. Kissé beállt a forgalom itt a Dózsán. Ha perceken belül nem indul meg, hagyom a kocsit és lépek! Mindenkit elértem, úton vagyunk.

– Rendben! Találkozunk!

Egyszerre bontották a vonalat.

– Lassan terjed a hír, az emberek rohannak haza – mondta Evelyn. Tekintetével a lányát kereste a tömegben, de nem találta. Az órájára nézett. – Még tizenhét perc.

Találkozópontok sora szerepelt a vészforgatókönyvben, mindegyikhez adott várakozási idő. Pontos, átfogó számítások előzték meg a döntéseket, utólag nem lehetett variálni. Az eltérés a vészeseti programtól egyenlő volt a káosszal, ami mindent borított volna. Nem volt lehetőség nekiállni keresni egymást, fel-alá rohangálni a városban.

Howard előkereste a távcsövét. Az utcákat nézte, az embereket, közben lágyan állította a nagyítást. Vik és Max sehol. Ha nem futnak be, tovább mennek a következő találkozópontig, ahol ismét várnak, ameddig a vészforgatókönyv engedi. Kivéve, ha a helyzet nem teszi lehetővé, mert akkor menniük kell, szükség esetén pontokat kihagyva.

Jacqueline egy családot vett észre, apa, anya, két nagyobb és egy kisebb gyerek. A körút felől jöttek, annyi szatyorral, hogy alig bírták cipelni. Feltételezte, hogy a sarki közértben voltak vásárolni. Arcukon rettegés, úgy siettek, hogy majdnem orra buktak.

– Elkezdődött – bökött fejével a család felé.

– Képzeld el, mi lesz itt, amikor közismertté válik az információ! – jegyezte meg Sergey.

– Mint egy horrorfilmben, amikor támadnak a zombik. Emberek tízezrei az utcán, mindenki retteg és rohan. Nem akarok itt lenni!

Az idő lassan letelt. Evelyn telefonált, de a lánya elérhetetlen volt, ahogyan a vőlegénye is. Howard gondosan szétnézett a forgatagban.

– Letelt az idő. Megyünk tovább! – mondta Evelyn határozottan, de nehéz szívvel.

A csapat elindult lefelé a Klauzál tér felé.

2.

VÁROSLIGET, BUDAPEST
október 27., csütörtök délután

Nomád próbált türelmes lenni, de nem ez volt az erőssége. Az ujjaival dobolt a kormányon, remegtette a lábát, közben tekergette a

fejét, nézelődött ki a terepjáró ablakain. Csigalassúsággal vánszorgott a sor, majd megállt, hat perce egy tapodtat nem haladt előre. A Hősök tere mögött rostokolt, a Kós Károly sétányon, a kocsi orrával a hídon, a Városligeti tó felett. Előtte, mögötte autók.

Elnézte a Vajdahunyad várát. Volt itt egyszer egy kaland... régen. Most nem volt fontos. Csak előre, végre túljutni ezen a csapdán, aztán ezerrel ki az M3-asra, és ki a városból. Az Útinform szerint erre volt a legtisztább a forgalom. Legalábbis, amikor döntött, hogy erre jön, akkor még igaz lehetett.

Egyre jobban eltömődtek a kivezető utak. Néha megindult a sor, aztán beállt. Szerette a terepjáróját, a Nagyszéperős, ahogyan családilag becézték. Hasznát venné még, ezzel a géppel messzire eljutnának. Gyorsan, akadály nélkül. Ha megszorul valahol, erdőben, sárban, bekapcsolja a négykerék meghajtást, felezőváltó és már ott sincs. Tanult terepvezetést, ismerte a kocsi képességeit, erejét, határait.

Bejött egy hívás. Jani.

– Öreg, egy paksi fickót figyelek a Facebookon. Húsz másodperccel ezelőtt írta fel az üzenőfalára: „Bekapcsolták a szirénát az erőműben! Evakuálják a várost! Kibaszott Csernobil itt van egy köpésre!".

Nomád összeszorította a szemét, fejét a támlának nyomta, úgy mondta:

– Ne kockáztass, indulj, amint lehet! A hír szétröppen, olyan világ kezdődik, amilyen még nem volt!

– Nem fogok kockáztatni – jött Jani hangja. – Azért, örülök én ennek a szirénának! Annakidején 86-ban, két napig egy szót sem szóltak, ötvenezer ember kapta a pofájába a halálos dózist Pripjatyban, mire végre beismerték a gebaszt és kitelepítették őket. Mérhetetlenül sok élet veszett el! Örülök, hogy a mieink nem söprik a szőnyeg alá, esélyt adnak az embereknek a túlélésre! Képzelem, mit gürcölhetnek most a paksi atomerőműben, hogy mentsék, amit még lehet!

Nomád megrázta magát, most nem volt idő az elérzékenyülésre vagy az anyázásra. Megtörtént, ennyi és szerencsére azon kevesek közé tartozott, akik tudták, mit kell tenni.

– Kérem az adatokat!

– Mondom! – Jani leolvasta – Hőmérséklet Budapesten: 14 Celsius fok, a szél észak-nyugatról fúj, sebessége 8 kilométer/óra. Bármelyik percben eleredhet az eső.

Nomád elköszönt, elrakta a telefont. Nem húzhatta tovább. Kiszállt a terepjáróból, felkaptatott a motorházra, majd fel a tetőre. Elővette a távcsövét, néhány járókelő és egy rendőr érdeklődő tekintetével nem törődve, alaposan megvizsgálta a kocsisort. Innen nem jut ki egyhamar. Leeresztette a kezét, a távcsövet lassan visszadugta a tokba, közben felmérte a közvetlen környezetét.

Igen, ha nagyon akarna, kitörhetne innen. Bekapcsolná a 4x4-et, megtolná az előtte várakozó Opelt, aztán mögötte a BMW-t és kifordulna a hídról. Valószínűleg megtehetné. És azután? A tavon nem jut át a kocsival, minden irányban dugó, a rendőrök meg letartóztatnák. Ha ez megtörténik, válaszút elé áll: vagy erőszakhoz folyamodik az intézkedő hatósági emberek ellen, és akkor soha nem térhet vissza a normális életéhez, mert körözni fogják, vagy letartóztatják és nem jut haza. Az egész nem ér ennyit. A kockát elvetették és az egyesen állt meg.

Leugrott a földre, visszaült az autóba, hátramászott a raktérbe. A vészeseti felszerelés ruhazsákjának kilazította a száját, tartalmát kirázta; gyorsan magára kapta a pólót, nadrágot, polárt, széldzsekit. Mielőtt zoknit húzott, behintőporozta a lábát, végül a bakancs következett. Kiszállt, elrendezte a ruházatát, hátára vette a felszerelést rejtő hátizsákot, bekapcsolta a derékpántot, elrendezte a terhelést. Fogta a slusszkulcsot, belökte az ajtót.

A rendőr, aki végignézte a hegymászását a terepjáró tetejére, érdeklődéssel figyelte a fickó viselkedését. Nomád elindult felé, végig tartva a szemkontaktust. Az egyenruhás fickó kezébe nyomta a kocsi kulcsait, azután szó nélkül átvágott a hídon, és bevette magát a városliget elszórtan ültetett fái közé.

A törzsőrmester kinyitotta a kezét, elnézte a tenyerében a Hyundai Galloper kulcsait. Értette. A tulajdonosnak sürgős dolga akadt, talán pici gyereke van és inkább itt hagyta az autóját, de nem várhatott tovább, a kulcsokat azonban odaadta, hogy félreállhassanak a terepjáróval, ne akadályozza a forgalmat.

3.

LEHEL CSARNOK
BUDAPEST
október 27., csütörtök délután

Az élelmiszerboltnak már zárnia kellett volna, de a tömeget egyszerűen nem lehetett kihajtani. Húsz perccel ezelőtt Sanyi a pénztárnál állt, éppen ő került volna sorra, amikor meghallotta a hírt Paksról. Néhány vásárló idézte a rádióból összeszedett információkat, kissé kiszínezve, itt-ott, hogy szakértőnek tűnjenek. Sanyi lenézett a kosarára: egy csomag felvágott, tartós kenyér, babaolaj. Otthagyta a pénztárt, visszatolakodott a boltba. Ennyi nem lesz elég a hétvégére.

Mire bepakolt mindent a kosarába, amire volt pénze, a sor a hátsó polcoknál állt. Ahogyan elnézte, már nem volt esélye arra, hogy átfúrja magát a tömegen és kijusson a boltból. Maradt a végtelen lassúsággal haladó sor, ami azzal kecsegtetett, hogy legalább lesz elég ennivalójuk hétvégére. Merthogy az egyik vásárló szerint pénteken már nem jön semmilyen áru.

Újra hívta Ilit. Felesége az első búgásra kapta fel a telefont.

– Mikor érsz haza? A tévében rettenetes dolgokat mondanak! Mindenkit szállítanak el Paksról! Iszonyatos, ami folyik! – hadarta Ilona feszült hangon.

– Mit mondanak? – kiabálta Sanyi, hogy túlharsogja az üzletben uralkodó lármát. Olyan ideges volt, hogy alig bírt beszélni. Kalapált a szíve, a keze remegett. – Hová kell menni? Otthon kell várni? Óvóhelyre megyünk? Mit mondanak?

– Azt mondják, hogy mindenki maradjon otthon és együnk jódot, de nincs semmilyen veszély!

– Jód? Honnan vegyek jódot? – forgatta a fejét Sanyi. Azt se tudta, hogy néz ki. – Nincs nekünk otthon?

– Megnéztem a gyógyszeres dobozt és van benne, de azt sebre kell tenni. Állítólag az nem jó. Szétmarja a szánkat, meg a nyelőcsövet. Drágám, most csak gyere haza, mert veled akarok lenni! Holnapra minden rendben lesz, elmúlik ez a hiszti!

– Igyekszem, ahogyan tudok! Iszonyat, milyen tömeg van itt. De legalább lesz mit ennünk hétvégén!

– Van ennivaló a hűtőben, csak gyere haza! Kihúzzuk valahogy. Biztosan megoldják. Azt mondják, hogy Budapesten nem lesz semmi, meg lezárták az utakat Paks körül!

– Itt elég ideges mindenki. Meg én is.

Sanyinak erősebben kellett fogni a kosarát, mert néhányan lökdösődni kezdtek, próbáltak kijutni a közértből, elunták a sorban állást. Nem sok esélyük volt a kijutásra. Mozdulni nem lehetett a tömegtől.

Sanyi alig hallotta a lármától, hogy a felesége sír. A szipogásra figyelt fel.

– Csillagom, te most sírsz? – kérdezte.

– Drágám, már nem akarok semmit, csak... csak téged... csak gyere ide hozzám, jó? Meghalok az aggódástól! Csak gyere! Gyere! Kérlek!

Sanyit megrohanták az érzelmek. A felesége terhes, ötödik hónapban van, ilyenkor az idegeskedés nagyon nem jó.

– Megyek! Indulok, rögtön, már... – körbenézett, nem, nem fog eljutni a pénztárig, ha így haladnak, talán este tízig sem. – Kis csillag, már megyek is, jó? Azonnal megyek, nem veszek semmit – letette a kosarát a földre. Felsóhajtott. Udvarias, tisztelettudó embernek nevelték, az is volt, de most ki kellett jutnia a közértből, és ehhez félre kell tennie az elveit. Vagy félrerakja őket, vagy nem jut ki. A feleségét választotta, meg a pici babát. – Kijutok innen és megyek hozzád! Nincs nagy baj, csak sokan vannak, érted?

Erősen fülelt, de nem hallotta a választ.

– Hallasz, csillagom?

– Nagyon rossz előérzetem van, drágám! – szólalt meg végre Ilona, rekedt hangon.

Elbúcsúztak és Sanyi elindult. Kapott rendesen a szitkokból, de most kivételesen nem érdekelte.

A pénztárak környékén elakadt, a tömeg áttörhetetlen volt.

Pár perccel később megjelent néhány rohamrendőr, ez hatott. Mindenkit kitereltek az üzletből, Sanyi végre kijutott a Lehel térre. Csöpögött az eső. Rohant le a metróhoz, hogy eltűnjön végre erről az átkozott környékről.

RADIOAKTÍV CSAPADÉK

1.

ASTORIA
BUDAPEST
október 27., csütörtök délután

Az eső egyre szaporábban esett. De a cseppek nem szegték kedvét a pánik gyűrűzésének.

– Hihetetlen – tört elő Jacqueline-ból, amint a Síp utcából a Dohány utcába lépve teljes valójában tárult szemei elé a tömeg mérete, amely a Rákóczi úton hömpölygött. Ránézett az órájára, melynek egyedileg elrendezhető képernyőjén három adatot jelenített meg: a pontos időt, a következő találkozópont elérésének várható időtartamát és stoppert, amely a Pakson történt katasztrófa óta eltelt időt mutatta. Az SMS küldő szolgálat az utólagos pontosítás szerint, negyvenhét perccel a robbanás után küldte szét a hírt az előfizetőinek; ezt is belekalkulálva, 148 perccel ezelőtt történt az eset. – Még nincs két és fél óra, és... szerintem... több tízezren vannak az utcán!

– Van ez így – jegyezte meg Sergey. – Vásárolnak, egymásért rohangálnak, egymást keresik.

A Rákóczi útra érve Evelyn a szemét meresztgette, de a járókelők, és az autók miatt nem láthatta a következő találkozópont helyszínét, mely a Puskin utca és a Bródy Sándor utca sarkára esett. Valamilyen magaslati pont kellett, de olyan nem volt a közelben.

– Átvágunk a tömegen – jelentette be. – Csak határozottan!

Ment előre, Sergey szorosan mögötte, kicsit lemaradva Jacqueline és Howard zárta a sort. Épp zöldre váltott a lámpa, átmentek a másik oldalra, a Puskin utcához. A postát már bezárták, a Rákócziba torkolló kis utcát kordon zárta el. Sötétkék ruhás, bakancsos, oldalfegyverrel felszerelt rendőrök intézkedtek. A Puskin vége felé tűzoltóautó állt.

– Mi történt? – kérdezte Evelyn az egyik posztoló rendőrt, egy huszonéves, szőke, rendkívül magas nőt.

– Lakástűz, asszonyom! Kérem, válasszon másik útvonalat! – felelt a rendőr.

– Hallottam, hogy Pakson robbanás történt! Mi a teendő ilyenkor?

– Térjenek haza, ne menjenek az utcára, a tévé legyen bekapcsolva, és mindenről tájékoztatva lesznek! A szakértők nagy erőkkel dolgoznak a helyszínen! Paks messze van, nincs mitől félni.

Evelyn belesett a lezárt Puskin utcába. Végre ellátott a végéig. A Bródy sarkon nem látott ismerős öltözékű embereket.

– Rendben, köszönöm! Akkor megyünk haza! – mondta – Köszönöm a tájékoztatást! Viszontlátásra!

– Szívesen! Önnek is! – búcsúzott a magasra nőtt egyenruhás nő.

Evelyn az Astoria felé indult, a többiek követték. Három méterrel lejjebb megálltak.

– Az utca le van zárva, Vik és Max nem fognak odamenni. Megállnak a távolban, várnak egy darabig, és mennek a következő találkozási ponthoz. Tegyük mi is ezt. Irány a Duna, a Vígadó tér!

Howard elővette a telefonját és hívta Viket.

– Sok minden lehet. Mozi, előadás, színház, szex, edzés… – sorolta Sergey a lehetőségeket, hogy Vik és Max miért nincsenek sehol, és miért nem lehet őket elérni.

– Tudom. Amint megkapják a hírt, ránéznek az órájukra és kiszámolják, hol tudnak csatlakozni. Egyikük sem egy elveszett ember.

Howard rácsörgött Maxre, de ő sem vette fel.

– Vik ki van kapcsolva, Max foglalt – jelentette.

Evelyn rábólintott. Elindultak az Astoria felé. A szakadó eső rendes körülmények között elűzte volna az embereket az utcáról, de Csernobil réme senkit nem hagyott nyugodni.

A Múzeum körútról két rendőrségi busz közeledett, az egyik megállt a kereszteződés közepén, leállítva a forgalmat, a másik robogott tovább. A buszból gázálarcos rendőrök ugráltak le. Megfagyni látszott a pillanat. Egy alacsony, köpcös férfi, kis segítséggel, hangszóróval a kezében felmászott a busz tetejére. Szájához emelte a mikrofont és beszélni kezdett, éktelen, recsegő hangon.

Mint egy megelevenedett, poszt-apokaliptikus vízió…

– Figyelem! Figyelem! A paksi atomerőműben robbanás történt, sugárszennyezettség került a légtérbe! Mindenki húzódjon fedél alá! Figyelem! Menjenek le az aluljáróba! Azonnal menjenek le! Az eső sugárzik! Radioaktív csapadék! Menjenek le a metróba! A metróban van óvóhely, ott biztonságban lesznek! Menjenek le a metróba! Radioaktív csapadék!

Egyik pillanatról a másikra olyan hangzavar támadt, amihez foghatót talán az idősebbek sem hallottak még, akik megélték a világháborút. A tömeg megindult az Astoria aluljárója felé, lökdösődve, mindenen és mindenkin átgázolva, senkivel sem törődve, ősi halálfélelem által hajtva, amelynek nem parancsol az ész.

Evelyn, Sergey, Jacqueline és Howard felvették az előttük haladók sebességét és irányát, hogy a menekülők ne sodorják el őket.

A busszal érkező, gázálarcos, egyenruhás férfiak mentek le az aluljáróba. Minden testi erejükre szükségük volt, hogy a metrólejárónál feloszlassák a torlódást, és az emberek beférjenek, lemehessenek a mozgólépcsővel a föld alá. Az őrnagy, aki a hangosbeszélőt kezelte, elrendelte a szerelvények megállítását, és a sínek áramtalanítását, hogy az óvóhelyeket biztonságosan meg lehessen közelíteni.

Az Astoria metróállomás személyzete üzembe helyezte az alagútban elhelyezett óvóhelyeket, mint ahogyan tették már valamikor a múltban, egy-két alkalommal, amikor neves személyiség jött látogatóba, vagy amikor valaki gyakorlatot rendelt el.

2.

DEÁK TÉR
BUDAPEST
október 27., csütörtök délután

A szerelvény három perce állt az alagútban, alig harminckét méterre a Deák téri állomástól, útban az Astoria felé. Senki nem tudott semmit, telefonálással próbálták kideríteni. Egyesek szerint áramszünet történt, mert Paks kiesett az áramtermelésből, mások szerint feltorlódtak a vonatok. Egyre vadabb találgatásokba bocsátkoztak az utasok.

– Lehetséges, hogy ez az egész Paks-história csak mese, és nem is történt semmi – állt elő egy magas homlokú, vastagszemüveges, hatvan körüli férfi. – A sugárzást más okozza. Atomháború.

– Beszél maga itt ilyen fa... hülyeségeket! Milyen atomháború? – háborodott fel egy egyetemista fiú – Ki támadna meg minket? Minek? Milyen céllal? Semmi értelme!

– Hány éves vagy, te, fiacskám? Húsz? Huszonöt? Nekem van hatvan év életiskolám! Nem mondtam, hogy biztos atomháború, csak azt, hogy lehet, és nem zárhatjuk ki a lehetőségek közül! – érvelt az úr.

A fiú legyintett és elfordult tőle.

– Politológiát tanulok, nincs semmilyen atomháborús veszély – magyarázta a szerelvény másik részében ülő utasoknak. – Senki nem akarja megtámadni a NATO-t, és Magyarország megtámadása a NATO megtámadásával egyenlő! Az atomerőművek megsérülnek néha. Előfordul. Mindenhol.

– Terroristák! – szólalt fel egy kövér nő aggódva, és hirtelen elbőgte magát. – Mi lesz a gyerekeinkkel?

Sanyi a kocsi sarkába húzódva próbált telefonálni.

– Ili, én vagyok! Még a Deákon. Megállt a szerelvény, mert áramszünet van. Mindjárt megyünk tovább. Mit mondanak a tévében?

– Siess, drágám, ahogyan csak tudsz! – kérlelte a felesége.

– Azon vagyok! Ha megindulunk, utána pár perc és az Örsön leszek.

– Eléd megyek!

– Ne! Kérlek, maradj a lakásban! Legalább érted ne aggódjak anynyira! – kérlelte Sanyi.

Ilona hallgatott, majd rájött, hogy a tévéről kellene beszélnie.

– Kitelepítik az embereket Paksról. Kaposvárra viszik őket, meg... még van arra valami, nem emlékszem. Lezárták az utakat – számolt be. – Azt mondják, hogy Budapesten minden rendben, nem lesz fennakadás, és nem kell félni a sugárzástól, mert Paks modern, biztonságos és messze van innen.

– Ezek nekünk jó hírek – foglalta össze Sanyi. – Nagyon aggódtam, hogy... tudod, hogy szörnyű idők jönnek. Biztosan van erre valami terv és azt szakértők dolgozták ki.

– Igen, és...

Csend lett. Sanyi befogta a másik fülét, feszülten figyelt.

– És? Csillagom, mondtál valamit?

Semmi válasz.

Sanyi megnézte a telefont. Üzemen kívül...

– Mi ez?

Újra hívta a feleségét. Be sem csörgött.

– Halló? Hallasz? Hahó? – próbálkozott valaki, alig két méterrel odébb. A fiatal nő felnézett. Látta a zavart arcokat. – Önöknél is süket?

– Igen, nálam is – kapcsolódott be Sanyi.

Többen jelezték, hogy náluk sincs telefonkapcsolat.

A fiatal nő felemelkedett az ülésről.

– Elnézést! – szólt fennhangon – Van önök között valaki, aki tud telefonálni?

Akinek nem volt mobil a kezében, előhalászta és megpróbálkozott a hívással. Senkinek nem sikerült.

– Terroristák! Elvágták a kommunikációt! Magunkra maradtunk ebben a barlangban! – jelentette ki az atomháborús férfi.

– Túlterhelődött a rendszer – mondta az egyetemista fiú. – Senki nem támadott meg minket!

– Én tudom, mi ez! – szólalt meg egy tizenkét éves gyerek, aki eddig az ülésen gubbasztott két barátjával együtt. Többen kérdőn néztek rá. – EMP.

– Mi? – kérdezte a szemben ülő, szerelőruhás fickó.

– Elektromágneses impulzusfegyver. Kimegy az elektronika. Az atombomba egyik hatása.

Síri csend támadt a szerelvényen. Egy kövér nő zokogása indította el a hullámot.

– Badarság! Ég a világítás! – mutatott a mennyezetre az egyetemista – Csak a sínekben nincs áram, vagy várunk valamire és ezért állunk.

– Fiacskám, maga vak! Nem mer szembenézni a tényekkel! Alighanem mi vagyunk az utolsók ebben a városban, akik még élünk! – állapította meg az idős férfi, akinek hatvan év életiskolája volt.

Mint égő gyufaszál, ami benzines hordóba hull, úgy robbant ki a pánik a szerelvényben.

3.

ÚJPALOTA, BUDAPEST
október 27., csütörtök délután

Nomád, „jobb a békesség"-alapon elkerült egy ellenőrzést, majd visszatért tervezett menetirányához, az M3-as autópálya mellett húzódó Alkotmány utcához. Tartotta bevett menetsebességét, mellyel pihenés nélkül bírja a menetelést egészen hazáig, míg ha felgyorsít, előbb-utóbb pihenés lesz a vége, és összességében időveszteség.

Miután fájó szívvel otthagyta a terepjáróját, karóráján átváltott az előre programozott gyaloglási útvonal követésére. A haladáshoz fix ellenőrző pontok és sebesség volt hozzárendelve, melyet az óra automatikusan ellenőrzött, önmagát szinkronizálva a GPS műholdakkal. A triatlonisták számára kifejlesztett óra elképesztően jó szolgálatot nyújtott túrázáshoz vagy expedíciókhoz, beépített funkcióit, és a méretes képernyő széleskörű állíthatóságát mintha eleve Nomád céljaihoz találták volna ki.

Lágy rezgést érzett a csuklóján. Rápillantott az órára: ha tartja a sebességét, éppen hatvan perc gyaloglás még innen, hogy kijusson a városból. *Piszok hosszú még hazáig*, jutott eszébe. Sűrű éjszaka lesz, mire megérkezik a házukhoz. De még időben, ha nem akad el sehol.

A fia és a felesége már a házban, rá várnak. Biztosan halálra aggódják magukat és biztosan nem mutatják egymás előtt. A kutyák kint futkároznak a kertben, Anna kocsija az udvaron, a lámpák égnek, a roló leeresztve, mint mindig, és ahogyan azt megbeszélték. Ha valaki arra téved és nincsenek jó szándékai, gondolja azt, hogy náluk minden olyan, mint szokott. A csomagok, felszerelés, minden előkészítve, csak indulniuk kell.

Fia az emeleten, sötét szobában, az ablak mögött áll, kezében felajzott számszeríj, mint valami katona, és őt várja. Felesége még egyszer átnézi a kamrát, hátha tud még egy kis helyet szorítani egy pár kolbásznak, vagy egy kis szalonnának, ami sokat fog érni a bázison, ahol fene tudja, mennyi időt kell majd kihúzniuk.

Nomád konokul tört előre a zuhogó esőben, közben gondolkodott. Normál esetben nem volt szüksége az óra nyújtotta útvonal-biztonságra, mert fejből tudta az utat, még éjjel is, autóval, gyalog egyaránt.

Térkép, iránytű, GPS nélkül. Lokalizációs pontok alapján, a csillagok alapján. Érzésből. De szerette az óra visszajelzéseit, az út letudott részeit, a jelzés nyújtotta kizökkenést a gondolatokból. A féltésből. A rémképekből.

Arra eszmélt, hogy a környékre szokatlan csend telepedett. *Külváros*, futott át rajta. Bekukkantott a kertekbe, felnézett az ablakokra. Minden zárva. Minden. Hosszasan figyelte: egyetlen résnyire nyitott ablakot sem látott sehol. Hét egész percig eltartott, mire kiszúrt egy embert, tőle néhány száz méterre ment át az úttesten. Az autós forgalom nem csappant meg, de érezhetően nagyobb sebességre kapcsolt mindenki.

A tévé!, jutott eszébe. Bizonyára figyelmeztették a lakosságot, felhívták a figyelmet a közvetlen érintkezés veszélyeire, az ablakok zárására, a szigetelés fontosságára. Korai még, de jobb most elkezdeni, hogy mire valósággá válik a veszély, már reflexből menjen a védekezés.

Ha valósággá válik. Ha!

Erre kevés volt az esély. Feltéve, hogy meg tudják akadályozni, hogy sugárszennyezett anyag kerüljön a Dunába. Mert ha ez nem sikerül... Akkor Közép-Európa arculata örökre megváltozik.

HA NEM MEGY ÉSSZEL...

1.

ASTORIA
BUDAPEST
október 27., csütörtök este

Az Astoria metróállomást bezárták, ahogyan azt éjjelente szokták, ám ezúttal órákkal a megszokott időpont előtt. Az aluljáróban hatalmas tömeg zsúfolódott össze: nekik már nem jutott hely mélyebben, az óvóhelyeken.

Valamennyi mozgólépcsőt kikapcsolták. Az Örs vezér tere felöli oldalon bent állt a szerelvény, nyitott ajtókkal fogadta az embereket, hogy leülhessenek. A Déli pályaudvar oldalon háromszáz méterrel lejjebb, a Blaha Lujza téri állomás felé, vonat rostokolt. Az utasokat már beterelték az Astoriára.

Az emberek többsége a földön ült, beszélgettek, egy nagyobb csoport énekelt (ezt egy tanárnő találta ki, aki szerint az éneklés segít). Felbukkant a köpcös rendőrtiszt, aki leparancsolta a tömeget a föld alá. A hangosbeszélőt egy pillanatra sem tette le: igazi fétisként fogta a kezében. Négy metróegyenruhás férfi álldogált a peron végében, a vezérlő előtt. Hozzájuk lépett.

– Osszanak ki élelmiszer-fejadagokat és takarókat! – parancsolta, ellentmondást nem tűrő hangon.

A négy fickó elszelelt, lemásztak a sínek közé, és hosszú léptekkel törtek az élelmiszerraktár felé.

– Élelmiszer-fejadagok – ismételte a szót Jacqueline gúnyosan, néhány méterre a megváltóként tetszelgő egyenruhástól. – Ezek tényleg előadják ezt a színdarabot?

– Így megy ez, látjátok? Hálásak neki, pedig semmi értelme annak, amit csinált, sőt még veszélyes is – foglalta össze Evelyn. Az órájára nézett. Erős késésben voltak egy pánikba esett idióta miatt.

Sergey visszatért a rövid felderítőútról.

– Nincs kijárat az állomáson – jelentette. – Mindent lezártak. Ez a hangosbeszélős seggfej fogdát alakíttatott ki az egyik személyzeti öltözőben, és már hat embert zárt be! Láttam egy ismerőst. András a neve. Eligazíthatom?

– Mesélj róla! – kérte Evelyn.

– Orvos volt. Fordító, tolmács, közelharc specialista.

– Rendben, magyarázd el neki a szituációt és igazítsd útba. Tíz perced van, azután megyünk – rendelkezett Evelyn.

Sergey bólintott, és távozott.

András tartotta a távolságot a többiektől, amennyire lehetett. Az alagútban ült le, hátát a hűvös falnak vetve. Levette a szemüvegét, megdörzsölte fáradt szemeit. Megállt mellette valaki. Orrára illesztette a lencséket és felnézett rá.

– Na, mi a pálya? – köszönt, szokott módján.

Mosolyogva kezet ráztak.

– Nem sok – mondta Sergey. – Valaki megbukott fizikából, meg földrajzból, de volt hangosbeszélője.

– Igen, hallottam a radioaktív csapadékról – nevetett András. – Itt szálltam ki a metróból. A Corvin tékába mentem volna innen gyalog, hogy szellőzzön a fejem. Egész nap szinkront írtam. És te? Túrázni indultál?

Sergey leguggolt mellé, bizalmasabbra vette a hangját, bár öt-hat méternél senki nem járt hozzájuk közelebb.

– Nem egészen. Négy évvel ezelőtt hallottam Nibiruról* meg a 2012-es világvégéről, és elkezdtem ásni. Maga a téma baromság, millió feltevés, összeegyeztethetetlen naptárak, miegymás, ami csak kell az ilyen elméletekhez. A lényeg, hogy pár hónap kutatás után ejtettem az ügyet, de megmaradt bennem valami. Megértettem, hogy a világ törékeny, és az átlagember életképtelen a civilizációs ellátórendszer nélkül. Találtam néhány magamfajta megszállottat, elkezdtünk gondolkodni, kutatni, tanulni, gyakorolni. Végül kidolgoztunk néhány vészforgatókönyvet, különféle katasztrófákra.

– Mi a terv?

– Kicsi az esélye annak, hogy Budapest nagyobb dózist kapjon. Paks messze van, az országban az uralkodó szélirány nekünk kedvez.

* Nibiru: *feltételezett bolygó, mely 3600 évente ér földközelbe és súlyos eseményeket idéz elő.*

Megtörténhet, de nem valószínű. A pánik, a felfordulás, a fejetlenség, az ellátás széthullása az, ami igazán veszélyes, és ami egy időre bizonyosan kiüti a törvényes rendet – Sergey maga mögé mutatott. – Láthatod az élő példát. Létezik kormányszintű vészeseti programterv, nem tudok róla mit mondani. De azt tudom, hogy pár hónapja volt egy gyakorlat: szimulált éhséglázadást próbáltak kezelni. Az eredmény: a hatóságok megbuktak. Csúfosan. Ez pedig annál sokkal durvább!

– Ha a Duna és a talajvíz kap a szennyezett anyagból, abból nagy baj lesz – jegyezte meg András. – Az pár ezer évre átírná a szokásokat errefelé.

– Az biztos! Bárhogy is, a teendő: néhány hétre alámerülni. Azután vissza. Nem tervezzük magára hagyni a társadalmat, nem vagyunk törvényen-kívüliek. Nem is akarunk azok lenni. De ami most jön, azt nem tudjuk kezelni, ezért bölcsen félreállunk az útjából és visszatérünk, épen, egészségesen, sebek nélkül és segítünk az újrakezdésben.

– Ha jól értem, konkrét célotok van, konkrét útvonallal.

– Így van. Sajnos nem invitálhatlak, mert a dekára optimalizált felszerelésünk, és a mi pille testsúlyunkhoz igazított járműveink nem teszik lehetővé, hogy elvigyünk – mentegetőzött Sergey, valóban sajnálkozva.

András megértette, bólintott.

– Több bázisunk van az országban. Biztonságos, nehezen megközelíthető, védhető, vízben, élelemben gazdag környezetben található, előkészített menedékpontok. A katasztrófa helyszíne determinálja, hogy melyiket választjuk. Paks nekünk délre van, hát megyünk északra. Cserhát, Mátra, Bükk, ez a terület.

– Az északi hegység, erdők, vad, ehető növények – András átgondolta, maga elé idézte a térképet. – Gyalog több, mint egy hét, talán kettő. Feltéve, hogy nem tévedsz el.

– Mária? – kérdezte Sergey, utalva András barátnőjére.

– Már nincs a képben. Épp egy nő beújításán járt az eszem a napokban.

– El tudsz indulni egyedül, amint kijutottál innen?

– El.

– Rendben, akkor indulj, ne menj haza, ne pakolj, ne keress senkit, csak menj. A Dunát kell követned, az az útjelző. Egészen a határig vezet, a határnál lesz minden, ami kell, az a cél – Sergey mutogatott a levegőben, mintha térkép lenne. – A Duna Paks felé folyik, tehát folyásiránnyal ellentétesen kell haladnod. Amíg ismerős területen jársz, nem szükséges látnod a folyót, de ha már túl vagy rajta, jobb, ha látótávolságot tartasz, vagy időről időre megnézed, hogy jó irányba mész-e. A pénz egy ideig még fontos kellék lesz, de az árak a csillagos égig mennek. Mennyi van nálad?

András megnézte.

– Hétezer-hatszáz, pontosan – mondta a végösszeget.

Sergey adott még negyvenezer forintot. Ennyiből talán el lehet jutni a határig. Mennie kellett, elköszöntek egymástól.

– Pontos vagy – mosolygott Evelyn, párja feltűnése láttán, majd komolyra váltott. – Kifigyeltem az alagútban, a Deák felé, harminc méternél messzebb már nem igen van senki. Arra le tudunk lépni. Ideje mennünk. Sok időt veszítettünk a pánik miatt.

– Konfrontálódunk? – kérdezte Howard, aki lopva a rendőröket és a biztonságiakat figyelte.

– Az egyenruha nem írja át a tényeket, ezért végszükség esetén, igen. Határozottan, de finoman.

Finoman. Ez azt jelentette, hogy nem halálosan.

A csapat ostobaságokról csevegészve, lassan mozogva, kerülve a feltűnést, behatolt az alagútba. Száztíz méternél érték el az utolsó, gyér fényű lámpát, ami üzemelt. Nem volt senki a közelükben.

Sergey fél térdre ereszkedett, Evelyn mögé lépett, kiszíjazta a hátizsák tetejét, kibontotta a zsák száját és előreadogatta, amire a férfinak szüksége lesz: éjjellátó készülék, hozzávaló fejkosár, ütőfegyver, túlélőkés. Evelyn lezárta Sergey hátizsákját, a férfi felszerelkezett: a kés és az ütőfegyver az övére került, a fejkosarat felhelyezte a fejére és az álla alatt stabilizálta; a homlok magasságában lévő acél forgócsapokra rögzítette az éjjellátót: egy mozdulat volt feltolni a homlokára, ha nem kellett, és egy mozdulat lehúzni a szeme elé, ha szüksége volt rá.

A hátizsákok levétele nélkül, egymást segítve, felkészültek. Beüzemelték az éjjellátókat. Kiválóan működtek. Elindultak, bele a vaksö-

...alagútba. Howard ment legelöl, száz-százhúsz méterre megelőzve a többieket. Ő volt a felderítő.

Négyszáz méter után visszatért hozzájuk.

– Két pasas, lámpákkal, mennek végig, ellenőrzik a síneket – jelentette suttogva. – Nem tudjuk elkerülni őket.

– Kamera? – kérdezte Evelyn.

– Nincs. Az egyiknél van rádió.

Evelyn Sergey-re, majd Howardra mutatott. Ennyi elég is volt. Jacqueline-nel a falhoz húzódtak, ott lekuporodtak. A csapat két férfitagja leoldotta a hátizsákját és útnak indult.

– Azon jár az eszem, hogy végre bevágjam magam egy kád forró vízbe, aztán szunya – jelentette ki az egyik rendész, aki az alagutat járta a társával. – De ha tényleg ekkora szarban vagyunk... Nem tudom. Nem tudok semmit. Megőrjít!

A másik hallgatott, majd lekapcsolta a lámpáját. Végül megszólalt.

– Olvasom azt a hülye könyvet. Az az orosz csávó írta. Metro 2033. Atomháború történt, és az emberek a metróban élnek. Ott mindenféle szörnyek vannak az alagútban, amik látnak a sötétben.

– Hát... Az ilyen helyeken meglódul az ember fantáziája – elmélkedett a társa. Megállt, lekapcsolta a fényt. – Mintha az űrben lennénk. A régiek, még Szőnyi, meg az a kontyos nő, a Gizi, na, ők meséltek ezt-azt – visszakattintotta az elemlámpát, mert kezdett félni. – Volt, aki elindult az alagútba, egyedül, aztán sose került elő. Nem tudni, mi lett vele. Hulla sem volt. Itt vágni lehet a sötétet.

– A könyvben Kalasnyikovval járnak az ala...

Howard és Sergey leütötték őket. Az ájult testeket felrakták a járószegélyre, nehogy bajuk essen, ha visszatér az áram és megindulnak a szerelvények.

Folytatták tovább az utat a Deák tér felé.

2.

BUDAPEST
október 27., csütörtök este

Egy KFKI-ban* dolgozó fizikusnak, és egy gimnáziumi fizika tanárnak fél óra alatt sikerült meggyőznie a Deák téri metróállomás ügyeletes vezetőjét, hogy az eső biztosan nem radioaktív. Egy ügyvéd is csatlakozott a parázs vitához, aki előállt a vádbeszéddel, mely szerint igencsak ideje kiengedni az embereket az állomásról, mert ott gyakorlatilag jogtalanul tartják őket fogva. A főnök rádión beszélt az Astoriával, ahonnan azt az utasítást kapta, hogy senkit nem engedhet ki. Az ügyvéd ekkor átvette a készüléket, és néhány percen át versenyt üvöltött a hangosbeszélős rendőr-őrnaggyal, mondván, még ha igaz is lenne, hogy az eső veszélyes, akkor is minden felnőtt embernek joga van úgy dönteni, hogy vállalja a kockázatot. Ám az őrnagyot ez sem rendítette meg.

Eddigre Sanyi és még ötvenhét utas az alagútban várakozó szerelvényt elhagyva, visszagyalogoltak az állomásra. Közülük négyen igencsak ingerültek voltak, amiért a bolondját járatták velük, kihúzták az ügyeletes főnököt az irodájából, és addig verték, amíg át nem adta a rácsok kulcsait.

Sanyi még hallotta, ahogyan a rádión át üvölti valaki az Astoriáról, hogy ez zendülés, küld egy csapatot és minden bűnöst falhoz állít. A folytatást már nem várta meg, mennie kellett haza. Követte a mozgólépcsőn át a felszínre menekülő áradatot. Csak a felesége járt az eszében.

Még mindig esett az eső, érezhetően alább hagyott az ereje, de még volt tartalék a sötét fellegekben. Sanyi egy szempillantás alatt bőrig ázott. Megállt egy pillanatra a Király utca sarkán. Merre tovább? Az Astoria lett volna a kézenfekvő, de arrafelé veszélyes. Úgy döntött, átvág az utcákon, le a Király utcán, azután Kazinczy, Wesselényi, és ki a Blahára. Remélte, ott még járnak a buszok, talál egy taxit, vagy legalább valakit, aki felveszi és elviszi az Örsig. De ha nem, majd gyalog megy, tudja az utat. Futásnak eredt a Király utcán felfelé.

* KFKI: *Központi Fizikai Kutató Intézet.*

Mire eljutott a Kazinczy utcáig, majd' megszakadt, annyira elfáradt. Zakatoló szívvel visszanézett kiindulási pontjára, alig néhány sarokra. Nem egy sportember, ezt gyorsan megállapította.

Itt kezdett el gondolkodni. Megállt, kifújta magát. Nézte a kihalt várost.

És ha igaz?

Persze, egy fizikus és egy fizika tanár mondta, hogy nem igaz, hogy nem sugároz az eső, de honnan tudnák már ők azt? Megmérték, talán? Nem, csak nagy okosan elmélkednek. Egy rendőr biztosan jobban tudja.

Lehet, hogy...

Nem mehet így haza. Azzal veszélyeztetné a feleségét és a babát.

Elindult visszafelé a Deák tér felé. A Holló utcánál megállt, abbahagyta a futást.

Már késő.

Megkapta a sugárzást. Nincs segítség. Ha lemegy az állomásra, másokat is megfertőz, és rajta már úgysem lehet segíteni.

Megállt a sarkon, elgyötörten belekapaszkodott a kresz táblába. Elmondhatatlanul fáradt volt.

Elrontotta.

Csak a menekülés járt az eszében és nem gondolkodott.

Azok az emberek nem viccből zárták be őket.

Elrontotta.

Zokogni kezdett. Lassan lejjebb és lejjebb csúszott, ahogyan elhagyta az ereje. Végül elterült a földön, rázta a sírás. Sosem jut haza, soha nem látja viszont a feleségét. Soha nem látja megszületni a gyerekét. Soha nem látja felnőni.

Néhány perccel később eszébe jutott valami. Négykézláb a közeli üzlet kirakatához mászott. Előkotorta a pénztárcáját és kinyitotta. Ilona fényképe.

A kirakatból kiszűrődő fényben nézte a képet, melyen gyűltek, csak gyűltek a cseppek.

Esőcseppek, könnycseppek.

3.

DUNA, BUDAPEST
október 27., csütörtök este

Evelyn, Sergey, Jacqueline és Howard a Belgrád rakparton a korlát tövében húzódva, távcsővel felderítették a környéket. Sehol senki. Leereszkedtek a Pesti alsórakpartra. Újabb pásztázás, felváltva az éjjellátó és a távcső között. Autók húztak el, néhány embert láttak átkelni az Erzsébet hídon.

Evelyn elindult, a többiek követték. A Vigadó téri hajóállomás mellett leereszkedtek a sziklás partra, ahol néhanapján horgászok kódorognak, más nem igen. Most senki nem járt erre rajtuk kívül. A Lánchídon villogó szirénás rendőrautók hasítottak, félúton megálltak, keresztbefordulva az útpályán.

Sergey levette a hátizsákját, kinyitotta, elkezdte kihúzni a középső, legnagyobb zsebben tartott csomagot. Jacqueline és Howard őrködtek. Evelyn körbenézett. Az egyik nagyobb szikla mögött meglátta a jelet. Vonal lent és fent áthúzva, egy-egy csillag mindkét oldalon, háromszög alul és felül. Semmit nem jelentett, egyszerű volt, mégis túl bonyolult ahhoz, hogy bárki csak úgy lerajzolja. Egyezményes jel. Rúzzsal rajzolták a kőre. Vik és Max itt jártak, de letelt az idő és mentek tovább.

Megfeszült Evelyn arca, szívét melegség öntötte el. Nem látszott rajta semmi, de megkönnyebbült. Megérintette Howard vállát: készüljön, majd ő és Jacqueline figyelnek.

Elsőként Sergey fújta fel a csónakját. Sötétkék, egyszemélyes gumicsónak. Kicsire összehajtható, könnyű, elpusztíthatatlan. A vándorok a világ legzordabb területein is használták, elbírt mindent.

Hét percig tartott az előkészület. Négy Alpacka gumicsónak hevert a köves parton, felfújva, kettő-kettő egymáshoz kötve az evezőkkel. Alumínium-keret zárta a kétszemélyessé alakított csónakokat, melyre könnyű, hordozható AquaScooter csónakmotort erősítettek. Halkan működő motor, a parton senki nem fogja hallani, hogy a Duna közepén működik.

Vízre szálltak. Evelyn és Sergey kihajóztak a folyó közepe tájára. Tíz méterre lemaradva mögöttük jött Jacqueline és Howard. Irányba

álltak észak felé, folyásiránnyal szemben. A kis motor dolgozni kezdett. Ilyen terheléssel, árral szemben, néha igényelte az evezők segítségét, mégis, maximális sebessége alig érte el az 5 km/órát. Többre nem is volt szükség.

Evelyn és Sergey összenéztek. Megfogták egymás kezét, elmosolyodtak.

Mint titkos kommandósok, úgy osontak ki Budapestről, a szemerkélő esőben.

4.

BAJCSY ZSILINSZKY ENDRE UTCA
SZILASLIGET
október 27., csütörtök este

Nomád befejezte a munkát: az imbuszkulccsal összeszerelte a zsákjában cipelt számszeríjat, amivel vadkant lehetett lőni, harminc méterről. Az órájára pillantott, 21:44. Jól kicentizte, de tartja, amit a fiának ígért a telefonban és hazaér tízre.

Felajzotta a számszeríjat, acélfejű vadászvesszőt illesztett a vezetősínbe. Vállához emelte a fegyvert. Éjjellátó szemüveggel a fején lassan körbepásztázott, majd lopakodva elindult a háza felé.

Jöttek a rémképek. Ismét. Beles az ablakon, és... és... és...

Megrázta a fejét, mély levegőt vett. Ment tovább. Szembe fújt a szél, a kutyái még nem érezhették a közeledését. Ez fontos. Ha van valaki a házban, akinek nem kellene, felfigyelhet a kutyák reakciójára.

Még tíz méter. Még öt.

A csontjáig égette a félelem. Egész úton ezek a képek üldözték: benéz az ablakon, a felesége és a fia ott vannak bent, de... valami történt... és...

Néhány házzal lejjebb, lakik itt egy megtermett, részeges, kötekedő barom. Kétszer rászólt, egyszer kiütötte. Biztos berúgott megint, talán bosszút forralt, ki tudja, mióta. Talán átjött, és...

Tudta, mit tenne. Pontosan tudta. Oldalán a kése, kezében számszeríj. Vér folyna ezen az éjszakán. Nagyon sok vér. Ne adja az Isten.

Észrevette az egyik kutyáját a kertben. A fűben szaglászott. Nyugodtnak tűnt. A másik, a kisebbik, a ház ajtajában aludni látszott, a lábtörlőn, ahol szokott. Kellett neki az a kicsi meleg, ami a házból kiszökik.

Eddig minden rendben.

Nomád lopakodott tovább. Megállt a házzal szemben. Szemügyre vette a környéket. Csend, nyugalom, mint egy bármilyen napon. Mint tegnap...

Tovább ment. Hét méter. Megállt, a tető felé fordult. A padlásszoba ablakát figyelte. A fia ott áll. Tudta, érezte.

Uralkodott magán. Ismét körbepásztázott. Halk, hosszú lépésekkel átszelte az utcát, és lebukott a zöldre festett kapu mellett, a kerítés tövében álló vastag fa takarásában.

Várt.

A nagyobbik kutyája odaszaladt hozzá, dugta ki az orrát a kerítésen. A kisebbik túl lusta volt ehhez, csak szundított a lábtörlőn.

Kinyílt a ház ajtaja. Kocogás az ajtófélfán. A jel. Minden rendben. Szeme elől feltolta az éjjellátót, már nem volt rá szüksége.

Kicsi Ray megérkezett a kapuhoz, nyitotta a kulccsal, beengedte az apját. Hetykén tisztelgett, mutatván, hogy semmi baj. Persze, örült az erős homálynak, így inkognitóban maradt a szeme gyanús csillogása.

Nomád levette a nyílvesszőt a vezetősínről, kilazította az ideget. Bement a házba. Mély sóhajokkal, némán ölelték egymást Annával.

– Átkozott egy nap! – súgta a felesége.

– Fejünkre szakadt az ég – helyeselt Nomád.

Kicsi Ray beslisszolt a házba, becsukta az ajtót.

– Nagyszéperős? – kérdezte.

Nomád a fejét ingatta.

– Az álmod – mondta Anna. – Sajnálom a terepjárót, tudom, hogy szeretted.

– Igen – Nomád kibontakozott felesége öleléséből. – Nagy hasznát vennénk most. De megleszünk nélküle.

– Tíz óra van – jelentette Kicsi Ray katonásan.

– Minden készen áll?

– Persze – bólintott a fiú.

– A kocsimat Géza megszerelte még koradélután – tájékoztatta Anna.

Nomád benézett a házba, elnézte a lépcsőt, amely a padlásra vezetett, a fogasokat, a lambériát az előszobában, a kétszárnyas ajtót, az asztalt bent a nappaliban... Mennyit dolgozott ezen a házon, és ezért a házért! Talán sose térnek vissza. Érzett némi késztetést, hogy végigjárja az épületet, megérintse a falat, végigfuttassa a kezét a szekrényen. Nem, elég a szentimentalizmusból! Még a végén...

– Menjünk, vár a bázis! – mondta, és kifordult a házból.

Kicsi Ray és Anna lekapcsolták a villanyokat, kihúzták a dugókat a falból, lecsapták a főkapcsolót, majd bezárták az ajtót. Nomád már a felesége autójában ült, most ő vezet, mindenki másnál jobban ismeri az utat.

Anna hátul foglalt helyet, Kicsi Ray nyitotta a kaput. Egy percen belül a földúton suhantak, lekapcsolt lámpákkal.

ÚTON

1.

PÉTERFY KÓRHÁZ
BUDAPEST
október 27., csütörtök éjjel

Sanyit éles hang ébresztette. Valaki a vállát rángatta és szólítgatta, hogy ébredjen fel.

– Hallja? Hall engem? Ébredjen fel! El kell mennie!

Az éles neonfény bántotta a szemét, védekezőn maga elé emelte a karját.

– Bocsánat! Kelljen fel, el kell mennie! Nincs hely, minden ágyra szükségünk van! – beszélt egy középkorú nő az ágy mellett állva.

Sanyi kábán felült, mint minden reggel, amikor munkába megy. Nem aludhat vissza, csak ez járt a fejében, mert elkésik. Hunyorogva kinyitotta a szemét. Egy kórterem, fehér ágyak, lázlapok, infúzió, minden ágyon feküdt valaki.

– A Péterfyben van – tájékoztatta az ápolónő. – Valahol a Deák tér környékén hevert az utcán, ott aludt. Azt hitték, leütötték. Bocsásson meg, de ki kell hajtanom! Hoznak egy beteget ide az ágyára, combnyaktörés, és még át kell húznom.

– Átszállítanak? – kérdezte Sanyi, krákogva.

– Nem hinném. Próbálja meg elkapni a dokit. Talán most nincs nála senki.

Sanyi felállt, kissé szédelgett, fájt a mellkasa. Minden eszébe jutott. Elöntötték az érzelmek, vissza kellett ülnie az ágy szélére.

– Na, ne hagyja így el magát! Menjen haza! – tanácsolta az ápolónő.

Haza...

A folyosóról beszólt egy férfi.

– Kész az ágy, Ilike? Már hozzák fel a liften a töréses pacit!

Ilike... Sanyinak könnybe lábadt a szeme.

– Egy pillanat, és kész! Doki, beszéljen már pár szót az úrral! Nincs nagyon jó színben!

Az orvos harmincas, táskás szemű férfi, belépett a kórterembe.

– Jó estét! Dr. Kovács! Sándor, ugye? Minden rendben? – kérdezte, valódi érdeklődés nélkül. Csak az ágyat szerette volna.

Sanyi alvajáróként állt fel és ment ki a kórteremből a zsúfolt folyosóra. Az orvos megkönnyebbülten követte, az ápolónő gyakorlott mozdulatokkal húzta át az ágyat.

– C-vitamin, meleg tea, amennyit bír, forró fürdő – sorolta az orvos a teendőket. – Reggelre betaknyosodhat, de így jár az, aki az utcán alszik, október végén, szakadó esőben.

– Doktor úr... legyen őszinte... – Sanyi a zokogás határán állt, de még tartotta magát – Mennyi időm van hátra?

– Mennyi ideje? Nem vagyok jós! Maga teljesen egészséges, nincs semmi baja. El kell mennie, mert nincs szabad helyünk!

Nyílt a liftajtó, két ápoló gipszelt lábú férfit tolt ki. Kovács rájuk nézett, mutatta, hogy vigyék a kórterembe.

– De doktor úr... Az eső! Megfertőződtem! Vagy... vagy nem? – bizonytalanodott el Sanyi.

– Á, értem már! – mosolyodott el az orvos és bátorítóan meglapogatta az előtte álló, megtört férfi karját – Már neve is van: Paks-szindróma. Ez egy képzelt betegség, nem valódi. Az ember azt hiszi, hogy sugárfertőzött lett, meg fog halni. Normál esetben azt mondanám, hogy menjen pszichológushoz. De most csak annyit tudok javasolni, hogy hagyja a fenébe az egészet és menjen haza a családjához, akik már biztosan nagyon várják! Esetleg, igyon meg egy sört, vagy amit akar.

Sanyi elvesztette az erejét, kezébe temette az arcát, úgy zokogott.

– Jól van! Vegye úgy, hogy újjászületett! Menjen! – mutatta az orvos a lépcsőházat. A kezét nyújtotta. A férfi lassan megszorította. – Most dolgom van, el kell látnom egy igazi beteget! További jó estét önnek és máskor ne aludjon az utcán esőben!

Sanyi kiment a lépcsőházba. Az első fordulóban a falnak tántorodott, lecsúszott a hideg kőre. Rázta a nevetés. Görcsösen vihogott, mintha megőrült volna. Közben sírt is. Nagy nehezen összeszedte magát, lesietett a földszintre és kirohant az utcára.

Még szemerkélt az eső. A Keleti pályaudvar felé indult el. Futott, ahogyan csak bírt.

2.

BUJÁK, CSERHÁT-HEGYSÉG
október 27., csütörtök éjjel

Nomád olyan mélyen ment be az erdőbe a kocsival, amennyire a terep engedte. A földúttól huszonkilenc méter, jobb a semminél. Kiszálltak, gondosan, halkan csukták be az ajtókat. Nomád álcázta a kicsi Toyotát, azután útnak indultak a Bujáki vár felé.

A kalandos történelmű vár évszázadokkal dacolt, de 1666 óta csak rom, akkor robbantották fel a törökök. Azóta senki nem építette újjá, nem javította ki. A falutól északra található, egy háromszáztíz méter magas hegy tetején, erdőtől ölelve.

Itt a fák között, nyoma sem volt semmiféle katasztrófának. Paks olyan messze volt innen, hogy szinte a híre sem jutott el ide. A fák lágyan hajladoztak az Ukrajna felől érkező, gyenge szélben, az éjszakai állatok tették a dolgukat, halkan neszezve, messzire kerülve a háromfős családot, mely a kitaposott ösvényen haladt, a várhegy lábánál, észak-nyugati irányba.

Nomád megállt a patak partján. Leguggolt, belemerítette a kezét a hűs vízbe. A patak itt még alig volt több bő vizű erecskénél. Most sokkal nyugodtabb volt, mint a városban, ez az ő igazi terepe, itt van otthon. Felegyenesedett, ment tovább, Anna és Kicsi Ray követték. Még körülbelül kétszáz méter az éjszakai táborhelyig, ahol megalszanak, pihennek, és holnap mennek tovább a bázisra.

Elhagyták a járt ösvényeket. Néhány lépéssel beljebb, Nomád egy vastagabb fára mutatott. Felesége és fia a fa tövében leültek a földre. Lélegzetvisszafojtva figyeltek, hallgatóztak. Nomád összegörnyedve ment tovább, meg-megállva, néha lehasalva, kúszva. Errefelé két napja nem esett egy csepp eső sem, de ha nyakig sáros lesz, az sem zavarta volna.

A fiatal férfi a horhos* alján, fejlámpával a fején dolgozott. Elrendezte a talajt, félresöpörte az útból az aljnövényzetet, a közelben talált kövekből kört rakott, a körbe ágakból félméteres máglyát emelt. A rakás mellett, tenyérnyi száraz fűszál, elszáradt levél egy csomóban. Elővette a szikravetőjét és a kisebbik kését, a vékony cérium-vas rúd

* horhos: *kiszáradt vízmeder, széles, mély árok.*

végét belenyomta a gyújtósként funkcionáló halomba, két mozdulat a késsel, a rúdból szikrák csaptak ki. Parázs izzott fel, melyet megfújva szított tűzzé. A lángoló halmot rádobta a máglyára. Rövidesen már pattogott a tűz.

A tenyérnyi vastagságú, jó négy méter hosszú, korábban méretre vágott, ágaktól megtisztított törzs egyik végét hozzákötözte egy fához, körülbelül száztíz centi magasan. Felemelte a törzset és szemre ugyanolyan magasan, elkezdte rögzíteni a másik végét egy másik fához. Ez lesz a menedék legmagasabb pontja.

– Egész ügyes – szólalt meg valaki a háta mögött, négy lépés távolságból.

A fiatal férfi mély lélegzetet vett. A fejét ingatta.

– Az ütő megállt bennem, öreg... Meg tudnál ettől kímélni a jövőben?

Szembefordult Nomáddal.

Nomád mosolygott.

– Vajk! Testvérem a dudvában!

– Tudtam, hogy ideértek! – mondta Vajk vidáman.

Kemény kézfogás, összeölelkezés.

– Mióta vagy itt? Minden rendben?

– Pár órája. Körbejártam, minden ok – válaszolta Vajk.

– Akkor hozom a családot! – ígérte Nomád és visszatért a fák közé.

Vajk folytatta a menedéképítést. Féloldalas menedék, ágakkal, levelekkel zárt oldala az uralkodó szélirány felé mutat, nyitott oldala a tábortűz felé. Alatta alszanak majd, esőtől, hidegtől védetten.

Nomád, Vajk, Kicsi Ray és Anna gyorsan elrendezték a tábort, leültek a tűz köré enni. A vacsora: zabszelet, fehérjerúd, sós mogyoró, multivitamin és víz.

– Anna, hogy bírod? – kérdezte Vajk, a társaság egyetlen nőtagját.

– Hajt előre a székely vérem, amíg van hová – mondta Anna, látszólag egykedvűen. – Reméltem, hogy az őrült hobbitoknak soha nem lesz értelme, és minden perc, amit erre fordítunk, fordítotok, kidobott idő. Már most hiányzik a város. A barátok. Minden és mindenki. Gondolom, idővel ez is elmúlik.

– Megszokjuk. És mire megszoknánk, már mehetünk is vissza, hogy visszaszokjunk abba, amitől elszoktunk – fejtegette Vajk.

– Na, ezt ügyesen összehoztad – nevetett Nomád.

Közeledett az éjfél. A késői vacsora végeztével Anna és Kicsi Ray hálózsákba bújtak, a menedék védettségében. Gyorsan elnyomta őket az álom.

Nomád és Vajk leültek egymás mellé, beszélgetni egy keveset.

– Tudsz valamit a többiekről? – kérdezte Vajk.

– Evelyn és csapata valahol Vác környékén lehet, talán már feljebb. Jani és a családja a bázison.

– Én a szlovák határtól jövök, arrafelé semmi változás. Te tapasztaltál valamit? Gondolom, Budapesten más a helyzet.

Nomád elhúzta a száját. Beszédes gesztus volt.

– Két óra alatt olyan pánik tört ki, hogy nem hinnéd el. Nagyszéperőst otthagytam a Városligetnél, mert ha nem teszem, még mindig ott ülnék!

Hallgattak. Nomád elnyomott egy ásítást.

– Aludj nyugodtan, majd én őrködöm. Amikor láttam az SMS-t a katasztrófáról, húztam haza és aludtam pár órácskát. Éreztem, hogy hosszú lesz az éjszaka, és őrségben leszek – mesélte Vajk.

– Köszönöm. Rám fér pár óra alvás, hogy száz százalékos legyek.

Nomád szedelőzködött, előkészítette a hálózsákját a menedékben.

– Négy hét? – szólt oda Vajk.

A vészforgatókönyv szerint egy komolyabb paksi katasztrófa esetén, négy hétre alámerülnek. Ennyi idő alatt helyre kell állnia a rendnek és visszatérhetnek.

– Meglátjuk – felelte Nomád. Bemászott a hálózsákjába, összecipzárazta.

Vajk ivott egy kevés vizet, felállt, fogta az éjjellátót és a számszeríjat; bevette magát a sötétségbe. Megkezdte az őrjáratot, lassan, hangtalanul, mindenre figyelve.

3.

SZŐDLIGET
október 28., péntek hajnal

Az ötórás út a végéhez közeledett. A négy csónak csendben siklott a Duna közepén, elől Evelyn és Sergey, mögöttük, tizenkét méterre, velük szinte teljesen egyvonalban, Jacqueline és Howard. Vacsorájukat költötték éppen: pontosan ugyanazt, amit sok-sok kilométerrel odébb Nomádék ettek. Élvezeti értéke nem nagy, ám mindent tartalmazott, amire szervezetüknek szüksége volt hajnali egy órakor a 4 fokos hidegben.

Evelyn felismerte a lokalizációs pontokat a parton. Az órájára nézett: még néhány perc, és vége a csónakázásnak. Sergey a mozdulataiból tudta, hogy ideje kikötni. Evelyn hátrafordult, kézjelekkel tájékoztatta Howardot, aki jelezte, hogy érti.

Negyven méterre megközelítették a partot. Teljes sötétség, sehol egy fénypont a kikötési térségben. Irányba állították a csónakot, kalkulálva a folyásirányt is, adtak a motorral egy kis lendületet, majd leállították. Az se hallotta volna, hogy partot érnek, aki ott áll és fülel.

Sződligetnél a Vízmű előtt szálltak partra. A csónakokat behúzták a fák közé. Vik és Max már vártak rájuk. Némán, mosolyogva üdvözölték egymást.

Leültek egy fél órára, hogy kipihenjék magukat.

– Moziban voltunk – mesélte Vik –, a West Endben. Mire vége lett a filmnek, elkezdődtek a lezárások. Alig fél órája értünk ide, ott voltatok a nyomunkban.

Fél óra előny, két-három kilométer, számolta ki Jacqueline. Jó, hogy nem látták egymást. Ekkora távolság a Dunán, főleg éjjel, nagyon sok.

– A vészforgatókönyvünk állta a sarat és ennek nagyon örülök – mondta Evelyn halkan, de szinte ünnepélyes hangsúlyokkal. – Igaz, még messze a cél, de a nehezén túl vagyunk. Úgy három nap gyaloglás áll előttünk, néha kemény terepen, hegynek fel, hegynek le, árkon-bokron át. Hajnali négyfelé érünk a táborhelyre, ahol alhatunk végre.

– Menetelni, vagy meghalni – szólalt meg Max. – A légiósok így mondják – Rejtő Jenő könyvein szocializálódott, számára még jelentett valamit az a kifejezés, hogy „légiós romantika". Sokáig kacérkodott a gondolattal, hogy beáll a francia idegenlégióba.

Evelyn folytatta.

– Howard, pucold ki a motorokat és csomagold be őket! Jacqueline és Vik, eresszétek le a csónakokat, hajtogassátok össze és dugjátok be a zsákokba! Howard, tied az őrség! Sergey, mi ketten szétnézünk a Klapka utca, Új utca, Vasútállomás környékén! Tudjunk róla, ha módosítanunk kell az útvonalunkat.

Mindenki munkához látott, Sergey és Evelyn eltűntek a fák között. Az erdő szélén famászás várt rájuk. Az út, a házak, a sarkokon a világítás, az állomás valóságos fényárban úszott. Evelyn kivette hátizsákjából a nagy távcsövet, amely a legdrágább felszerelési tárgyuk volt; nem lett egyedileg rendszeresítve, de csapatszinten igen: Evelyn és Nomád hátizsákjában is megbújt egy példány belőle.

A vasútállomáson néhány ember várakozott, civil ruhában. Budapestről, a Nyugati pályaudvarról, pár perccel éjfél előtt még van egy vonat Sződliget felé. Ha időben indul, már itt kellene lennie.

Evelyn lehuppant a földre, Sergey mellé. Intett, hogy térjenek vissza az erdőbe. Hamarosan elrejtette őket a növényzet. Újra éjjellátó készülékkel a fejükön haladtak a part felé. Mire megérkeztek, a korábban kiadott feladatokat végrehajtották, már csak Evelyn és Sergey zsákjába kellett bedugni a csónakokat. A csónakmotorokat az előre meghatározott helyen elrejtették. Terveik szerint, visszafelé nem a Dunán jönnek, ha pedig mégis az lenne a járható út, nem folyásiránnyal szemben kell haladniuk, és elég lesz az evező.

– Minden rendben – tájékoztatta őket Evelyn. – Az út tiszta. Tartsátok a tempót! Legközelebb aludni állunk meg!

Észak-keletnek indultak, Vácduka felé, kerülve a forgalmasabb utakat, és az M2-es gyorsforgalmi utat. A sort Evelyn vezette, kicsivel mögötte Sergey, nyolc-tíz méterrel lejjebb Howard és Jacqueline, utóvédként Vik és Max zárták a sort. Minden a gyakoroltak szerint zajlott.

Kiváló csapatom van, állapította meg Evelyn, nem csekély büszkeséggel a szívében.

BUNKER HILL

1.

VEZÉR UTCA
ZUGLÓ, BUDAPEST
október 28., péntek délelőtt

Sanyi a hetediken szállt ki a liftből. A folyosón a szemközti lakást célozta meg: bekopogott. Hallotta, ahogy valaki elhúzza a nézőkét az ajtó másik oldalán, majd zörgés a kulccsal, és egy hajcsavarós nő gyanakvó arca jelent meg.

– Szia, Sanyikám! – köszönt felderülő arccal, amikor felismerte az alsó szomszédját, azt a kedves, jóravaló fiatalembert, aki volt oly kedves és ingyen lefestette az ajtaját másfél éve.

– Jó reggelt, Jolán néni! Ezeket tudtam szerezni! – Sanyi felmutatta a zsákmányt: májkrém, spenót, mustár, az egyetlen közért teljes kínálata, ami még nyitva volt a környéken.

– A májkrémet szeretem – csillant fel Jolánka szeme és már nyúlt is érte. – Hozom a kenyeret!

Sanyi kint várt, míg az idős hölgy visszatért két szelet, szalvétába csomagolt kenyérrel. Nagy kincs volt az ilyesmi, a kenyeret vásárolták fel először. Hálásan megköszönte és visszaszállt a liftbe. A hatodik emeleten lépett ki a folyosóra. Bal felé vette az irányt, a folyosó végén várta otthona hívogató ajtaja. Kétlépésnyire járt, amikor a lakás kitárult előtte. Ili a kukucskálóra tapadva várta, gyorsan becsukta az ajtót férje után és az összes zárat befordította.

Csókot váltottak, hosszasan ölelték egymást az előszobában. Sanyi hajnali érkezése olyan volt, mint egy romantikus film nagyjelenete. Még maradt valami abból a hangulatból.

– Van kenyér! – mutatta Sanyi miután szétváltak. Bementek a konyhába.

– Mit adtál érte? – kérdezte Ilona.

– Májkrémet. Megérte!

Sanyi megterített a nappali szobában a tévével szemben, közben Ili elkészítette reggelijüket: vajas kenyér, az utolsó néhány szelet párizsival, hozzá citrompótlós tea. Leültek enni, bekapcsolták a tévét és várták az újabb híreket.

– Mennyi ételünk van még? – kérdezte Sanyi, elszántan arra, hogy szerez a föld alól is.

– Rosszul viselem, ha elmész – mondta Ilona, válasz helyett. – Össze kellene fognunk itt a házban és elküldeni pár embert ennivalóért. Csak te ne legyél köztük, drágám! Az éjszaka elviselhetetlen volt a számomra, nem akarok még egy ilyet.

– Én sem akarok. Nem hagylak magadra többé, csillag! – fogadkozott Sanyi – Van ebben a házban vagy kétszáz lakó, mint egy kisebb falu, olyan. Tényleg összefoghatnánk. Összeraknánk, amink van, közösen készítenénk ebédet. Jolán úgy is mindig a tévét bámulja, ő hozná nekünk a híreket!

– Pletykás boszorkány! – nevetett Ili. – Tudok főzni spenótot, zöldbabot, van egy kicsi gombóc a fagyasztóban, meg krumpli. Két lekvárunk is van. Jó lenne tészta, tojás, tej. Bármi.

Hozzáláttak az evéshez. A tévében felhangzott a jól ismert, feszültségkeltő szignál, és megjelent a felirat: „PAKS – friss hírek!". A hírolvasó beszélni kezdett, hangja alatt felvételeket mutattak, alátámasztásul az olvasottakra.

– Október 27-én csütörtökön, délután négy óra huszonhárom perckor robbanás történt a paksi atomerőműben. A 3-as blokk meghibásodása, és az üzemzavar következtében előálló robbanás radioaktív anyagot lövellt a légtérbe. A mentést azonnal megkezdték és elrendelték a város evakuálását.

A már megszokott kezdés. A következő kép a stúdiót mutatta, ahol Bernát Péter hírolvasó várta a nézőket.

– Legfrissebb értesüléseink szerint rendben befejeződött Paks kiürítése. A város lakosságát Kaposvárra és Dombóvárra szállították buszokkal és teherautókkal! Jó napot kívánok! Bernát Péter vagyok! Köszöntöm önöket a stúdióból! Magyarország és a világ szeme a katasztrófa helyszínére irányul! Mindenki aggódik és fél, ez természetes. A telefonvonalak égnek, az emberek arra kíváncsiak, mekkora a baj, mi jön még? A válasz sokrétű. A szél radioaktív légtömeget sodor Horvátország felé. A NATO főtitkára, nukleáris vészelhárító kontin-

genst küld Magyarországra, mely a világ legkiválóbb szakembereiből áll!

Csöngettek. Sanyi megrázta magát, összenéztek Ilivel. Lehalkították a tévét, a férfi kikelt a fotelből és kinyitotta az ajtót.

Jolán néni állt az ajtóban, könnyes szemekkel, zsebkendőt gyűrögetve.

– Mi történt? – kérdezte Sanyi idegesen.

Az idős nő az ablakokra mutatott a nappali szobában. Belépett a lakásba, átvágott a szobán. Sanyi követte, majd Ilona is csatlakozott hozzájuk.

– Nézzék... Ott lent! – mutogatott Jolán néni az utca másik oldalára – Valamit tenni kell...

A másik oldalon, a sarok közelében három fiatal, huszonéves, tréningruhás fickó egy középkorú nőt vert ájultra. Hármat belerúgtak a fejébe, miután elterült a gyéren növő fűben, a járda szélén. Elvették a táskáját, és röhögve eltávoztak. Még csak nem is futottak.

2.

SZALAJKA-VÖLGY
október 29., szombat délután

A Szalajka-völgy a Bükk-hegységben található. Magyarország egyik legszebb, sok szempontból legvédettebb területe. Hatalmas, kiterjedt erdősség, irtási területek nélkül; bővizű patakok, források, messzi földön híres pisztráng, melyet a helyiek már száz éve tenyésztenek. Hal, vad, szénhidrát-forrás, menedék, tüzelőanyag van bőven. A hegyek védettséget adnak, a geológiailag nyugodt vidéknek. Erre fut a szilvásváradi erdei vasút, mely a Lovaspályától a Fátyolvízesésig viszi az utasokat. Gyakori turistacélpont. Nagy része azonban kiépítetlen, nehezen járható vagy egyenesen járhatatlan. Ilyen volt a bázis is, a nehezen megközelíthető barlang a hegyoldalban, ahol akár huszonöt embert is kényelmesen el lehetett szállásolni.

Jani, Zsu, a felesége, és Manócska, kétéves kislányuk, úgy várták Nomádék érkezését a barlang szájában, mint egy fogadóbizottság. A teljes Nomád Csapat eljutott a bázisra, mindenki teljesítette a feladatát. Nomád, Vajk, Anna és Kicsi Ray irdatlan távolságot gyalogoltak két nap alatt, át a CserhátON, át a Mátrán és a Bükk egy részén. Igen komoly teljesítmény volt. A hideg ellenére szakadt róluk a víz, alig álltak a lábukon.

A frissen érkezők letették a hátizsákjaikat, és leheveredtek a tűz mellé.

– Az Evelyn Csapatról tudtok valamit? – kérdezte Jani, aki kissé sántított, mert meghúzta a lábát, amikor másztak fel a hegyoldalban.

– Csütörtökön beszéltem velük utoljára, késő délután, azóta nincs hírem, a mobilhálózat összeomlott – mondta Nomád. – De ismerve őket, egy-másfél nap múlva befutnak.

– Nekünk nagyon könnyű utunk volt, pár óra alatt ideértünk – mesélte Zsu, ölében Manócskát ringatva. – A kislány az egész utat végigaludta, aztán nagy szemekkel csodálkozott, hová lett minden, amit ismert. Ugye, csöppség?

– Ude cöppszég! – rikkantotta Manócska, és utánozhatatlan hangján felkacagott.

Nagyot derült a barlang népe, ami mély elégedettséggel töltötte el az apró gyermeket. Szeretett másokat megnevettetni.

– Képzeljétek, Nagyszéperős Budapesten maradt, valahol egy dugóban – újságolta Kicsi Ray. – Hiányzik.

– Nekem is – vette át a szót Nomád. – De a kocsi pótolható.

– Van egy meglepetésünk neked! – szólalt meg Anna. Nomád rosszat sejtve fordult a feleségéhez, és várta a bejelentést.

– Igen, titokban intéztük! – csatlakozott Zsu is.

– És mit? – érdeklődött Nomád, nem nagy lelkesedéssel.

– Elástunk itt a hegyen neked egy másik kocsit – jelentette be Anna. – Egy Hummert!

– Mi van? – döbbent meg Nomád, azt hitte rosszul hall, de aztán talpra ugrott – Már megint a bolondját járatjátok velem! – fakadt ki megjátszott nehezteléssel.

– Csak már nem emlékszünk, hogy hová! – kacagott Zsu.

– Mert éjszaka csináltuk! – gurult a nevetéstől Anna.

A vigadalom átragadt Manócskára, aki velük nevetett, bár fogalma sem volt róla, hogy miről van szó.

Előkerültek az elrejtett lapátok és csákányok. Valóban ideje volt ásni, de nem elképzelt autókat, hanem földbe süllyesztett, százhúsz

literes, acélkapcsokkal lezárt műanyag hordókat, melyekben lisztet, rizst, sót, cukrot, sóban tartósított húst, szerszámokat, tartalék ruhát rejtettek el, csoportosítva, gondosan csomagolva.

A férfiak óvatosan ereszkedtek lefelé a nehezen járható hegyoldalban. Jani és Nomád egymás mellett lépkedtek.

– Nagyon sok anyagot hoztam magammal, magyarul és angolul – mondta Jani. – Dokumentáltam mindent, egészen este nyolcig. Akkor hagytuk el a házat, és jöttünk át a bázisra.

– Majd átnézem – ígérte Nomád.

– Elmerülünk négy hétre, külső kapcsolatok nélkül, értesülések nélkül?

– Igen, ahogyan kitaláltuk. Nincs szükségünk megszűrt, elferdített hírekre. Ha a Duna nem szennyeződik, akkor a fő probléma nem a radioaktivitás, hanem a pánik, a fejetlenség, azután pedig Paks kiesése az energiatermelésből, ami energiaválságot okoz, súlyos gazdasági problémákat – vélekedett Nomád. – Most a pánik visszaszorítása a fő feladat, és ezt odafenn is tudják. Őszintén megmondom, ha én ülnék valamelyik bársonyszékben, én sem mondanék el a lakosságnak mindent. A pánik a legrosszabb. Ha nem bírják megfékezni, Isten irgalmazzon nekünk!

– Anarchia? – kérdezte Jani.

Nomád bólogatott.

– Megtörténhet. És ha ez bekövetkezik, akkor ennek az országnak vége.

3.

SZALAJKA FOGADÓ SZILVÁSVÁRAD
október 31., hétfő délelőtt

A fogadó szinte teljesen üresen állt. Ez csak részben volt köszönhető a közeledő hideg időnek, a ritka szabadságolásnak, a karácsony előtti pénzkereső hajrának. Paks mindenkire hatott, és ki így, ki úgy reagált. Leginkább ésszerűtlenül.

Az étterem üresen kongott. Mindösszesen két asztalnál ültek. Az egyiknél egy német férfi, a nap első kávéját itta, a másiknál egy érdi házaspár, könnyű reggelijét fogyasztotta, némán.

Nyílt az ajtó. Hatan jöttek be, szemlátomást túrázók, rendesen felszerelve. Három nő és három férfi. Az ablakok közelében foglaltak helyet.

– Jó reggelt kívánok! – üdvözölte a társaságot az egyetlen ügyeletes pincérnő. – Mit hozhatok?

– Jó reggelt, önnek is! A híres füstölt pisztrángot szeretnénk megkóstolni, friss zsemlével, tormás majonézzel és forrásvízzel! – sorolta Evelyn jókedvűen.

– Nagyon jól választottak! – gratulált a felszolgáló – A pisztráng már készül, még körülbelül negyven perc. Érdemes megvárniuk.

– Természetesen! Jó érzés leülni egy kicsit!

– Kérnek valamit addig? Forró teát, forrásvizet, kicsi bort...

– Én Earl Gray teát kérek, citrommal! – mondta Evelyn, majd a többiekre nézett – És ti?

– Én is, ugyanazt! – felelte Vik.

Max csak bólogatott.

– Én is! – csatlakozott Jacqueline.

– Szénsavmentes ásványvizet – szólt Howard.

– Jégkockás Coca-Colát – zárta a sort Sergey.

A pincérnő mindent felírt és távozott.

– Te kólafüggő! – ugratta Evelyn a párját.

– Dehogy vagyok! – védekezett Sergey. Olyan fajta ember volt, aki nem átallott egy órát utazni a Batthyányi térre, az ottani vegetáriánus étterembe, hogy igazán finom bio ételeket vihessen haza, amiket azután hideg kólával öblített le. Ha ezt látták volna az étteremben, alighanem örökre emlékezetükbe vésődik a jelenet.

– Jól van! Nem a teázási szokásaid miatt tartalak! – nevetett Evelyn, majd komolyabban folytatta – Nos, itt vagyunk. Időben megtettük a távot. Rövidesen finom pisztránggal ünnepelünk. Aranyos kalandjaink voltak. Most négy hétig nincs más dolgunk, mint elviselni egymást és tartani a játékszabályokat. Meglepődnék, ha hibáznánk. Eddig sem tettük.

– Mi lenne, ha mi itt maradnánk a fogadóban? Nomádék meg jól ellennének a barlangban – próbálkozott Jacqueline.

– Nem is rossz ötlet! – lelkesült fel Vik – Megszavazom!

– Sajnos nem lehet – hűtötte le őket Evelyn. – Rövidesen összeomlik a társadalom, nem maradhatunk ismert, látogatott, lakott terület közelében. Mire felkaptatunk a hegyen, a többiek otthonossá varázsolják a barlangot. Jól elleszünk.

– Végre lesz időnk szerepjátékozni! – kapott észbe Jacqueline – Fél éve nem játszottunk! Van mit pótolnunk.

– Most bőven lesz időnk játszani! – biztosította Evelyn.

Megérkezett a pincérnő az itallal, letette az asztalra. Már távozott volna, de megtorpant.

– Elnézést kérek a faggatózásért! Önök, budapestiek? Tudnak valamit? Él ott rokonom és aggódom. Hallottam, hogy zavargások vannak.

– Igen, budapestiek vagyunk – válaszolt Sergey. – Már egy jó ideje az északi hegységekben túrázunk. Csak annyit tudunk, amennyit a rádióban hallottunk.

– Nekünk... mindenkink ott él – mondta Vik szomorúan.

– Budapest nem Paks. A sugárzás talán nem ér el odáig – reménykedett Evelyn.

– Tegnap este beszéltem az unokahúgommal, néhány percet telefonon, mielőtt megszakadtunk és újra elment a vonal. Nem tud kijutni a fővárosból, azt mondja. A vonatok sem járnak. Na, megyek, lassan elkészül a pisztráng! – a nő mosolyt erőltetett az arcára – Bízom a kormányban, ők majd elrendeznek mindent.

– Biztosan fel vannak készülve az ilyen esetekre – nyugtatgatta Evelyn.

– Igen... biztosan – bólogatott a felszolgálónő, és elment a konyha felé.

– Nincs vonatforgalom? Hú! – jegyezte meg Jacqueline halkan.

– Nem vagyunk semmik, hogy ezt így kitaláltuk – jelentette ki Vik, és szeretetteljesen megsimogatta anyja karját.

Összemosolyogtak.

– Tudjátok a szabályt! A jelen környezetünkkel törődünk, nem mással – emlékeztette őket Evelyn. – Egyébként beleőrülünk a végén. A füst mindig nagyobb, mint a láng.

A témák lassan visszatértek a könnyed semmiségek köré. Jól elbeszélgettek, és lassan megérkezett az étel. Feledhetetlen ízek!

Összesen két órát maradtak, figyelték, mi történik, hogyan viselkednek az emberek, van-e áramingadozás, járnak-e a környéken egyenruhások. Úgy tűnt, idáig még nem ért el a pánik.

Koradélutánra értek fel a barlanghoz, a csapat átmeneti, vészeseti bázisához. Nomád és a többiek eddigre mindent elrendeztek, kifeszített ponyvákkal, összedobott, könnyű és inkább csak jelzésértékű válaszfalakkal helyiségeket alakítottak ki a barlangban. Volt „konyha", „fürdőszoba", „háló", „nappali" és raktár.

Egyesült a Nomád és az Evelyn Csapat. Vészforgatókönyvük tökéletesen működött, egyetlen hiba sem volt benne. A felszerelés bevált, kitűnőre vizsgázott.

Estére Nomád csülkös bablevest készített, lekváros palacsintával. Elfogadható meleget csináltak a barlangban. A biztonságról az elhelyezkedésük, a szigorú szabályok, és az állandó őrség gondoskodott. Semmiben nem szenvedtek hiányt, semmi nem fenyegette őket.

Csupán néha jutott eszükbe, hogy vajon mi történik Pakson, Budapesten, a környező városokban. Ilyenkor szótlan csend telepedett rájuk. Sötét hangulataikat többnyire a kétéves Manócska oldotta, váratlan felnevetéseivel, azzal az utolérhetetlen hangjával. Ő volt a keleti bölcs a csapatban, aki mindig jól érezte magát, bármi történt is valahol máshol.

AMINT VET, ÚGY ARAT

1.

SZALAJKA-VÖLGY
november 28., hétfő reggel

Evelyn, Nomád és Sergey felkaptattak a hegy tetejére, a völgy peremén. Egy hónapja merültek alá. Nem éltek a barlangba zárva, bejárták a környező dombokat, hegyeket, vadászni, horgászni, csapdázni. De az embereket kerülték. Egy hónapja nem tudtak semmit Paksról, Budapestről, Magyarországról.

Vérükké vált a fák közé húzódás, ezúttal is így tettek. Nomád elővette a zsákjából a rádióját és bekapcsolta. Igazi, utazáshoz való világvevő rádió. Behangolta a Petőfi Rádiót. Összehúzta a szemöldökét.

– Reklám – mondta olyan hangon, mintha szitokszó volna.

– Az jó! – élénkült fel Evelyn.

– Igaz! – bólogatott Nomád – Ha már reklámokat adnak, akkor nem lehet olyan rossz a helyzet. Ezek szerint van mit, és van kinek reklámozni – tovább kutatott. Zene.

– Mehetünk német és angol nyelvterületre is – javasolta Evelyn.

– Azért kíváncsi lennék rá, hogy mit ír a WikiLeaks! – mondta Nomád.

– Gondolom nyilvánosságra hoztak százötvenezer oldalnyi titkos diplomata-levelezést – vélekedett Sergey, kissé cinikusan.

– Úgy szokott lenni – helyeselt Nomád, majd elhallgatott, mert bejött egy hírcsatorna. Németül.

Evelyn fülelt, néha megcsóválta a fejét, jelezvén, hogy nem Paks a téma. Majd hirtelen megváltozott, láthatóan fontos dolgokat mondtak a rádióban.

– Az atomerőmű nem üzemel, teljesen leállították. A sérült reaktort lefedték, szarkofágot építettek rá. Paks hermetikusan le van zárva, a hadsereg kordont vont köré, senki nem mehet be. A Duna nem szennyeződött – Evelyn nem fordított mindent, csak azt, ami jelenleg különösen érdekes volt a számukra. – Háromezer-nyolcvanhat ember halt meg, több mint kilencezer eltűnt.

Nomád elfintorodott a hírre. Érezte, hogy kemény világ jön, de a konkrét számok elborzasztották. Evelyn folytatta.

– Budapesten megszűnt a kijárási tilalom. A rendbontásért, fosztogatásért, vandalizmusért, gyújtogatásért, nemi erőszakért és gyilkosságért letartóztatottak száma meghaladja az ezret. Valakik többször rálőttek a Parlamentre, a kormányt hibáztatva a történtekért. Az országban energiaválság van. Nincs mindenhol áram, illetve nem folyamatosan. Továbbra is várják mindazok jelentkezését, akiket érdekel a rendőri és a tűzoltói pálya. Állandó tüntetések zajlanak az atomerőművek bezárásáért.

Ennyi volt, a hír véget ért, reklám következett. Nomád kikapcsolta a készüléket. Néhány percre csendben a gondolataikba mélyedtek.

– Ideje körülnéznünk – szólalt meg Evelyn.

2.

VEZÉR UTCA
ZUGLÓ, BUDAPEST
november 28., hétfő délután

A liftajtó bezárult. Az egyenruhás rendőr megnyomta a 6-os gombot. Elindultak felfelé.

– Puszta formaság az egész – szólalt meg Pusztai Ádám. „Biztosító nyomozó”, ez állt a névjegyén.

– Kérdezzen nyugodtan – mondta a rendőr, aki Kis Bence névre hallgatott, bár igen testes ember volt. – Eléggé visszataszító az egész. Sajnálom, hogy az Árkád védelmével voltunk elfoglalva. Mit nem adnék, ha akkor itt vagyok... – megremegett az arca, ahogyan átsuhant rajta az indulat. A bal keze ökölbe szorult.

– Úgy tudom, hogy komoly összecsapások zajlottak erre – emlékezett Pusztai. Ritkaságszámba ment az ő szakmájában, ha valakit érzelmileg is megérint az ügy, mint ezt az egyenruhást mellette. Őt nem zavarta az ilyesmi. Ha zavarja, nem bírja csinálni.

– Jól tudja. A gócpont a Kossuth téren volt, meg a nagyobb pályaudvaroknál, az M3-as egyik szakaszán, de ostromolták a főkapitányságot is. Fegyvert akartak szerezni. Egyszerűen nem voltunk elegen. A teljes állomány kint volt az utcán éjjel-nappal, de nem voltunk elegen! – megérkeztek a hatodikra, kiszálltak, elindultak a folyosón. – Engem az Árkádhoz osztottak be, hogy a kollégákkal elejét vegyük a fosztogatásnak. Nagyon nem voltunk hatékonyak. Amikor már tizedik napja nem nyitottak ki az élelmiszerboltok, eléggé bevadultak a népek. Meg is értem. A metrónál leraboltak egy zöldségest. A rohadt gyümölcsöt ették, mert kopogott a szemük az éhségtől. Mit tehettünk volna? Lőjük le őket, mert éheznek?

– Értem – a biztosítós nyomozó igyekezett visszaterelni a témát. – Mi történt itt, pontosan?

– Az egész úgy kezdődött, hogy három hulladék összevert egy nőt kint az utcán, a másik oldalon, és valaki rájuk kiabált innen a házból, hogy hívja a rendőröket – mesélte Kis őrmester.

– Hulladék?

– Bűnöző. Így nevezzük őket – a rendőr beengedte Pusztait a lakásba, mesélt tovább. – Rájuk kiabáltak, hogy ne bántsák már szegény nőt, erre bekattantak, hogy hogyan merészel már bárki is rájuk szólni. Átjöttek ide a házhoz, a kapunál vártak, míg összegyűltek páran. Kilencen. Betörtek a házba. Összeszedték a pénzeket, értéket, órát, mindent. Össze is vertek pár embert, megerőszakoltak egy kislányt a legfelsőn. Valóságos rémuralmat tartottak fenn, ők voltak itt a házban a kiskirályok.

– Kilencen egy ekkora ház ellen? – értetlenkedett a nyomozó.

– Miért olyan hihetetlen az? – horkant fel az őrmester. *Bárcsak itt lettél volna, te hős*, gondolta. – Tudja, hogyan megy az ilyen. Aki ellenáll, vagy szóvá tesz valamit, azt példastatuálásként félholtra verik. Néhány ilyen verés után már nem szól senki semmiért.

Pusztai Ádám a jegyzőkönyvet olvasva járta körbe a lakást. A tévé összetörve, könyvek szanaszét hevertek. Az ágy mellett a Magyar utónévkönyv feküdt a földön, megtaposva.

– Az ötödik napon szabadult el a pokol. Nem tudjuk pontosan, mi történt. A vallomások nem teljesek, nem tudunk mindent. Biztosan az történt, hogy valaki nem tűrt tovább, és támadott. Palotai Sándor és felesége, Ilona laktak ebben a lakásban. A nő ötödik hónapos

terhes. Betörtek ide is, nagy küzdelem folyt. A férj festő, egy építkezésen dolgozott a Lehel térnél, veszettül küzdött, az egyik mocskot sikerült úgy megsebesítenie, hogy másnapra megdöglött. Sajnos Palotait meggyilkolták késsel, a felesége szeme láttára. Aztán a nő következett... Össze-vissza verték, megalázták, húzták végig a folyosón a hajánál fogva. Elvetélt... Csoda, hogy túlélte – a rendőrőrmester összeszorította a száját, ökölbe szorultak a kezei, kiverte a veríték. – Pár utcával lejjebb voltam. Az üzleteket védtük, a kabátokat, a tévéket, a cipőket, a pénzt... az életek helyett. Itt kellett volna lennünk akkor. Itt kellett volna lennünk...

Pusztai olvasta a jegyzőkönyvet. A meggyilkolt férj életbiztosításának a felesége a kezdeményezettje, azt vizsgálta, hogy van-e olyan körülmény, ami miatt jár a pénz. Eddig úgy tűnt, hogy nincs: katasztrófára nem szólt a biztosítás.

A nyomozó digitális fényképezőgépet vett elő, készített néhány fotót. Formaság, kell a jegyzőkönyvbe.

– Ennek a hulladék csőcseléknek a bátorságáról csak annyit, hogy amikor feltűnt egy járőr kocsi, azonnal megpattantak, pedig nem is miattuk jött erre. A Fogarasi felé rohantak, a kertek alatt. Az egyik férget széttépte egy pitbull. Pár sarokkal lejjebb. Ki kellene tüntetni az ilyen kutyákat! – folytatta tovább Bence.

Pusztai átment a konyhába, ott is fényképezett.

– Az asszonyt lehurcolták a pincébe – mondta, kérdőn nézve az őrmestert.

– Igen. Jöjjön, mutatom az utat – a rendőr kiment a lakásból, bezárta az ajtót a nyomozó után. Beszálltak a liftbe. – Megmutatom, hol találtak rá. De készüljön fel. Nem lesz szép látvány.

3.

LA CONTESSA KASTÉLYHOTEL SZILVÁSVÁRAD

november 28., hétfő délután

A gyönyörű, méltóságteljes kastély kertjében óriási tömeg gyűlt össze, mely kiterjedt a Park és az Arany János utcára is. A kertben

Tüzek égtek, asztalok, székek minden talpalatnyi helyen. Emberek eszegettek, iszogattak, beszélgettek, sétálgattak, nézték a számtalan ennivalót. Az Arany János utcában az egyik oldalon asztalok, pultok, hordók sorakoztak, rajtuk mindenféle kézműves termékek, ruhák, finomságok. A sor elején és végén az elmaradhatatlan pisztrángárus.

A kastélyszálloda kertjében, a háromszintes szökőkút oldalán egy harminc év körüli, öltönyös, gondosan nyírt szakállú férfi ült, és akusztikus gitáron kísérte a mellette ülő, vele egykorú, vérvörösre rúzsozott szájú, fején, hanyagul féloldalasan felrakott micisapkás, molett nőt, aki franciául énekelt. Evelyn és még néhányan értették a szövegét, mely a szerelemről szólt, de azt mindenki érezte, hogy a dal szép és vidám.

– Az egyik, amit imádtam a Stalkerben*, az volt, hogy a táborokban állandóan gitároztak, meg jól érezték magukat, nagyokat nevettek – mesélte Sergey mosolyogva.

– Kell lennie egy helynek, és kell lennie időnek arra, hogy az ember csak az örömmel foglalkozzon, és átmenetileg fittyet hányjon minden bajra – mondta Evelyn. Belekarolt a férfiba. – Gyere, menjünk oda a szökőkúthoz, és ha jó leszel, elmesélem neked, miről énekel a lány!

– Eléggé pikáns lehet a szöveg – nevetett Sergey.

– Az is! Na, gyere! Mindjárt kiokosítalak!

– De édes vagy! Szeretem, amikor kiokosítasz!

– Te! Olyan vagy! – kacagott Evelyn, gyors csókot lehelt a férfi arcára, és vonszolta tovább a zenészek felé. – Látod ezt a sok mosolyt az arcokon? Nézz körül! Ez a fiú meg ez a lány varázsolták oda azokat a mosolyokat. Ez az igazi művészek dolga: mindig adnak okot arra, hogy élj!

Nomád és Vajk eltávolodtak, katonákat és rendőröket kerestek, de senkit nem láttak egyenruhában. Négy vadász álldogált a Park utca másik felén, hátukon összecsomagolt puskákkal. Errefelé az ilyesmi sosem volt ritka. Kezükben ital, valamiről beszélgettek.

Nomád elővette a mobilját.

– Na, most ugrik a majom a vízbe! – mondta. Bekapcsolta a telefont, beütötte a pinkódot. A készülék életre kelt. Megnézte a hívásnaplót: száznegyvenhét hívás jött be, ötvenöt SMS. – Volt forgalom!

* Stalker: *utalás az ukrán fejlesztésű S.T.A.L.K.E.R. gyűjtőnév alatt megjelent játékokra.*

– lapozgatta az SMS-eket, az egyiken megakadt a szeme. Rendőrség, azonnali hívást kérnek. A csontjáig érezte, miért keresték. Oda a háza. Vagy még rosszabb, meghalt valaki, akit szeretett, de nem tudott megmenteni.

Vajk érezte, hogy most rá nincs akkora szükség. Megveregette Nomád vállát, majd leült az egyik szabadtéri borozó egyetlen szabad székébe. Azonnal kapott egy pohár forralt bort, ami igencsak felmelegítette a szívét.

Néhány perccel később visszatér Nomád.

– El se hiszem! Ilyen nincs! Megvan a kocsim! A Nagyszéperős! Mehetek érte a rendőrségi garázsba! Hát ez hihetetlen!

Vajk kért egy pohár forralt bort a barátjának, sétálgatva iszogattak.

– Otthagytad a Városligetnél, Budapesten – emlékezett Vajk.

– A kulcsokat belenyomtam egy zsaru kezébe, hogy odébb tudják tenni, ne akadályozza a forgalmat. A zsaru főnöke meg lefoglalta, azzal járt két hétig, majd leadta a garázsba, hívtak meg küldtek SMS-t, hogy elvihetem. Nincs semmi baja! Ez mekkora! – lelkendezett Nomád – Ez a bor is... olyan jó, hogy namég!

– Lefoglalta? Azzal járt két hétig? – ismételte Vajk hitetlenkedve.

– Nézd, ott állt egy gazdátlan kocsi, egy terepjáró, jó erős gép, semmi hibája, gondolom, autóhiánnyal küszködtek, és kapóra jött a Nagyszéperős. Semmi bajom ezzel! Sőt! Nagyon boldog vagyok, hogy megvan!

Beesteledett; az előre megbeszéltek szerint, Evelyn, Sergey, Nomád és Vajk összetalálkoztak a kastély biliárdtermében.

– Fiúk, én úgy látom, hogy ideje visszatérni a régi életünkbe, illetve, ami maradt belőle – kezdte Evelyn. – Azon kevesek közé tartozunk, akiket nem ért se veszteség, se sérülés ebben a katasztrófában. Erősek vagyunk, testben és lélekben, tiszta a fejünk, nem tépkednek indulatok. Szükség van ránk otthon. Menjünk!

– Maximálisan egyetértek – bólogatott Nomád. – Energiaválság van. Mi tudjuk, hogyan éljünk túl, nekünk ez nem gond. De sokaknak az. Megtaníthatnánk őket arra, amit tudunk.

– Ez nagyon szép gondolat, támogatom – helyeselt Evelyn.

– Az energiaválság kemény téma – bólogatott Vajk. – Csináljuk, nekem is tetszik!

– És te, szívem? – bökte oldalba Evelyn párját.
– Hogyne! Menjünk haza, és tanítsunk! – értett egyet Sergey.
– Holnap elkezdjük lebontani a tábort – mondta Nomád.
Három üveg jóféle pezsgőt vettek az étteremben, és elindultak a Szalajka völgy felé. Ma este ünnepelnek, koccintanak, ahogyan azt kell ilyen ünnepélyes pillanatokban. Evelyn a tószton gondolkodott. Mire is igyanak, mit lenne érdemes kiemelni, megköszönni, mire lenne érdemes megemlékezni az idők végezetéig?
A felelősségre, mindenképpen.
Az előrelátásra, feltétlenül.
A fegyelmezettségre, ezt sem lehet kihagyni.
És mindenekelőtt, legfőképpen pedig: a szeretetre. Mert anélkül soha nem kezdenek el vészforgatókönyveken gondolkodni, szervezni, tanulni, felkészülni, és cselekedni.

UTÓSZÓ

A paksi atomerőmű katasztrófája kitalált esemény, amely remélhetőleg soha nem válik valósággá. Nem tudjuk, pontosan mi, és hogyan történne, ha megtörténik egy átkozott napon, és nem tudja más sem.

Mégis, elképzelésünk nem pusztán a parttalan fantázia terméke, nem légből kapott, nem üres elgondolás. Van alapja. A múlt katasztrófái, kisebb, helyhez kötött események felnagyítása szolgáltatták az alapot.

Lehetséges, hogy neked nagyobb szerencséd lenne, mint a történet két felkészületlen áldozatának, Ildinek és Sanyinak. A szerencse azonban luxus, arra alapozni, azzal számolni, tervezni nem lehet.

Minden a döntéseidtől függ.

A sorsod a te kezedben van.

Evelyn és Nomád csapatainak kalandjaiban osztozol, ha felkészülsz.

Sanyi és Ildi tragédiája lesz osztályrészed, ha hiszel a jóban, de nem teszel érte semmit.

Kemény? Lehet. Az élet ilyen.

SZAKMAI ALAPOK

BEVEZETŐ

A paksi katasztrófát elmesélő, illusztrációként szolgáló, rövid kis történetben a legtöbb részlet rejtve maradt, sok minden említésre sem került. Egyszerűnek és könnyűnek tűnhet, amit Evelyn és Nomád csapatai véghezvittek. Hétköznapi, bár felkészült, jól felszerelt túrázóknak látszottak, akik valamilyen rejtélyes „vészforgatókönyvet" követtek.

A valóságban igen komoly háttértudást, valós tesztek garmadáján át gondosan kiválogatott felszerelést, és a hétköznapit messze felülmúló lélekjelenlétet igényelt Evelyn és Nomád csapatainak viselkedése, és problémakezelése. A könnyedséget lehetővé tévő óriási munka nem látszik, csak az eredmény került bemutatásra.

Nem lehet ösztönből, internetes műveltségből, filmeken alapuló ötletekből kezelni egy olyan horderejű problémát, mint amilyen egy társadalmi összeomlás. A társadalmi összeomlás egyéni, családos, és közösségi kezeléséhez szükséges szakmai alapokat tárgyaljuk a könyv következő részében.

BUSHCRAFT

Az ausztrál eredetű szót nehéz magyarra lefordítani. Nyersfordításban a bozóthajótól a bozótmesterségig sok mindennel megpróbálkozhatunk. A bushcraft egyfelől hagyományőrzés, mert életben tartja a természeti népek túlélési módszereit, másfelől felfedezés, mert a nemzetközi bushcraft közösség napi szinten osztja meg az újonnan kifejlesztett eljárásokat, módszereket.

A bushcraft alapvető célja a technikai civilizáció nélküli túlélés, az eszköz nélküli tűzgyújtás, a menedéképítés, az élelemszerzés és rengeteg, ehhez hasonló praktika összegyűjtése, fejlesztése, tanítása, és készségszintű elsajátítása.

A bushcraft nem természetjárás, még csak nem is túrázás, sokkal inkább próbatétel, az akaraterő, a találékonyság és a fizikum számára egyaránt. Sportként, kikapcsolódásként is művelhető.

A bushcraft elengedhetetlen szakértelem a társadalmi összeomlás egyéni kezeléséhez.

A PÁNIK

A pánik a legnagyobb ellensége a problémák kezelésének, mivel a pánik maga az irracionalizmus. Pánik esetén a tudatosság megszűnik, a gondolkodás leáll, az ember indulatok által rángatott bábbá válik. A zombi nem olyan nagyon túlzó kifejezés.

A pánik a legfőbb összetevője a társadalmi összeomlásnak, és az elsőszámú oka annak, hogy miért kell az összeomlás első jeleinek felismerésekor azonnal elhagyni a lakott területeket. Egy zombikból álló tömeggel nem lehet beszélgetni, eszmét cserélni, neki tanácsokat adni, de még segíteni sem. Ha nem áll rendelkezésre roppant nagy erő (méghozzá fizikai erő), amellyel megtörhetjük, vagy gátak közé szoríthatjuk a pánikot, a leghasznosabb, amit tehetünk, ha kitérünk az útjából.

A pánik ellen erőt bevetni, kizárólag gondos mérlegelés után szabad. Erőt szegezni a pánikkal szemben, emberek életének kioltásával egyenlő. Biztosan kell tudnunk, hogy a zombisereg támadását tényleg ennyire fontos megállítani.

A pánik sohasem magától áll elő. Ostobaság, vagy tudatos szítás áll mögötte. Kicsit az emberi természet is rásegít erre, már ami a jó és a rossz hírek terjesztését illeti.

A jó hírek nehezen terjednek, elakadnak; még ha ki is színezik őket, inkább finomítanak rajta, mintsem fokozzák. Nehéz jó hírt átadni. Keveseket érdekel, félő, hogy dicsekvésnek hangzik. Győzött a kedvenc sportoló, megvan az aranyérem! Igent mondott az a fantasztikus nő! Megvalósult, sikerült! Kit érdekel? Keveseket. Néhány embert, a bizalmasokat. Mást nem. Másra nem is tartozik.

A rossz hír ellenben úgy terjed, mint a futótűz. Semmi nem gátolja. Minél rosszabb a hír, annál gyorsabban röppen szét.

Ki telefonálná végig az ismerőseit azért, mert a munkahelyén megdicsérte a főnök? Aligha van ilyen ember.

A rossz hír továbbadásában törődés van, aggódás, szeretet. A másik, a többiek mentésének, figyelmeztetésének vágya – mint valami ősi reflex. Tudja ő is, meg ő is, meg ő is, tudja meg mindenki!

A rossz híreket gyakran kiszínezik, hozzátéve a saját véleményt (néha a „szerintem" szó elhagyásával), hogy a hír még hatásosabb legyen, még inkább megmozgassa a másikat, hogy tovább adja, hogy te-

gyen valamit, védekezzen, meneküljön, vagy csak közösség alakuljon az áldozatokból, akik így talán könnyebben elviselik a történteket.

A rossz hír úgy terjed, mint a kórság, mint a halálos fertőzés, melyet továbbadni személyes ügyének tekint minden hordozó gazdatest.

A rossz hír terjed, megállíthatatlanul, még akkor is, ha nincs alapja, vagy a terjesztők továbbköltéseinek burjánzásában elsikkadt a valóság, vagy kevésbé lett fontos.

Elképzelhető, hogy a láncolat legelején valaki kitalál egy hazugságot, vagy kiszínez egy hírt, és mire eljutunk a láncolat végére, az eredmény tömeges pánik, tudatlanságból állattá silányult emberek, akik értelem nélkül pusztítanak, mint a zombik hordái.

Amit nekünk tudnunk kell, az mindössze ennyi: a pánik elől jobb félreállni.

JÖVŐKÉP

Az élni akaráshoz rövidtávon elegendő lehet a haláltól való félelem, vagy a szeretteink iránti aggódás. Hosszútávon ez egész egyszerűen nem elég. Amikor az ember elkezd azon gondolkodni, hogy miért harcol valójában, miért viseli el a mostoha körülményeket, miért küzd az elemekkel, miért akar eljutni egyik pontból a másikba, és e kérdésekre nem tud olyan választ adni, amit értelemmel és szívvel is megnyugvással fogad, akkor neki nincs sok hátra. Fel fogja adni. És ha feladta, akkor nem számít többé, hogy milyen erős és mire képes.

Ahhoz, hogy menjünk tovább, ahhoz, hogy újrakezdjünk, ahhoz, hogy felálljunk a földről, szükségünk van egy jövőképre. Méghozzá egy olyan jövőképre, ami egyrészt reális, másrészt vonzó. Ha van ilyen jövőképünk, nem igen őröl fel semmi. Ha nincs, még az is túl sok erőfeszítést igényel, hogy kikeljünk az ágyból.

A jövőkép az alap, amire lehet építkezni.

Nem lehet eltúlozni a fontosságát.

Hiányát pedig semmi nem tudja pótolni.

A vezető egyik legfontosabb tulajdonsága, hogy stabil jövőképpel rendelkezik, és egyik legfontosabb képessége, hogy segíteni tud másoknak abban, hogy megleljék és megtartsák saját jövőképüket.

A hihető és vonzó jövőkép nemcsak a vészhelyzetek kezeléséhez, de magához az élethez is alapvető.

MENTÁLIS ALAPOK

A vészhelyzetek kezelésére összeállított vészforgatókönyvek egyik általánosan előforduló hibája, hogy nem számol azokkal, akiknek vészhelyzetben végre kellene hajtania azokat: az emberekkel.

A vészforgatókönyveket, úgy tűnik, szuperhősöknek, elit-kommandósoknak szánják, ám csak a legritkább esetben kell azt a valóságban az ilyen kivételes lényeknek végrehajtaniuk. Többnyire hétköznapi emberek kényszerülnek kezükbe venni az események feletti irányítást. Teszik ezt óriási nyomás, stressz, fenyegetettség, féltés, aggódás, rettegés közepette.

A papíron szépen kinéző, szakszerűen kitalált vészforgatókönyv az éles helyzetben darabjaira hullik szét, egyszerűen azért, mert a katasztrófa kiváltotta mentális állapot, nem teszi lehetővé a vészforgatókönyv végrehajtását.

Erős stressz esetén az ember átmenetileg a legalapvetőbb dolgokat is elfelejtheti. Például nem emlékezik a nevére, vagy egy számkódra, vagy a lakcímére – hát még egy vészforgatókönyv tizenkét oldalára, sorról-sorra. A stressz zavarodottságot okozhat, féktelen kapkodáshoz vezethet, a mozgáskoordináció annyira széteshet, hogy egy kulcs zárba illesztése lehetetlen feladatnak tűnik.

Mentálisan is készülni kell a cselekvésre, nem elég fizikailag, nem elég tudni, hogy mi a teendő. Nem az a cél, hogy a legteljesebb nyugalommal, csodálatos 70-es pulzussal fogadjuk a katasztrófát, hanem az, hogy a nyomás ellenére képesek legyünk a tudatos és hatékony cselekvésre, és a vészforgatókönyvet végre tudjuk hajtani.

Vannak olyan egyszerű stressz-kezelő technikák, amelyek gyakorlásával növelhetjük a lélekjelenlétünket.

A JELEN KÖRNYEZET TUDATOSÍTÁSA

Vélt vagy valós fenyegetettség miatt rettegő, rendkívüli idegfeszültségben élő emberek számára ajánlott technika. Lényegében abból áll, hogy megnézünk, és tudatosan látunk valamit, ami része a jelenben létező környezetünknek. Megnézzük az ajtót és látjuk, hogy csukva van; megnézzük a folyosót és látjuk, hogy nincs ott senki; megnézzük a tartalék elemlámpát és látjuk, hogy a helyén van. Tudatosítjuk,

hogy a jelenlegi környezetünkben nincs, vagy nem olyan mérvű a fenyegetettség, mint amit elképzelünk.

EGYSZERŰ TUDAT

Harcosok számára ajánlott technika. Az *egyszerű* szó alapja az *egy*: a gyakorlat lényege, hogy egyetlen dologra koncentráljuk a tudatunkat. Itt csupán pillanatokról van szó, és erre a rövid időre, erőnek erejével koncentrálunk egyetlen dologra. Koncentrációnk témája a döntésünk. „Ütök”, ez a döntés, és az ütés idejére minden más megszűnik létezni, és így a következmények sem fenyegetnek. „Felmegyek a lépcsőn”, ez a döntés, és amíg el nem érjük a célt, addig csak ez a döntés kap figyelmet tőlünk, minden más megszűnik létezni.

SZAKTUDÁS

Egy tűzoltó nem esik pánikba egy komolyabb tűzben sem, míg valaki más egy sokkal kisebb tűztől is összeroppanhat mentálisan. A különbség az, hogy a tűzoltó tudja, mit tegyen, és tudása miatt nem esik kétségbe. A vészforgatókönyv ismerete, a végrehajtáshoz szükséges tudás és képességek megléte segít abban, hogy lelkileg stabilak maradjunk a bajban.

A CÉL

Szemünket a távoli célra vetjük, ezáltal nem tévedünk el, nem térünk le az útról, és könnyebben viseljük a megpróbáltatásokat, a nehézségeket, a kínlódást, a mostoha körülményeket. Amikor ezt a technikát alkalmazzuk, nem azzal foglalkozunk, hogy milyen nehéz didergve menetelni a hajnali erdőben, hanem azzal, hogy milyen jó lesz majd, amikor elérjük a célt.

A KÖVETKEZŐ LÉPÉS

Az előttünk tornyosuló nehézség, probléma, veszély, olyan hatalmas lehet, hogy a puszta látványától elszorulhat a torkunk és megfutamodhatunk, vagy erőtlenül rogyhatunk a földre, mondván, hogy itt a vég és nincs mit tenni. Ez a gyakorlat abban segít, hogy kisebbnek, kezelhetőbbnek lássuk az akadályt. Nem törődünk az egésszel, csak egy kicsi részével, azzal a lépéssel, ami éppen előttünk van. Amikor megtettük, akkor a következő, előttünk lévő lépésre koncentrálunk.

Végül elérünk oda, ahová tartunk. Keleten azt mondják, a tízezer mérföldes vándorút is egyetlen lépéssel kezdődik.

A CSAPAT

Egy közösség potenciálisan mindig hatékonyabb, mint egyetlen ember. Azonos idő alatt több feladatot végezhet el, több tudással rendelkezhet, több nézőpontot vehet fel, több dologra fordíthat figyelmet. A csapat sokkal hatékonyabb lehet, mint egyetlen ember. Feltéve persze, hogy igazi csapatról van szó, szervezett, összehangoltan működő közösségről, nem pedig csürhéről.

Az ember társas lény, a magány nem természetes. Fontos, hogy ne egymagunkban képzeljük el a túlélést, hanem egy csapat tagjaként. Ez igaz a mindennapi életre, és igaz a vészhelyzetekre.

A Római Birodalomban létezett egy pozíció, melyet nem töltött be senki – ám, amikor katonai vészhelyzet állt elő, kineveztek valakit, aki ellátta ezt a posztot. A kinevezéstől kezdve hat hónapig (illetve lemondásáig vagy a vészhelyzet kezeléséig) ez az ember volt az egész birodalom parancsnoka. Ezt a pozíciót úgy nevezték: *diktátor*. A diktátornak meghatározott feladata, konkrét célja volt, amelynek megvalósításáért egyszemélyben felelt. (Látható, hogy ennek az ókori diktátornak semmi köze a modern korban diktátornak nevezett személyekhez.)

A demokrácia kényelmes társadalmi közeget biztosíthat a polgárok számára, de vészhelyzetben elfogadhatatlanul lassú, és mire érdemi reakció születne, talán már késő.

Egy család, baráti társaság korlátlan ideig működhet jól, demokratikus keretek között. Vészhelyzetben, amikor ez a baráti társaság csapattá alakul át, amely végrehajtja a vészforgatókönyvet, valaki az élére áll, parancsnok lesz, kötött hierarchia lép életbe, és mindenki tudja a dolgát. Nem képzelhető el másként.

A csapat vezetője az, aki mentálisan, szellemileg és lelkileg alkalmas erre, és akit mindenki elfogad. Ez nem népszerűségi verseny. Nem arról szól, hogy ki mennyi fizetést kap, mert itt nincs fizetés. Nem arról szól, hogy ki hetyeg a titkárnővel, mert nincs titkárnő. A vezetés más, a vezetés sokkal fontosabb és sokkal több ennél. A vezető viseli a legnagyobb felelősséget. Az ő személyétől függ a csapat összetartása, morálja, állhatatossága.

A közös gyakorlatoknál, közös túráknál, megbeszéléseknél kibukhat, hogy a csapat egyik-másik tagja nem igazi csapatjátékos, feleslе-

gesen akadékoskodik, kétségeket ébreszt, kikezdi a hierarchiát, vagy csupán hajlamos a belső feszültségkeltésre. Az ilyen ember nem lehet a csapat tagja.

Fontos kérdés még, hogy mekkora legyen a csapat? Tegyünk különbséget a mozgó, bázisra igyekvő emberek, és a bázison tartózkodó közösség között. A mozgó csapat ne legyen nagy, létszáma ne haladja meg a 8-10 főt. Egy ekkora társaság még haladhat gyorsan, feltűnés nélkül, és viszonylag könnyen összetartható. Ezek a mozgó csapatok nem katonai egységek, nem konfrontálódnak, hanem elkerülnek.

A bázison, tartós táboron (ha a környezet megengedi) több csapat is összegyűlhet, és együtt élhet. Kedvező körülmények és alkalmas emberek esetén nincs elvi felső létszám-határ.

A VÉSZFORGATÓKÖNYV

Egyszer arra értem haza, hogy a lépcsőházban alig lehet látni a füsttől, és rettenetes szag terjeng. Tüzet nem láttam, hőt nem éreztem, ordibálást, sikolyokat nem hallottam, ezért felmentem a lakásba, hogy összeszedjek néhány dolgot, és távozzak.

Arra gondoltam, egy-két percem lehet, azután mennem kell. Mit vigyek? Amit hagyok, az a lángok martalékává válhat. Pénz, pendrive, iratok, irodai szoftver, mobilnet modem. Mi még? Mi még? Mi még?

Letelt az idő, rohannom kellett. Szinte minden egyes lépésnél eszembe jutott valami, amit elfelejtettem. Valami, amit mindenképpen hoznom kellett volna. Valami, ami hiányozni fog az újrakezdésnél, a másik lakásban. Mire az utcára értem, zúgott a fejem mindattól, amit elfelejtettem, ami egyszerűen nem jutott eszembe. Ott, abban a helyzetben, abban a pillanatban, a rendelkezésemre álló nagyon kicsi időben.

Végül nem történt baj, a ház nem égett le, csupán az egyik lakó rontotta el a vacsoráját. De ez az eset segített igazán megérteni, mi a vészforgatókönyv, és mi a haszna.

A vészforgatókönyv cselekvési ütemterv, pontos lépések sorozata, melynek végrehajtása biztosítja, hogy a hirtelen előálló szélsőséges szituáció a lehető legkisebb kárt okozza, úgy emberéletben, mint vagyonban, és a leginkább lehetővé tegye a zavartalan folytatást, valahol máshol. A vészforgatókönyv a túlélés záloga, annak alapja.

Vészhelyzetben az ember megfigyel, értékeli a szituációt és cselekszik. Másra nincs idő. Ha ott és akkor kezd el azon gondolkodni, hogy mit tegyen, mit vigyen, merre menjen, kinek szóljon... biztosan nem lesz hatékony. A kapkodás és a tévedés következménye halál lehet, vagy olyan kár, amit nehéz vagy lehetetlen kiheverni. A vészforgatókönyv biztosítja, hogy túléljünk, ne szenvedjünk el komolyabb károkat, és (amennyire lehet) fennakadás nélkül folytathassuk az életünket.

A vészforgatókönyv elkészítése sok gondolkodást igényel. Játékot: mi lenne ha? Mi lenne, ha két percem lenne, hogy összeszedjem magam? Mit vinnék? Ha csak fél perc? Kit hívnék? Miért őt? Mikor? Ha több embert hívnék, milyen sorrendben hívom őket, és miért abban

a sorrendben? Hová megyek? Miért oda? Mennyit várok ott? Mit teszek, ha letelik az idő? Mit teszek, ha ez vagy az a lépés nem hajtható végre? Mi lenne ha? Mi lenne ha?

Az ötleteinket tesztelnünk kell a gyakorlatban. Tényleg belefér? Tényleg ekkora? Tényleg ennyi a súlya? Tényleg kell? Tényleg ennyi idő? Tényleg biztosítja, amit elvárunk tőle?

Tételezzük fel, hogy a vészforgatókönyv egyik pontja úgy szól, hogy „megtölteni a kulacsot vízzel". Tudnunk kell, hogy mennyi ideig tart ez, hogy kalkulálhassunk az idővel, és ha túlságosan hosszadalmas a művelet, akkor kitaláljunk rá valamit.

Ha vészhelyzet áll elő, perceink vannak, esetenként (például egy tűznél) másodperceink. A helyzet felismerésének, a forgatókönyv beindításának és kezdeti szakaszának végrehajtása bele kell, hogy férjen ennyi időbe. Tudnunk kell, hogy belefér.

Idegrendszerileg is készülnünk kell a végrehajtásra. A szokások nem egyik napról a másikra alakulnak ki. Azt mondják, hogy ha napi szinten megteszünk valamit, akkor három hónap alatt lesz belőle szokás, és rögzül reflexként, részévé válik a napi rutinnak. Amíg a szokások nem alakulnak ki, a veszély kiváltotta stresszben a tévedés lehetősége igen nagy. Elég egy kicsi, de még nem megszokott változás a mindennapok rutinjában, és a forgatókönyv beindításakor összezavarodunk, azt se tudjuk, mi hol van, mit hová tettük (például a telefontöltő új, a korábbinál ésszerűbb elhelyezése, ami még nem rögzült szokásként, azt eredményezheti, hogy nem találjuk meg, mert még a régire emlékszünk).

Egy vészforgatókönyv öt fázist ír le, melyeket több kisebb lépésre bont. Ez az öt fázis a következő: elhárítás, kommunikáció, utazás, back up, visszatérés.

ELHÁRÍTÁS

A vészforgatókönyv legelső szakasza, melynek funkciója az élet folytatásának megalapozása. Ez magában foglalja a közvetlen életveszély elhárítását, továbbá a felszerelkezést mindazon eszközökkel, melyek segítenek átvészelni a nehézséget, és lehetővé teszik a biztonság helyreállása után az életünk folytatását.

KOMMUNIKÁCIÓ

Információk cseréje a megfelelő emberekkel. E fázisban kommunikálunk az előre meghatározott módon, az előre meghatározott emberekkel. Információkat adunk nekik a vészhelyzetről, illetve információkat szerzünk be tőlük, a veszély kezeléséhez. Ha a vészhelyzet csak minket érint, ebben a fázisban az első telefonunkkal gondoskodhatunk szállásról, ha kiterjedt, többeket érint, regionális, országos, vagy (feltételezhetőleg) még nagyobb kiterjedésű, akkor tájékoztatnunk kell a megadott embereket, és tudatni kell a csapatunkkal, hogy életbe lépett a vészforgatókönyv.

UTAZÁS

E fázis taglalja mindazon járműveket, amelyekkel eljutunk a vészeset helyszínétől, vagy gócpontjától a célállomásig, tartalmazza a találkozópontokat, amennyiben vannak ilyenek, és az útvonalat, melyet bejárunk. Variációkat is magában foglal arra az esetre, ha például az egyik útvonal nem lenne járható.

BACK UP

A back up bázis egy hely, ahol átvészeljük a katasztrófát. A vészforgatókönyv itt a back up ponton való túlélést részletezi. Ha elértük a back up pontot, mit tegyünk ott, hogyan készítjük elő, várhatóan mennyi ideig leszünk ott? Ezekre a kérdésekre adja meg a választ.

VISSZATÉRÉS

A vészforgatókönyv utolsó fázisa. Informálódás a fennálló helyzetről, majd visszatérés, vagy más helyen (városban, országban) az újrakezdés. E fázis taglalja, milyen forrásokból szerzünk információt, hogyan szűrjük ki a hamis híreket, hogyan ellenőrizzük az adatokat, hogyan derítjük fel a vészhelyzet korábbi gócpontját, illetve hogyan győződünk meg a fennálló állapotokról. Taglalja a felhasznált eszközöket (rádió, távcső stb.), és azok használatát. Végül pedig a megszokott, normál élet újrakezdésének, pontosabban folytatásának mikéntjét írja le.

Fontos, hogy a vészforgatókönyvből minden érintetnél, legyen példány, olyan kivitelezésben, ami jól ellenáll a fizikai behatásoknak

(például laminált oldalak, erős kötés). E példány ellenére, mely része a vészeseti felszerelésnek, a vészforgatókönyv minden lépését betéve kell tudni, nem csupán megjegyezni azt, hanem gyakorlati szinten rutinná alakítani.

ÉLETBE LÉP A VÉSZFORGATÓKÖNYV

A vészforgatókönyv arra szolgál, hogy kezeljen egy vészhelyzetet. Terjedelme attól függ, hogy milyen jellegű, milyen kiterjedésű vészhelyzet kezeléséről van szó, milyen fokú és időtartamú változásokat okoz a bevett, megszokott, normálisnak tartott életvitelben.

A vészforgatókönyv kezelhet olyan katasztrófát, amely csupán egy ember életére nézve katasztrófa, és kezelhet olyat is, ami emberek milliárdjait érinti.

Bármire is szolgál az adott vészforgatókönyv, elsődleges célja a tanácstalanság felszámolása. Minden részletében, minden ízében azt a célt szolgálja, hogy rendszerbe kényszerítse a káoszt, és ezáltal lehetőséget adjon annak kezelésére, nulla, vagy a lehető legalacsonyabb veszteségek mellett.

A vészforgatókönyv használata is megkövetel bizonyos rendszert. Meg kell határozni, hogy ki léptetheti érvénybe, és alaposan meg kell indokolni, hogy miért ő. Az indokok között helyet kell kapnia több tényezőnek, mint például az, hogy a vészforgatókönyv életbe léptetéséről döntési joggal rendelkező személy a katasztrófa kirobbanását követően mennyi idő alatt értesülhet a kialakult helyzetről, mennyi idő alatt szerzi be a szükséges információkat a megalapozott döntéshez, mennyire képes nagy nyomás alatt is tiszta fejjel gondolkodni, és képes-e felvállalni, hogy minden nap, napi 24 órában elérhető legyen. Nem történhet meg, hogy azért hal meg egy család, ég le egy tízemeletes épület, vagy rokkan meg egy ország gazdasága, mert az, aki jogosult a vészforgatókönyvet beindítani, elérhetetlen volt, vagy elmulasztotta beszerezni és ellenőrizni az összes információt.

A vészforgatókönyv életbe léptetése beindítja a gépezetet. Komoly változásokat eredményez. A bevett életvitel kisebb-nagyobb mértékű felborulásával jár. Ha a vezető téved, ha túlbecsülte a kialakult helyzetet, az óriási károkat okozhat. Ha alulbecsülte, az is.

A vészforgatókönyv életbe léptetéséhez helytálló információkkal kell rendelkezni, és olyan mentális, érzelmi stabilitás szükséges, amely képes dacolni a nyomással, a rémhírekkel, a pánikkal, és tiszta fejjel értékelni a megbízható forrásokból beszerzett információkat.

Ha a vészforgatókönyv egy közösség életét hivatott megóvni, olyan embernek kell a kezébe adni az életbeléptetés jogát, akit a közösség

elfogad vezetőjének. Ez elengedhetetlen feltétel. A döntést tettnek kell követnie, habozásnak, bizonytalankodásnak helye nincs. Ha a vezető döntött, a végrehajtásért felelős pozíciók nem bírálhatják azt felül, és nem állhatnak le azt vitatni, hogy vajon jogos volt-e a forgatókönyv aktiválása.

A vészforgatókönyv életbe léptetéséhez és végrehajtásához ki kell dolgozni egy rendszert. A teljes rendszert többször el kell próbálni, hogy az esetleges hibák kiütközzenek. Ha vannak ilyenek, korrigálni kell, és addig csiszolni, amíg nem megy olajozottan.

Egy megalapozott, professzionális vészforgatókönyv értéke egyenlő a nullával, ha nem helyezik aktív állapotba, amikor szükséges, és nem hajtják végre fegyelmezetten és határozottan. Az életbe léptetés körüli késedelmek, vagy a végrehajtás bizonytalansága, fejetlenséghez vezet, a vészforgatókönyv pedig épp ezek miatt értelmét veszti.

Meghatározott forrásokból kell beszerezni az információkat, meghatározott módon kell azokat ellenőrizni és kiértékelni, meghatározott kritériumok alapján kell életbe léptetni a vészforgatókönyvet, és azt a meghatározott módon kell végrehajtani, fázisról-fázisra, lépésről-lépésre, fennakadás nélkül.

A TELEFON

A vészforgatókönyv életbe lépése kommunikációval jár. A csapat értesítése, tájékoztatása a kialakult helyzetről és a mozgósításról, az első feladat. (Amennyiben az összeomlás olyan gyorsan és váratlanul történik, hogy erre nincs idő, nincs mód, úgy a vészforgatókönyv automatikusan működésbe lép, miután a csapat tagjai valamilyen forrásból értesültek a kialakult helyzetről.)

A csapaton belül ki kell jelölni valakit, aki napi szinten összeszedi az információkat a megbízhatónak ítélt hírforrásokból, és azokat rendszerezve benyújtja a vezetőnek, aki dönt, ha szükséges. A hírszerző olyan valaki legyen, akinek van ideje és lehetősége azzal foglalkozni, hogy naponta ránézzen bizonyos hírforrásokra.

A hírszerzőnek el kell érnie a vezetőt, minden körülmények között, perceken belül.

Előre meghatározott sorrendben történik a telefonálás, az értesítés. Meg van adva, hogy ki kit hív, mikor, mennyi idő után. Nincs fejetlenség, nem történhet meg, hogy a társaság tagjai össze-vissza telefonálgatnak, és csak a foglalt jelzéseket hallgatják, mert épp egymást hívják.

A vészforgatókönyv életbeléptetése utáni korai időszakban, amikor a tagok kiértesítése folyik, általános telefoncsend lép érvénybe, ami azt jelenti, hogy az idő lejártáig senki nem indít hívást más ügyben, és senki nem fogad hívást külső személytől. Az ilyenkor bárki mástól beérkező hívásokat szó nélkül ki kell nyomni.

AZ ÚTVONAL

Lakóhelyünktől a back up pontig vezető útvonal megtervezése figyelmet igényel. Vonalakat húzni a térképen, nem elég. A térképen nagyon sok információ nincs feltüntetve, így meglehet, hogy ami a térképen megfelelőnek tűnt, a valóságban járhatatlan, a talaj állapota miatt, vagy egy kerítés miatt.

Természetesen a térkép a tervezés kezdetén a legfontosabb eszközünk. A térkép adatait kiegészíthetjük a Google Earth segítségével. A megtervezett útvonalat azután le kell járni.

Az útvonalat több fázisra érdemes felosztani, a fázisokat terepadottságok alapján választjuk el egymástól, és mindegyik megfelelő törődést igényel. Miközben bejárjuk az utat, készítsünk fényképeket.

AZ ÚTVONAL ELSŐ FÁZISA: kijutni a városból

Ez az egyik legfontosabb fázis, mert baj esetén ez lehet a legnehezebb, főleg akkor, ha ketyeg az óra, és minden perc egyre járhatatlanabbá teszi az utat. Ha lezárások lesznek, akkor ez elsőként a nagyobb városokban érezhetők majd, legfőképpen Budapesten. Ha zavargások lesznek, szintén a zsúfolt lakóterületek a fő érintettek. Egy forgalmi dugó minden tervünket áthúzhatja, mert mire kikecmergünk belőle, a várost talán hermetikusan lezárták. Tudnunk kell, merre akarunk kijutni a városból, és miért arra, majd több útvonalat megvizsgálva, kijelölünk néhányat, egy fő útvonalat, és 2-3 tartalék útvonalat arra az esetre, ha a fő irány valamiért nem járható.

AZ ÚTVONAL MÁSODIK FÁZISA: út a back up körzetéig

Hosszú út, melyen meg kell küzdeni a fáradsággal, fizikai és idegi kimerültséggel, fájó lábbal, sebekkel, hólyagokkal. Kemény próbatétele testnek és szellemnek egyaránt, de az útvonal nem bonyolult. Szabály: amennyire lehet, ne a fő közlekedési vonalakat használjuk, és kerüljük a nagyobb városokat, mert ott ragadhatunk az egyikben, lezárások vagy zavargások miatt. A vízzel kalkulálnunk kell: évszaktól függően komoly változások állhatnak be, megtörténhet, hogy egy apró ér tízméteresre duzzad, kiönt a folyó, és a tervezett út nem járható. Legalább egy alternatív útvonalra is szükségünk lesz. Ez a fázis

a leghosszabb, feloszthatjuk kisebb részekre, függően a tereptől: síkvidék, hegyvidék, erdő, folyó, tó stb.

AZ ÚTVONAL HARMADIK FÁZISA: a back up megközelítése

Viszonylag rövid útszakasz, egy-öt kilométer hosszúságú lehet, annál nem hosszabb. Ez a fázis a város elhagyásához hasonló: kell egy fő útvonal, és több alternatív irány, ha a fő út valamiért nem járható. A célunk, hogy oly módon közelítsük meg a back up bázist, hogy senki ne vegyen minket észre, és ne tudjon követni. Ne lássanak, és amennyire lehetséges, ne hagyjunk nyomokat. Csendben, óvatosan haladjunk.

Az útvonalunkon főbb csomópontokat kell kijelölnünk, a városban többet is. Ezeken a csomópontokon gyűlik össze a csapat, itt találkozunk a társaság tagjaival. Ezeket a pontokat érintve haladunk végig a kijelölt úton. Ha valamelyiket nem tudjuk érinteni, a lehetőségekhez mérten megközelítjük és ránézünk, hogy a többiek vagy valaki várakozik-e rajta. A találkozópontokon megadott időt töltünk el, várva a többiek csatlakozását, majd, az idő lejártával megyünk tovább, akkor is, ha senki nem csatlakozik, vagy valaki nem ért oda.

A vonulásunk időhöz kötött, minden fázishoz, minden találkozóponthoz időt rendelünk, melyek reálisak és szükségesek. Nem töltünk több időt a városban, mint amennyit muszáj.

A találkozópontokat az határozza meg, hogy a csapat tagjai hol laknak, hol dolgoznak, vélhetően milyen területen tartózkodnak, és hol van a város elhagyási pontja. Nem azért jelölünk ki egy találkozópontot az egyik utca sarkán, mert szép területen van, hanem azért, mert útban a város elhagyási pontjához, áthaladhatnánk rajta.

Az otthonunktól a back up bázisig néhány kiemelt találkozási pontot kell meghatároznunk. Ha a csapat a pontokig nem áll össze, nincs meg mindenki, az áthaladóknak jelet kell hagyniuk maguk után a többieknek, mely mutatja, hogy itt jártak, és mentek tovább. A jel legyen elég egyszerű ahhoz, hogy könnyű legyen felrajzolni valahová, de legyen eléggé egyedi ahhoz, hogy ne lehessen összetéveszteni.

A városban nagyon sürget az idő. A város és a back up között azonban lehetnek olyan útszakaszok, melyek biztonságosak, és lehetővé

teszik, hogy letáborozzunk, pihenjünk, aludjunk, órákat töltsünk el, és bevárjuk a csapat lemaradó tagjait.

JÁRMŰVEK

Jobb, ha felkészülünk arra, hogy az út nagy részét gyalogosan tesszük meg. Az autó és a tömegközlekedés rövid ideig használható, attól függően, hogy mennyire gyorsan reagálunk, a katasztrófa és a vészforgatókönyv mozgósítása között mennyi idő telik el. Ha egy órán belül útnak indulunk, autóval vagy tömegközlekedéssel el tudunk jutni valameddig. Amikor kezd lassulni és beállni a forgalom, akkor gyalogosan kell folytatnunk.

A kerékpár jó alternatív közlekedési eszköz. Megkönnyíti, meggyorsítja a mozgásunkat, és akkor is használhatjuk, ha a forgalmi dugó lebénította a várost. Egy jó hegyi kerékpárral az út nagy részét megtehetjük, talán arra is nyílik lehetőség, hogy felvigyük a back up bázisra.

A csónak fontos eszköz lehet a város elhagyásában, és az északi vagy a déli határ megközelítésében. A Duna a legutolsó, ami le lesz zárva, rajta forgalmi dugó pedig aligha alakulna ki.

Szóba jöhet még néhány légi jármű, mint motoros ejtőernyő, vagy motoros sárkányrepülő. Ezek kicsik, könnyűek és biztonságosak, azonban megvásárlásuk, tartásuk, a gyakorlás költségei miatt csak kevesek számára elérhetőek, így bővebben nem térünk ki rájuk.

Bármilyen saját járművet is választunk (autó, motor, bicikli, csónak stb.), készen kell állnunk arra, hogy szükség esetén otthagyjuk, és menjünk tovább. A féltés az életünkbe és szeretteink életébe kerülhet.

Az út nagy részét, vagy egészét, vélhetően gyalogosan tesszük majd meg.

A BACK UP BÁZIS

A „back up" kifejezés az informatikából lehet ismerős. Dolgozunk valamin, és készítünk róla egy back up-ot, ahonnan vissza tudjuk állítani a fájlokat, ha valamiképpen elveszne, megsérülne az eredeti példány. Készítünk egy back up-ot a rendszerről, arról a partícióról, melyen az operációs rendszerünk fut, hogy egy összeomlást követően ne kelljen újratelepítenünk az oprendszert, újratelepítenünk az öszszes szoftvert és egyesével beállítgatnunk azokat.

A back up biztosítás, józan védekezés a kiszámíthatatlan, előreláthatatlan ellen. A számítógépünk néhanapján meglephet minket a viselkedésével, ezért back up-okat készítünk, akkor, amikor még mi irányítjuk a folyamatokat, hogy a baj ne érjen készületlenül minket.

Ha egy számítógép, egy szoftver okozhat számunkra veszteséggel járó meglepetéseket kisebb-nagyobb meghibásodások képében, a világ még inkább okozhat ilyet. Ha a táska méretű komputert nem tudjuk száz százalékban kontrollunk alatt tartani, naiv elképzelés lenne azt hinni, hogy a világot viszont igen.

Fizethetünk rengeteg féle biztosítást, rendelkezhetünk betegség-, baleset-, kár- és életbiztosítással, melyek után, ha beüt a krach, kisebb-nagyobb huzavona után kifizetnek nekünk egy bizonyos összeget. Ez a kifizetés sokat számíthat, néha nagyon sokat. Vannak azonban kivételek, olyan esetek, amikor a biztosítási kötvényünk nem érvényes. Társadalmi összeomlás esetén például nem érvényesek. Háborúban nem érvényesek. Természeti katasztrófa esetén nem érvényesek (kivéve, ha kifejezetten arra kötöttük, igen kemény feltételek mellett). Továbbá, még ha fizet is a biztosító, vissza nem kapunk semmit, ami megsemmisült, megrongálódott, tönkrement, ellopták, elveszett, azt sirathatjuk, többet nem igen tehetünk.

A társadalmi összeomlás időszaka átláthatatlan, kritikus, életveszélyes. A back up bázis egy olyan hely, ahol átvészelhetjük a katasztrófát, ahol kihúzhatjuk, amíg a káosz elcsendesül és (valamelyest) helyreáll a rend. Az összeomlás időszakára alámerülünk, félreállunk, hagyjuk dolgozni a rendvédelmi és katasztrófa-elhárító szerveket. Nekik nem fogunk hiányozni, örülnek, hogy kevesebb emberrel van baj, kevesebb problémával kell foglalkozniuk.

Társadalmi összeomlás idején, amikor nincs áram, nincs fűtés, nincs víz (vagy szennyezett), nincs orvosi ellátás, nincs mit enni, nem szállítják el a szemetet, és nincs senki, aki érvényt szerezzen a törvényeknek, a bevett kezelési módszerek nem működnek. Amikor valaki éhezik, vagy azt látja, hogy a családja az éhhalál szélén áll, olyan tettekre ragadtathatja magát, amit korábban elképzelni sem bírt. Ellenséget láthat egy idős néniben, akinek van egy szelet kenyere, és elveszi tőle akár gyilkosság árán is, hogy odaadja a gyerekének. A törvényes rend felborulása azt eredményezheti, hogy egyes bűnöző csoportok fegyvert ragadva, kellően felbátorodnak ahhoz, hogy objektumokat, városrészeket, esetleg egész falvakat vagy városokat vonjanak ellenőrzésük alá. Biztosak lehetünk benne, hogy ezeken a területeken a rémuralom lesz az érvényes „politikai rendszer".

A fenti sorok nem légből kapottak. Voltak társadalmi összeomlások a Földön, többfelé, a legkülönfélébb okokból, és az ilyenkor előálló jelenségek típusosak, azonosak, a világ minden táján.

A társadalmi összeomlás elsősorban a fővárost, másodsorban a nagyobb városokat érinti majd. A mezőgazdasági területek messzire kerülendők: a városokból özönlő éhező tömegek az összeomlás első másfél-két hetében a földdel teszik egyenlővé ezeket. Biztonság a nagyobb hegyekben, kiterjedtebb erdőségekben érhető el.

Rávághatjuk, hogy mindenki az erdőkben keresi majd a megélhetést, hiszen az erdő bővelkedik élelemben. Ez egy romantikus, elméleti feltevés, amely egész egyszerűen nem igaz. Az erdőben szinte egyáltalán nincs élelem, ami van, az kevés, nem ad kellő energiát, és napokon, egy-két héten belül a szervezet összeomlásához vezet. Az is megtörténhet, hogy mérgező növényt eszünk, ami súlyos betegséget vagy halált okoz – Magyarországon szép számmal találhatók a természetben mérgező növények, ezek közül öt igen gyorsan végez áldozatával.

Az erdő éléskamra: de csak annak, aki ismeri. Szakértelem kell ahhoz, hogy az erdőben megéljünk.

A vadászathoz hozzáértés és tapasztalat kell. Csak a filmekben lehet vetődéssel elkapni a nyulat, kővel madarat zsákmányolni, faláncsával vadkant ölni. Készíthetünk valami ügyes kis csapdát, amibe aztán soha nem sétál bele semmilyen állat. Áshatunk egy mély vermet, ravaszul az ösvényre, és rajtunk kívül senki nem esik majd bele.

Persze, olyan mély vermet, amiből egy állat nem ugrik ki könnyedén, eszköz nélkül soha nem vájunk az erdő talajába. A kopár hegyekben még nehezebb az élet, mint az erdőben.

A vadon élő állatok életük minden percében élethalál harcot vívnak, tökéletes vadászok ellen. Éberségük, éles érzékelésük, ösztöneik tartják életben őket, olyan ellenséggel szemben, ami ismeri az erdőt, ismeri a viselkedésüket, a tulajdonságaikat, és szemernyi kímélet sincs benne. A vadállatok számára az erőszakos halál a természetes halál. Amikor az ember vadászik, olyan állatokat próbál elkapni, amik egész életüket vadászként és prédaként élték le. Nem könnyű a dolga. Az átlagember esélyei arra, hogy sikeresen vadásszon, és ezáltal élelemhez jusson, roppant alacsonyak.

A döglötten talált állatok fogyasztása nagyon veszélyes. A sikeresen levadászott állatot megfelelően el kell készíteni. A nyúzatlan, vagy nem szakszerűen megnyúzott állat ehetetlen, ízetlen, vagy mérgező. Például a rosszul elkészített vaddisznóhús olyan fertőzést okozhat, amibe bele lehet halni.

A back up bázis valójában bázisok, azaz több bázis. Ezek elhelyezkedése és száma attól függ, hogy földrajzilag hol éljük az életünket. Ha valaki a Duna mentén lakik, például Budapesten, akkor hat bázisban kell gondolkodnia, ebből kettőt kiépít és felszerel, négy pedig tartalék.

Az egyik fő back up bázis a Duna vonalán közelíthető meg, és fent van, északon, a másik lent, délen. Van két átmeneti bázishely keleten, és kettő nyugaton, arra az esetre, ha észak és dél valamiért nem lenne használható.

Az északi bázis lehetséges helyszínei: Cserhát, Mátra vagy Bükk.

A déli bázis lehetséges helyszíne: Mecsek.

Ezt a két bázist kell felszerelni, előkészíteni, kialakítani. Alkalmasnak kell lennie arra, hogy az egész csapat eltöltsön ott akár hat hetet is.

Keleti és nyugati back up pontok: hasonló távolságra legyenek, erdős, hegyes vidéken, mint amilyen például a Bakony egyes részei.

Ezt a négy pontot alaposan fel kell deríteni, ki kell ismerni, de mivel vésztartalékok, ezeket nem építjük ki. Ha mégis mellettük döntenénk, az első napokban kialakítjuk a tartós tábort. Többek között a bushcraft fog nekünk segíteni ebben.

A katasztrófa gócpontja és az aktuális helyzetünk határozza meg, hogy melyik back up lesz az úti cél. Ha Budapest a kiindulópont, és a gócpont nem északon van, vagy észak-keleten, akkor az északi bázis a célállomás.

Társadalmi összeomlás idején a határokat gyorsan lezárják (mindkét oldalon), hogy gátat szabjanak a menekültáradatnak. Ne kalkuláljunk azzal, hogy elhagyjuk az országot.

A térképre pillantva, láthatjuk, hogy a nagyléptékű térképen Cserhát pár ujjnyira van Budapesttől. Azt gondolhatnánk, hogy túl közel, biztosan százezrek menetelnek majd oda. Nem így történne. Az utak pillanatok alatt eltömődnek, azután pedig lezárják őket. Budapestről elgyalogolni a Cserhátig, családoknak, gyerekeknek, időseknek, nem edzésben lévő embereknek, öt-hat nap. Ha nincs megfelelő lábbelijük, megfelelő zoknijuk, 20-30 kilométer után lépni nem tudnak majd, és az út lehet akár tíz nap is, talán tizenkettő. Feltéve, hogy nem tévednek el. De ha nincs köztük valaki, aki igazán ismeri az utat, vagy nincs valakinél iránytű, amit megfelelően le tud olvasni, akkor sokkal hosszabb idő, és talán soha nem jutnak el oda. Ha pedig mégis megérkeznek egyszer, mint azt fentebb említettük, tudás nélkül az erdő és a hegy nem éléskamra. Az erdőben könnyebb éhen halni, mint a városban.

A back up bázis lehet egy vadászház, vagy menedékház, lehet egy barlang, egy hasadék, de nem feltétlenül kell ilyesmiben gondolkodni. A fedél és a fűthetőség alapvető fontosságú, ám megoldható. A back up helyszíne lehet egy hegyoldal, az erdő egy pontja, egy horhos (réges-rég kiszáradt meder, amiből van néhány a Cserhátban, például), egy szakadék vagy hasadék. Bizonyos kritériumoknak kell megfelelnie, melyek a következők:

LEGYEN NEHEZEN MEGKÖZELÍTHETŐ

Ha nehezen lehet eljutni oda, kisebb az esélye annak, hogy más is arra tévedjen.

TARTÓS MENEDÉKET LEHESSEN ÉPÍTENI

A menedék védi az embert, a felszerelést, az élelmet és a vizet az esőtől, széltől, hidegtől, hőségtől, hótól, fagytól, kártékony állatoktól; ha a bázis nem egy építmény, vagy egy barlang, elegendő, ha a környe-

zetben kellő mennyiségű faanyag található egyszerű, de tartós menedékek felhúzásához.

A KÖRNYEZETET SZEMMEL LEHESSEN TARTANI
Egy megroppant vagy összeomlott társadalomban a back up nem a kikapcsolódás helye, nem kemping, nem piknik, hanem sokkal komolyabb ennél: a túlélés záloga, ezért szükséges, hogy a környezete jól belátható legyen, és időben észlelni lehessen, ha veszély közeleg.

VÉDHETŐ LEGYEN
A back up bázist olyan környezetben érdemes felépíteni, amit meg lehet védeni kisebb létszámú, felbőszült, gyengén felfegyverzett bandával szemben; ehhez megfelelő környezeti adottságok, jól felépített észlelő és elhárító rendszer szükséges.

BIZTOSÍTSA A VÍZELLÁTÁST
Magyarországon az esővízre apellálva próbálni biztosítani egy közösség számára az ivóvizet és a tisztálkodáshoz szükséges vízmennyiséget, nem lehet, a kutak ritkák és lakott területekhez kötődnek, a források ismertek és látogatottak, vagy ha elhanyagoltak, akkor többnyire nem biztonságosak. A felszíni vizek szinte kivétel nélkül ihatatlanok előzetes kezelés nélkül, a kutakban néha emberi fogyasztásra alkalmatlan talajvíz van. A bázis közelében lennie kell valamilyen vízforrásnak, amely kellően bő hozamú a szükségleteinkhez mérten, és aminek vize megfelelően tisztítva és tárolva, hosszabb ideig ellát minket. Az iható édesvíz felfedezése tudást igényel. Vannak úgynevezett *ivóvízjelző* állatok, melyek rendkívül érzékenyek a vizek tisztaságára: ilyen például a tüskés bolharák; ha látunk belőle, abból a vízből nyugodtan lehet inni. A víz veszélyes lehet, ezért szűrés, tisztítás, forralás nélkül csak olyan vízből szabad inni, aminek a tisztaságáról meggyőződtünk.

BIZTOSÍTSA A VÁLTOZATOS ÉLELMET
A back up környezetében lehessen vadászni, fegyverrel vagy csapdával, olyan növényeket beszerezni, amelyek ehetőek, illetve megfelelő feldolgozás mellett kellő tápanyagot nyújtanak. Mint fentebb kiemeltük, a vadászathoz szakértelem kell, melyet előzetesen, a felkészülés időszakában meg kell szereznünk.

A back up ponton az élet csendes, és fegyelmezett. Kötött rendszer szerint folyik. A feladatok le vannak osztva, a hierarchiát a felelősség mértéke határozza meg. Nem hívjuk fel magunkra a figyelmet. A belső konfliktusokat közösségileg el kell simítani, mivel a belviszály a közösség bukásához vezethet.

Az unalom, a monotonitás az erősebbeket is megviselheti. A játék, a szórakozás igénye alapvető emberi igény, pórul járunk, ha nem kalkuláljuk bele, mert szükségünk lesz rá. Sakk, dominó, kártya, társas- és szerepjátékok tehetik elviselhetővé, sőt kellemessé a lakóhelytől távol eltöltött heteket.

A BACK UP BÁZIS FELSZERELÉSE

Bárhol is legyen a back up bázis, nem cipelhetünk magunkkal mindent, amikor útnak indulunk, némi felszerelést előre el kell rejtenünk a back up helyén vagy annak közelében.

A legjobb megoldás a rejtésre, ha a felszerelést vagy élelmet légmentesen zárható műanyag hordókba helyezzük, és azt elássuk.

A mennyiségeket optimalizálnunk kell a csapat létszámához.

Várhatóan 1-6 hét időtartamot tölthetünk el a back up bázison, attól függően, hogy mi történt, és mennyi idő alatt kezelik. Ennyi időre kell felszerelésről gondoskodnunk. Minta a back up bázis felszerelésére:

SZERSZÁMOK, ESZKÖZÖK
Erős munkáskesztyű: széles körben használható eszköz, főleg építkezéseknél, területek megtisztításánál.

Fejsze: többféle fejsze létezik, eltérő célokra, a különbség köztük a nyél hosszúsága és kialakítása, a fej súlya és kialakítása. Favágáshoz sok segítséget nyújt egy acélból kovácsolt favágóék. Szerszámboltokban, kertészeti felszerelést árusító boltokban, nagyáruházakban lehet ilyesmit beszerezni.

Szekerce: a szekerce egykezes szerszám, szemben a fejszével, finomabb, de erőt igénylő, faragó munkákra alkalmas.

Feszítővas: más néven pajszer; erős, acél eszköz, nagyon sokféle felhasználási lehetőséggel.

Fűrész: szükségünk lesz nagy, keretes fűrészre, amellyel méretesebb faanyagot tudunk méretre vágni, és kisebb, egykezes fűrészre, amivel precízebb munkát tudunk végezni. Tartalék fűrészlap legyen a csomagban.

Reszelő, csiszolópapír: nagyon sok sérüléstől kímélhetjük meg magunkat, ha használjuk őket a felületek kezelésére.

Lapát, ásó, csákány: kétkezes eszközök, a föld megmozgatásához.

Ácskapocs: farönkök, hasábok, deszkák egymáshoz rögzítésére.

Machete: bozótvágó; egyszerű, olcsó, sokoldalú eszköz.

Élező: görgős élező, fenőkő; a használat gyakori élezést kívánhat, az éles késsel könnyebb és biztonságosabb a munka.

Szeg: 65-ös, 100-as és 200-as szegre lesz szükségünk.

Bálamadzag: kötözésre, rögzítésre; a táborépítésnél is hasznát látjuk.

Drót: vasbeton kötöződrót, lásd: bálamadzag.

Statikus hegymászó kötél: építésnél nagyobb súlyok mozgatására, vagy gerenda helyett, a ponyvatető rögzítésére.

Ponyva: vízhatlan ponyva, sötét színű, 5x20 méteres; ez képezi a tetőt; akkor is hasznos, ha van fedél a fejünk felett.

Viharlámpa, petróleum, lámpabél: a legtakarékosabb, hosszú időn át használható világítóeszköz.

Matrac: javítókészlettel; fekhelynek, ülőhelynek.

Lópokróc: erős takaró, amennyi lehet.

Varrókészlet: javításokhoz.

Vécéülőke: a tábori élet komfortjához elengedhetetlen.

KONYHAI FELSZERELÉS
Sütőrács: az úgynevezett betonvasháló kiváló alapanyag tábori sütőrácsok elkészítéséhez.

Bogrács, bográcsállvány: még mindig a tábori konyha alapvető főzőedénye.

Serpenyő: sütéshez elengedhetetlen.

Edények, műanyag ételtartók: a készétel vagy az alapanyagok tárolásához.

Kelesztő vajling: kenyérsütéshez (stb.).

Műanyag gyerekfürdető kád: ez volna a tábori mosogató.

Kanna: víz tárolására.

Elsősegély: összeállított csomagok, főleg géz, pólya, sebfertőtlenítő, láz- és fájdalomcsillapító, gyulladáscsökkentő, széntabletta.

ÉLELMISZER
Ha tábori élelmiszerre gondolunk, elsőre bizonyára a konzervek jutnának eszünkbe. Jobb a semminél, de a konzervek (és befőttek) java része víz, súlyukat nagyrészt a csomagolás teszi ki. Ugyanekkora súly mellett sokkal változatosabb és táplálóbb élelmet is összerakhatunk a back up elásott raktárában.

Bizonyos élelmiszerek tárolása hosszú időn át, erdei, hegyvidéki, barlangi körülmények között, csak a megfelelő praktikák ismeretében lehetséges. Ezeket az ismereteket bushcraft tanulmányaink során sajátíthatjuk el.

Liszt, hántolt zab, rizs, bab, lencse: szárazon sokáig eláll, alapvető élelemforrás.

Porélesztő: nagyon sokféle ételhez elengedhetetlen.

Tejpor: sokáig eláll, sok mindenre használható.

Tojáspor: lásd: tejpor.

Sütőolaj: megfelelően tárolva hosszú ideig használható.

Só, cukor, pirospaprika, bors: a fűszerek sokkal fontosabbak, mint hinnénk.

Szárított, kockázott lilahagyma: eláll, és sok mindre használható, segíti a zsír emésztését.

Füstölt szalonna, füstöltcomb, csülök: megfelelően tárolva nagyon hosszú ideig használható.

Száraz szalámi: szintén sokáig eltartható, finom élelmiszer.

A mennyiségeket a létszámon és az időtartamon kívül még az is meghatározza, hogy a back up környezete, valamint szakértelmünk mennyire teszi lehetővé az élelmiszerszerzést. Ha tudunk vadászni, csapdázni, horgászni, az állatot megfelelően feldolgozni, elkészíteni; ha ismerjük a vadon termő növényeket, és azok elkészítését, akkor a tárolt élelem mennyisége jóval kisebb, mintha azzal számolunk, hogy nem lesz módunk az utánpótlásra.

RUHÁZAT
Fehérnemű, nadrágok, pólók, ingek, cipők, kabátok, sapkák: tisztán, összehajtogatva, megfelelően kezelve (a rovarok miatt) kell elrejteni, zsákokban, beletéve a hordókba; a régi, kényelmes, használt, kopottas, megfakult ruhadarabok teljesen megfelelnek.

KÖNYVTÁR
„SAS – Túlélési kézikönyv", írta: John „Lofty" Wiseman. Ha csak egy könyv lehet, ez legyen az.
„A túlélés kézikönyve", írta: Ray Mears.
„A túlélés kézikönyve", írta: Gerhard Buzek.
„Természetjárók enciklopédiája", írta: Mirko Vosátka.
„A pokol kézikönyve", írta: Duncan Shelley.

RÁDIÓ
Egy megbízható, erős antennájú, úgynevezett világvevő rádió jó szolgálatot tehet, amikor hírekre vagyunk kíváncsiak. Megjegyzendő: rádióamatőr felszereléssel és szaktudással, akkor is zavartalanul tudunk kommunikálni és hírekhez jutni, ha a teljes kommunikációs hálózat összeomlott.

JÁTÉKOK
Kártya, dominó, sakk, társas- és szerepjátékok stb.

EGYÉNI VÉSZESETI FELSZERELÉS

Az Egyéni Vészeseti Felszerelés (PMQ, azaz Personal Emergency Equipment) egy „fogd és menj" típusú felszerelés: az ember csak leakasztja a fogasról, kihúzza a szekrényből, és már megy is. Nem kell vele csinálni semmit, nem kell alakítgatni, pakolászni, nem kell gondolkodni, feltölteni, előkészíteni, csak felkapni és menni. Ez a lényege, ettől „vészeseti", ettől „emergency".

A hátizsák megpakolása, úgy, hogy annyi férjen bele, amennyi beleférne, ne zörögjön, ne szóródjon szét benne semmi, pillanatok alatt bármit megtaláljunk, és minden kézre essen, akkor, amikor kell, külön művészet, mondhatni, önálló tudományág. Ki kell tapasztalni, mit hová érdemes elhelyezni, mit érdemes legalulra, mit a háthoz közel, mit attól távol, mit a vállhoz legfelülre. Szempontok a súlyelosztás, a test tehermentesítése a lehetőségeken belül, és a felszerelés valószínű felhasználási sorrendje.

A PMQ ránézésre hétköznapi hátizsák, melynek nincs különleges formája, amelyből nem lóg ki semmi, nem látszik fenyegetőnek és veszélyesnek. Alkalmas arra, hogy forgalmas utcán sétáljunk vele, emberek közt mozogjunk, interakcióba lépjünk hatósági személyekkel, orvosokkal, gyerekekkel, bárkivel. A PMQ semmi olyat nem tartalmaz, amely illegális, vagy balesetet okozhat.

Valamennyi iratunk könnyen elérhető helyen legyen, vízhatlan tokba zárva. Egy rendőri ellenőrzés sem a hiányzó iratok, sem az illegális felszerelési tárgyak miatt nem jelenthet fenyegetést ránk nézve, mert annak kizárólag mi ihatjuk meg a levét. A nem megfelelő eszközök, vagy a nem megfelelően tárolt eszközök (erre később még kitérünk) elkobzáshoz, bírsághoz, polgári perhez, letartóztatáshoz, és büntető perhez vezethetnek. Egyikre sincs semmi szükségünk.

Az Egyéni Vészeseti Felszerelés súlya szintén behatárolt. Egy terhelési szempontokból helyes elvek szerint megpakolt hátizsák, melynek vállpántja, derékpántja, a háttal érintkező részének kialakítása, párnázása olyan, hogy a lehető leginkább kíméli a testet, rendelkezik egy felső hordsúly-határral, amely fölé nem érdemes menni. Egy átlagember körülbelül 10 kilogramm felszereléssel tud hosszú távon gyalogolni. A 12-15 kilogramm már eléggé megterhelő, 20 kilogramm felett pedig ember legyen a talpán, aki száz kilométereket

képes gyalogszerrel megtenni. A rosszabb, kényelmetlenebb hátizsák csökkenti a súlyt, amit hosszú távon el tudunk cipelni.

Figyelembe véve a lehetőségeket, a hatályos magyar jogszabályokat, a beszerezhetőséget és a költségeket, három minta-felszerelést dolgoztunk ki. Egy minimum, egy optimális, és egy ideális felszerelést.

Az ismertetett felszerelésnek célja van. Nem univerzális, ami mindenre jó, mert olyan nincs. Optimalizált egy konkrét cél irányába. Ez a cél: eljutni a back up bázisig, Magyarországon belül, az adott évszak viszonyai közepette.

A PMQ mindig kéznél kell legyen. Bármerre járunk, ha bejön a riasztás, 60 percen belül hozzá kell férnünk. Ez a maximum.

A felszerelések nagy része pénzbe kerül, esetenként nem kevésbe. Nem feltétlenül kell az egész pakkot egyszerre megvásárolnunk. Apránként, eszközönként is összeállíthatjuk a felszerelésünket, mindig azt az elemét beszerezve, amit módunkban áll megvásárolni.

A MINIMUM PMQ

A minimum-felszerelés összeállításánál arra tervezünk, ami a legtöbb háztartásban eleve megtalálható, csak a legszükségesebbre költünk, és mindenért csak annyit fizetünk, amennyit muszáj.

A spórolásnak természetesen határai vannak, a határt ott kell meghúznunk, ahol az adott felszerelési tárgy még el tudja látni a funkcióját.

Egy időben olyan házban laktam, ahol néhány hetente áramszünet volt. Szinte mindig este. A sötétség időtartama 20 és 240 perc között váltakozott. Végül annyira megelégeltem ezt a kiszolgáltatottságot, hogy elhatároztam, vásárolok egy elemlámpát, egy olyat, ami mellett lehet írni, olvasni, enni, ételt készíteni. Másnap elmentem az üzletbe, és kinéztem magamnak egy kempinglámpát, ami mindenben megfelelt volna az igényeimnek, de kétszer annyiba került, mint amennyit költeni akartam rá. Nem vettem meg. Vettem helyette egy másik lámpát, ami nem tűnt olyan jónak, de fele annyiba került.

Szerzeményemet aznap éjjel kipróbáltam, és rá kellett jönnöm, hogy nem jó arra, amire nekem kell. Másnap ismét a boltokat jártam. Vettem még egy lámpát, egy kisebbet, hasonló áron, abban a reményben, hogy a két lámpám együtt nyújtja majd azt a teljesítményt, amit szeretnék. Nem nyújtotta.

Rákövetkező napon, kissé feldúltan, megvettem azt a lámpát, amit az első napon akartam, de aminek nem tetszett az ára. Tökéletesen működött. A spórolás miatt közel kétszer annyit költöttem, mint amennyit akartam.

A minimum felszerelésnél nem adunk a márkára, nem érdekel minket a gyártó ország vagy a gyártó cég, nem lényeges a dizájn, a tartósság, a kiváló képességek. A célunk mindössze annyi, hogy használható eszköztárat állítsunk össze. Alábbiakban ismertetünk egy minta-felszerelést.

HÁTIZSÁK

60-65 literes katonai hátizsák. Jó állapotú, erős, pakolható hátizsákok ezek. Ugyan nem kifejezetten vízállóak, nem kímélik a gerincet és a vállat, nincs hátszellőzésük, de megfelelnek a célra. Olyan nevek alatt kereshetünk, mint „BW rohamzsák”, „Bundeswehr hátizsák”,

„Meshok", „Pionir", „canavas", „dawai hátizsák" stb. Magyarországon úgynevezett military shopokban, katonai shopokban lehet megvásárolni őket, újonnan, vagy használtan, jó minőségben. A bennük tárolt felszerelést vízhatlan szemeteszsákokba csomagoljuk.

HÁLÓZSÁK
A szabad ég alatt aludni, csak úgy, ruhában, vagy takaróval védekezve a hideg ellen, romantikus elgondolás ugyan, de a valóságban egészségkárosodással, esetleg veszélyes vagy halálos fagyással járhat. A sátor túl nagy, túl nehéz, és nem véd eléggé. A hálózsák egyike a szabadban éjszakázás elengedhetetlen kellékeinek. Az úgynevezett „múmia", „cup's múmia" hálózsákok megfelelnek a célra. Nagyobb bevásárlóközpontokban lehet ilyet beszerezni.

FŰTÉS
Coghlans kézmelegítő. Ez egy kisméretű tasak, amely a benne lejátszódó, egészségre nem veszélyes kémiai folyamatnak köszönhetően, mintegy hat órán át képes hőt termelni. Használják zsebbe, kesztyűbe, hálózsákba helyezve, télen az elsősegély-csomag részeként is előfordul. Kettő-négy darab legyen nálunk, a hálózsák fűtésére, ha az évszak megköveteli.

PONCHO
A poncho az egyik legsokoldalúbban használható eszköz a természetben: véd az esőtől, véd a széltől, sátorlapként, légterelőként, hőterelőként, sőt szükséghordágyként is használható. Itt nem lehet spórolni, az egyik legjobb kell: amerikai ripstop poncho.

DERÉKALJ
Ez egy vékony, összehajtható, összetekerhető, hőszigetelő anyag, amely közvetlenül érintkezik a talajjal. Megakadályozza, hogy felfázzon az ember dereka, veséje, és más belső szervei. Nagyon fontos, kihagyhatatlan.

LÁMPA
Ha csupán egy lámpánk van, akkor az az egy mindenképpen fejlámpa legyen. Ha van tartalék, a fő lámpánk akkor is a fejlámpa. Ha pa-

kolunk, dolgozunk a sötétben, a fejlámpa szabaddá teszi mindkét kezünket, nem kell lerakni, letámasztani, arra világít, amerre nézünk. A két-háromezer forintos árkategóriában 15-20 órát világítanak a lámpák egy feltöltéssel, az üzembiztonságuk érthetően nem túl magas. Legyenek nálunk tartalék elemek, begöngyölve például egy zokniba; tartsuk a testhez közel, hogy az esetleges éjjeli, hajnali hidegek ne tegyenek kárt bennük.

KÉS
Egyike a legfontosabb eszközünknek: sokoldalú szerszám, eszköz, fegyver. Például: Mora Outdoor 2000.

Fontos megjegyzés: az érvényes magyar jogszabályok értelmében, közterületen maximálisan 80 milliméter pengehosszúságú kés viselhető; az ennél hosszabb pengés kést a rendőr elkobozhatja, viselője ellen pedig szabálysértési eljárás indulhat. A példa kés pengéje 118 milliméter; ennél a pengeméretnél közterületen a kést kizárólag becsomagolva, táskába elrakva, nem látható módon lehet szállítani. Nadrágszíjon viselni tilos.

Ha van egy jó, megbízható bicska vagy többfunkciós fogó (multitool), szintén mehet a zsákba.

ELSŐSEGÉLYCSOMAG
Egyszerű, alap autós csomag. Helytakarékossági okokból a tartalmát átcsomagolhatjuk egy úgynevezett tisztasági/neszeszer táskába. Vannak ezek között igen erős anyagból készültek is.

Az elsősegélycsomagon kívül egy doboz Magne B6 ivóampulla. A dobozban 10 ampulla található; önmagában, vagy folyadékba keverve lehet fogyasztani. Izomgörcsök, izomfáradság esetén jól jön, abból pedig több is előfordulhat száz kilométeres gyaloglás esetén.

Az egyéni egészségügyi csomag tartalmazza mindazon gyógyszereket, amelyeket adott esetben valamilyen bántalom miatt szedünk.

TÉRKÉP
Magyarország teljes területét lefedő, igazán jó turistatérképek nincsenek. Léteznek komolyabb katonai térképek, de azok kellő tudás nélkül használhatatlanok. Legalább egy Magyarország térkép,

vagy autós térkép legyen a csomagban, vízhatlan szemeteszsákba csomagolva.

PENDRIVE
Két db megbízható márkájú, jó állapotú pendrive kapjon helyet a vészeseti csomagban, elektronikai védőcsomagolásban, például ESD árnyékoló zacskóban, amely megakadályozza, hogy a hirtelen fellépő elektromos vagy mágneses hatások töröljék az adatokat. Mindkét pendrive tartalmazza a legfontosabb adatainkat, címeinket, telefonszámainkat, elmentett, írott anyagainkat, esetlegesen fényképeket, videofelvételeket, hangfájlokat, valamennyi fontosabb iratunk beszkennelt változatát (születési anyakönyvi kivonat, lakcím kártya, személyi igazolvány, útlevél stb.), természetesen vírusirtóval ellenőrzötten. A pendrive az újrakezdéshez szükséges, nem arra való, hogy rajta fontos adatokat tároljunk a túléléshez, vagy a tábori élethez.

TOVÁBBI FELSZERELÉS
Spirálozott füzet és írószerszám: jegyzetek készítéséhez, tervezéshez jó lehet.

Bádogbögre: egyszerű bádogbögre; útközben főzésre megfelelő.

Kanálgép: összefogható evőkészlet, kanál, villa és kés.

Iránytű: a legegyszerűbb, ami pontos tájolásra nem alkalmas, de a négy égtájat megmutatja.

Tekercs madzag: kötözéshez, gyors, könnyebb javításokhoz, táborveréshez.

Gyufa: két doboz gyufa, a vastagabb, nagyobb fajtából, amit sütő begyújtásához használnak. Tartsuk vízhatlan csomagolásban; megteszi egy szemeteszsák, vagy a klasszikus módszer: hermetikusan zárható orvosságos üvegcse.

Petpalack, 2 literes, 2 db: ásványvizes, üdítős palack megfelelő lesz, nagyon alaposan ki kell mosni, és ez lesz a kulacs; kupakok legyenek hozzá, tartalékban!

Higiéniai készlet: fogkefe, fogkrém, borotva, tampon, bármi, ami szükséges.

Élelem: 40 dkg sós mogyoró, 40 dkg mazsola, 4 zacskó instant leves; a mogyoró feltétlenül sós legyen, a leves pedig olyan, amihez 2-3 deci víz elég, és nem kell forralni, csak felmelegíteni. Ez teszi ki a 48 órás élelmiszercsomagot. Élvezeti értéke nem nagy, de arra a két napra elegendő energiát biztosít. Ne gondoljuk, hogy sok lehetőségünk lesz menet közben ételt készíteni. Ha mégis, örüljünk neki, de jobb nem számítani erre.

Váltóruha: két váltás fehérnemű, két váltás zokni, mely a hátizsákba kerül, elcsomagolva, vízhatlan zsákba.

RUHÁZAT
A ruha kimosva, összehajtogatva, benne egy vízhatlan zsákban, melyet hozzákötözünk a hátizsákhoz. Amikor módunk nyílik rá, az aktuális öltözetünket lecseréljük a ruhazsák tartamára. Nem biztos, hogy lesz időnk indulás előtt átöltözni. Nagyobb, vízhatlan szemeteszsák is megteszi ruhazsáknak.

Cipő: zárt, jó állapotú, kényelmesre taposott sportcipő, ami van.
Zokni: egy pár vékony, műszálas zokni, és egy pár vastagabb, ami nem 100 % pamut.
Nadrág: sötétszínű, kényelmes tréningnadrág, ami nem 100 % pamut.
Nadrág: sötétszínű, erős farmernadrág.
Póló: egyszerű, nem hivalkodó póló, ami nem 100 % pamut.
Polár, hosszú ujjú: a hideg miatt fontos.
Széldzseki: zárható legyen, ne járja át a levegő, ne legyen élénk színű.

A farmer erősebb, mint a tréningnadrág, nehezebben szúrják át a tüskék, kellemesebb sűrű aljnövényzetben mozogni benne. A tréningnadrág kényelmesebb, kevésbé szívja meg magát egy komolyabb esőtől. Szituáció dönti el, hogy melyiket használjuk.

A 100 % pamut nem jó a céljaink szempontjából, mert megszívja magát, és nehezen szárad.

A zoknit a következőképpen kell használni: alulra felvesszük a vékony, műszálasat, arra rá a vastagabbat, és így bújunk cipőbe. Hosszú gyaloglásnál ez nagyon sokat számít.

A mobiltelefonunk, és a hozzá való telefontöltő, zárható, műanyag ételes tartóban legyen, melyet vízhatlan zsákba helyezünk, és a zsák száját lezárjuk. A telefontöltő azért fontos, mert később sokkal könnyebb lesz valahol működő konnektorhoz jutnunk, mint működő konnektorhoz és éppen megfelelő telefontöltőhöz.

Ez a Minimum Egyéni Vészeseti Felszerelés.

AZ OPTIMÁLIS PMQ

Az optimális felszerelésnél a legszükségesebb eszközöket szerezzük be, a legjobb minőségben. A mintaként közölt felszerelés-listán szereplő tételek, márkák, típusok beváltak, és beválnának másnál is. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy más megoldások nem jöhetnek szóba.

HÁTIZSÁK
Tatonka Yukon hátizsák, 60 literes. A hátizsák minősége kiemelkedő, átgondoltsága, használhatósága legendás. A háta, a vállhevederek és a derékheveder párnázott, a hevederek állíthatók, a zsák szűkíthető, a súlyelosztása példaértékű. Kényelmes, még többnapos túrákhoz is. Fontos, hogy víztartályos legyen, így nem kell megállni és pakolászni azért, hogy inni tudjunk.

HÁLÓZSÁK
Hannah Bivak. Ez egy úgynevezett három-évszakos hálózsák, melyet korlátozottan télen is lehet használni. Kényelmes, jó hőtartó. Van egy kialakított belső zsebe, melyet akár párnaként is használhatunk, például egy ruhadarab behelyezésével. A cipzár elakadás-mentes kialakítású.

FŰTÉS
Amint azt a minimum felszerelésnél már kifejtettük.

PONCHO
Amint azt a minimum felszerelésnél már kifejtettük.

DERÉKALJ
Therm-A-Rest NeoAir Trekker Regular derékalj. Nagyon könnyű, egészen kicsi helyen elfér, kényelmes, kiváló hőszigetelő, a testhőt visszatükrözi a rajta fekvőnek, ezáltal is védve a felfázástól. Ez a termék tekinthető a piacon kapható egyik legkiválóbb derékaljnak.

LÁMPA
Petzl Tikka XP 2 E99 P fejlámpa. Három működési móddal rendelkezik: nagyobb távolságra koncentrált fénycsóvát, közelre széles, szórt fényt bocsát ki, ezeken felül vészjelzés leadására piros fény beállításra is van lehetőség. Üzembiztonsága kiváló, üzemideje egy feltöltéssel mintegy 160 óra, világítótávolsága 60 méter.

Egy lámpa nem lámpa, tartja a mondás, ezért tartalék lámpára is szükségünk van. Két mintalámpát mutatunk be, ezek közül bármelyik megfelel a célnak.

Petzl E+lite fejlámpa. Kicsi, könnyű, fénye gyengébb a fő lámpánkénál (hatótávolsága 19 méter), működési ideje jóval kevesebb (45 óra), ellenben extrém körülmények között is használható, üzembiztonsága nem hagy maga után kívánnivalót (azt mondják, nem baj, ha az ember elhagyja az erdőben, mert ha évek múlva megtalálja, ugyanúgy fog működni).

Olight M20S-X Warrior Special Operations. Nagyon masszív, szinte elpusztíthatatlan házba épített, sokoldalú lámpa, melyet akár közelharci fegyverként is használhatunk. Maximális fényereje olyan erős, hogy átmeneti látászavart okoz, belenézni tilos: önvédelmi helyzetben kiválóan helyettesíti az erőszakot.

A biztonság kedvéért tartalék elem legyen nálunk. Ha az évszak megkívánja, hidegtől védő csomagolásban, testhez közel.

TŰZGYÚJTÓ ESZKÖZ
Cowboy gyufa, 1 doboz. Nagyon könnyen meggyullad bármilyen érdes, száraz felületen. A dobozban száz szál gyufa található. Katonai shopokban szerezhető be, „Cowboy gyufa" néven lehet rákeresni az interneten. Fontos a vízhatlan csomagolás, amint azt a Minimum PMQ-nál kifejtettük.

Light My Fire Swedish Firestarter szikravető. Ez egy könnyű, kis helyen elférő, nyéllel ellátott rúd, melyből kés (vagy az eszközhöz mellékelt acéllap) segítségével szikrákat lehet csiholni. A szikra közel 3.000 Celsius fokos. Egy szikravető több ezer tűz meggyújtására alkalmas. Igényel némi gyakorlást, és megfelelő pengekialítású kést.

KULACS
Camelbak, 2 literes. Valójában nem is kulacs, hanem víztasak, rugalmas és ellenálló, üresen kis helyen elfér. Rendelkezik egy hosszú kivezető csővel, mely lehetővé teszi, hogy elővétel, megállás, pakolgatás nélkül is tudjunk inni.

VÍZSZŰRŐ
Katadyn Filter Hiker hordozható vízszűrő. Nem biztos, hogy az erdőben, hegyen, az utakat és lakott területeket elkerülő út során sok alkalom lesz garantáltan tiszta víz vételére. A szennyezett víz ihatatlan, nem alkalmas emberi fogyasztásra; a szennyezettség nem mindig látható szabad szemmel. A kútba, forrásba beledöglött patkány, kórokozókat szállító rovarok petéi, súlyos veszélyt jelentenek. Néha nincs más vízlelő hely, mint egy tócsa, patak, tó vagy folyó, amiből közvetlenül inni őrültség. Ilyenkor jön jól egy megbízható víztisztító, mely kicsi, könnyű, és működtetése nem igényel energiát.

TÁVCSŐ
8x42 BTC roof binokulár. Széles látómezős vadásztávcső; nagyon éles képet ad, telített színekkel. Súlya: 770 gramm. A távcső nagyon fontos. 20-30 méter távolságból sok részletet nem ismerünk fel; 100 méter távolságból kisebb eszközöket nem ismerünk fel, a hasonló színek összefolynak, nem tudjuk leolvasni egy arcról a szándékot; 500 méter távolságból meglehet, nem ismerjük fel a szituációt, amit látunk. A távcső sok bajtól megkímélhet.

TÉRKÉP
Katonai UTM térkép, megfelelő méretben, vízhatlan tasakban, rajta jelölve az útvonal. Az UTM azt jelenti: Universal Transverse Mercator, ez egy speciális hálórendszer, pozíciók meghatározására. Hátránya, hogy szakértelem nélkül csak a helyet foglalja. Internetről nyomtatható.

TÁJOLÓ
Silva Field 7 tájoló. Sokféle tájoló létezik, egyszerűek, bonyolultak. A mi céljainkhoz úgynevezett lapiránytű szükséges, abból is az egyik legjobb.

ÓRA
Timex Sports GPS Sensor T5K444 karóra. Nagy hasznát vesszük az úton egy könnyű, ütés- és vízálló, megbízható, pontos, sokoldalú órának. Az említett típust sportolók számára fejlesztették ki, több olyan funkcióval, melyek a mi céljainkra is ideálisak: hatalmas kijelző, melyen a kívánt értékeket jeleníthetjük meg, tetszésünk szerint; a beépített GPS segítségével mérhető a távolság, sebesség és magasság; 150 útvonalat táplálhatunk be; 100 órás stopper; összekapcsolható számítógéppel, arra feltölthetők adatok, illetve onnan letölthetők szoftverek az órára; 50 méter mélységig vízálló.

PENDRIVE
Elektronikai védőcsomagolásban, például ESD árnyékoló zacskóban, ahogyan azt kifejtettük a Minimum PMQ leírásánál.

KÉS
Pontosabban: kések. *Egy kés nem kés*, tartja a mondás, továbbá, az eltérő feladatokra másmilyen penge az ideális.

Fallkniven A1. A túlélőkések etalonja. Látszólagos egyszerűsége valójában egy sokoldalú, nagyon megbízható kést takar, melynek anyaga, mérete, tömege, súlyelosztása, élkialakítása, hegyszöge, vastagsága (stb.), óriási tapasztalatot sűrít magába. Nem látványos, hanem használható, kiforrott, letisztult kés. Ez a főkés, ezt használjuk a nehezebb, durvább munkákra, mint amilyen a favágás, tűzrakás, menedéképítés.

Fallkniven F1. A fentebb említett A1 kistestvére, melyről ugyanazok mondhatók el, mint méretesebb rokonáról, csupán ez a kés másra való. Ez a másodkés, ezt használjuk a finomabb, precízebb munkákra, mint amilyen a nyúzás, a nyárskészítés, ételkészítés.

Ismételten felhívjuk a figyelmet, hogy másféle eszközök is elképzelhetők: amit mi említünk, azok biztosan megfelelőek a célra. A kétkéses felállás értelme, hogy legyen egy nagyobb, nehezebb, hosszabb kés, amelynél a sújtási erő a lényeg, és legyen egy kisebb, rövidebb kés, amelynél a penge pontos irányíthatósága a legfontosabb szempont.

Ha rendelkezünk jó minőségű többfunkciós fogóval (multitool), tartsuk magunknál, hasznos lehet.

ÖNVÉDELMI FEGYVER
Ember ellen kést használni, csak legvégső esetben fogadható el. Ez a kijelentés védhető, ám stressz alatt, vészhelyzetben, közel sem biztos, hogy képesek vagyunk pontosan megítélni a helyzetet. A túlreagálásnak jóvátehetetlen bűn, derékba tört élet, hosszú szabadságvesztés és mardosó bűntudat lehet a következménye. Tehát, a kést jobb elfelejteni, és más eszköz után nézni.

A különféle ingerlő hatású gázok és habok jobb választásnak tűnnek, ám ezek érzékenyek a hőmérsékletre. Marad az ütőfegyver. Sajnos, a legideálisabb eszköz, Magyarországon törvényi tiltás alatt van: ez a vipera, egy teleszkópos fémbot, melynek hatékonyságáról elég annyit mondani, hogy az Egyesült Államokban egyes rendőri szerveknél harci kutyák elleni fegyverként került rendszeresítésre. Szintén kiváló eszköz lenne a nunchaku, az viszont komoly szakértelmet igényel, és ugyancsak tiltott.

Az általunk javasolt önvédelmi fegyver: a defense bag. Két részből áll: egy vastag kengyelből, melybe a kezünket bújtathatjuk, és egy hosszúkás, vége felé kiszélesedő, bőr tokból, melyet homokkal töltöttek meg. Igen nagyot lehet vele ütni, fájdalmas zúzódásokat okozni, bár némi anatómiai jártasság nem árt a használatához. Military shopokban lehet beszerezni, az interneten „security kiegészítők" néven található meg. Legális.

VADÁSZFEGYVER
Ha Budapestről indulunk a back up pont felé, északi irányban 2-4 nap gyaloglás vár ránk, déli irányban ez akár 10 nap is lehet, a keleti és nyugati irányok hasonlóképpen néznek ki. Ha eltévedünk, vagy a lezárások miatt nagyobb kerülőre kényszerülünk, előfordulhat, hogy az egyébként 2-3 naposra tervezett gyaloglásból két hetes, vagy még hosszabb út lesz. Képtelenség ennyi élelmet magunkkal cipelnünk. A vészeseti felszerelés 2 napra elegendő élelmet tartalmaz. A száz kilométerekben mérhető gyaloglási táv miatt minden deka számít, ezért került limitálásra az élelem.

Vadászatra a legkiválóbb fegyver a számszeríj, más néven nyílpuska. Nem kell hozzá engedély, mint a vadászpuskához, nem igényel akkora szakértelmet (és olyan fizikumot), mint a reflexíj, vagy a csigás vadászíj használata. Esetünkben kizárólag olyan számszeríj jöhet számításba, amelyet szét lehet szedni, ellenben nem fér el a hátizsákban.

Az általunk választott számszeríjat egy magyar mester készíti, megrendelésre, egyedi igények szerint. A 4 kilogramm súlyú, 70 kilogrammos húzóerővel rendelkező íj hatásos lőtávolsága 60 méter, a nyílvessző sebessége 85 m/s.

A fegyverhez 12 darab vadásznyílvesszőt javasolunk a hátizsákba.

A jogszabály szerint a számszeríj szétszedve, rejtetten szállítható. Magyarországon a vadászat íjjal és számszeríjjal tilos, ám ha az éhenhalás réme fenyeget, ez lesz a legkisebb gondunk.

TÚRABOT

Kint az erdőben vághatunk magunknak túrabotot. Ajánlott fafajta a mogyorófa. Ilyen bot használata 15 %-kal veszi le a terhet a lábról, ami hosszútávon sokat számít. A túrabot szintén használható fegyverként.

ZSINÓR

Berántózsinór, 20 méter. 3-5 mm vastagságú, nagy szakítószilárdságú zsinór, melyet motorok (csónakmotor, fűnyíró motor stb.) beindításához használnak. Az interneten „berántózsinór" néven lehet megtalálni. Egy ilyen kis tekercs berántózsinór számtalan feladat ellátására jó: javításhoz, szállításhoz, rögzítéshez, táborveréshez.

FÜZET ÉS ÍRÓSZERSZÁM

Kisméretű, spirálozott füzet, két-három tollal. Jegyzetek készítésére, tervezésre használható.

KONYHAI FELSZERELÉS

Kanálgép: evőeszköz készlet, kanál, villa és tompa hegyű kés.

Csajka: mindenes konyhai eszköz, tárolásra, főzésre, szükség esetén sütésre.

HIGIÉNIA SZETT

A higiénia menet közben is igen fontos. A tisztálkodás elhanyagolása annak a jele, hogy valaki belül feladta. Ha másképp nem megy, erőnek erejével rá kell vennünk magunkat, vagy társainkat, hogy a törődésnek ezt az alapvető fokát gyakorolják rendszeresen.

Antivi babafürdető kendő, 25 db-os: steril mosdást tesz lehetővé, víz és szappan nélkül.
Szappan: kicsi, zárható műanyag dobozban.
Borotva: akinek szüksége van rá; ne feledjük, a menet akár két hétig is tarthat.
Hintőpor: lábra, intim testrészekre; fontosságát túrákon nem lehet túlbecsülni.
Fogkefe és fogkrém: zárható tartóban.
Vécépapír: szalvéta, papír törlőkendő is jó helyette.
Tampon: nőknek, a nehéz napokra; mindemellett tűzgyújtáshoz is kiváló.
Bőrpuhító, bőrregeneráló kenőcs: hosszú gyaloglásnál kihagyhatatlan.

VÉSZESETI ÉLELMISZERCSOMAG

Az alábbi csomag 48 órára biztosítja az ételt a számunkra. Kellő mennyiségű energiát ad a meneteléshez, ugyanakkor nem nehezít el.

Energy Shock, 2 db: ital, mely mintegy fél napra biztosítja a fehérjét, zsírt, szénhidrátot (stb.). Szivartokszerű műanyag tartóban kapható. Beszerezhető testépítő boltokban.

Giant bar, 4 db: zabszelet, mely sokféle (harmincnál többféle) ízesítéssel kapható; lassan, folyamatosan felszívódó energiát ad a szervezetnek, megszünteti az éhséget és kifejezetten finom; bioédességnek tekinthető.

Protein Flash, 2 db: fehérjerúd, értékes fehérjével, szénhidrátokkal, vitaminokkal, gyümölcscukorral; nehézsportolóknak ajánlják, akiknek gyors energiafelszívódásra van szükségük.

X-Fuel Maraton, 4 db: energiazselé, 80 grammos kiszerelésben; fokozza a fizikai állóképességet, védi az izomszövetet az erőkifejtés közbeni sérülésektől, segít felhasználni a testzsírt, mint energiaforrást.

Továbbá: Sós földimogyoró, 2 zacskó. Szőlőcukor, 1 zacskó. Multivitamin.

VÍZHATLAN TOK

Aquapac fényképezőtok. Por-, homok- és vízálló tok (5 méter mélységig), melyet fényképezőgépekhez készítettek. Mi másra használjuk: ebbe tesszük az iratainkat, hogy azok védve legyenek az időjárás viszontagságaitól. Elfér benne a mobiltelefon (és valószínűleg a töltője) is.

ELSŐSEGÉLYCSOMAG

Magne B6 ivóampulla: Amint azt a minimum felszerelésnél már kifejtettük.

Fertőtlenítő spray: akár nyílt sebre is használható, sebösszehúzó, vérzéscsillapító hatású.

BCB elsősegélycsomag: túrázóknak összeállított elsősegélycsomag, mely magában foglalja a legszükségesebb eszközöket.

Az egyéni egészségügyi csomag tartalmazza mindazon gyógyszereket, amelyeket adott esetben valamilyen bántalom miatt szedünk.

VÉDŐSZEMÜVEG

Bármilyen kicsi, könnyű, a szemet teljesen lefedő, gumis fejpánttal rendelkező szemüveg, amely megvédi a szemet a portól, széltől, füsttől, rovaroktól. Biker szemüveg, pilóta szemüveg, síszemüveg, megfelelő lövészszemüveg, ezek mindegyike alkalmas lehet.

VÁLTÓRUHA

Két váltás fehérnemű és két váltás zokni. Ez a hátizsákba kerül, ellentétben a ruházat többi részével.

Mindezen felsorolt eszközök kapnak helyet a hátizsákban. A vészeseti ruhát nem pakoljuk a zsákba, azt egy ruhazsákban tartjuk, kimosva, kitisztítva, megfelelően összehajtogatva.

RUHÁZAT

Az ismertetett ruházatot őszre optimalizáltuk. Ebben az évszakban az éjjelek és a hajnalok már igencsak hidegek lehetnek, a hegyekben fagypont körüli szintre eshet a hőmérséklet. Melegebb évszakban kevesebb ruha kell, télen komolyabb kabát, kesztyű, sapka, és alváshoz símaszk, ami megakadályozza az arc és a fej kihűlését.

Ruhazsák: Tatonka Tight Bag. Ruhazsák, melynek száját egy zsinórral összehúzhatjuk. Rögzíthető a hátizsákra. Könnyű, mégis igen erős.

Bakancs: Haix Airpower P6. Professzionális bakancs, amely kényelmes, biztosítja a láb szellőzését, teljesen vízálló; nagyon erős konstrukció, nem kell attól félni, hogy akár extrém használat mellett baja lesz. Fontos, hogy egy számmal nagyobb méretet kell venni, mint amekkora a lábunk (ezt a megfelelő zokni és a kényelem indokolja). Fontos, hogy a bakancsot rendszeresen kezelni kell gore-tex krémmel. Ne új lábbelivel vágjunk neki a menetnek, mert kínszenvedés lesz. Kényelmesre taposott, bejáratott bakancsra van szükségünk.

Zokni: Bridgedale Trail túrazokni. A zokni olyan kérdés, ami felett könnyű elsiklani, pedig több tíz kilométeres gyaloglásnál a jelentősége szinte egyenértékű a lábbelivel. Az összeizzadt, átázott, meggyűrődött zokniban nem lehet járni. A száz kilométeres gyalogtúráknál komoly figyelmet kell fordítanunk a zoknira.

Futónadrág: Kalenji futónadrág. Kettős funkciót lát el: melegen tart, és szétválassza az egyeseknél fájdalmasan egymáshoz dörzsölődő bőrfelületeket.

Nadrág: Gurkha nadrág. Strapabíró, vízálló.

Póló: G. Transit technikai póló. Ezt a pólót olyan anyagból készítették, amely nem tartja meg a nedvességet, így nem lehet átizzadni, mert a verejtéket kinyomja magából, továbbá nem tapad, és könnyen tisztítható.

Polár, hosszú ujjú: Quechua Softshel túrapolár. Jól véd a hideg ellen, erős, és komfortérzetet ad alacsony hőmérséklet esetén, vagy egy nagyobb eső után.

Széldzseki: Veste Stelvio Lafuma. Nagyon jó minőségű dzseki, vízhatlan, szellőzik, de nem engedi, hogy a szél átfújja az embert.

Kendő: Shemagh-kendő. Nevezik még arab kendőnek is. Sötét színű, mintás, nagyméretű kendő, amely védi a fejet a naptól, portól, széltől, esőtől; orr és száj elé húzva hevenyészett porálarcként is funkcionál.

Ez volna az Optimális Egyéni Vészeseti Felszerelés. Az ár túlságosan magas ahhoz, hogy csak álljon egy zsákban, arra várva, hogy beköszönjön életünk legrosszabb napja és túléljük azt. Olyan embereknek javasolt, akik szeretik a természetet járni, és másra is használják a fentebb listázott felszerelést.

AZ IDEÁLIS PMQ

Az ideális PMQ az Optimális PMQ kiegészítése néhány eszközzel, melyek jelentős mértékben megnövelik hatékonyságunkat.

ÉJJELLÁTÓ KÉSZÜLÉK

ATN Viper éjjellátó. Ez egy úgynevezett *éjjellátó szemüveg*, nem pedig távcső. Az alapkészülék nem rendelkezik nagyítással, a nagyítólencséket külön meg kell vásárolni. A dobozban található egy praktikus hordtáska, fejkosár, és maga az éjjellátó. A fejkosár segítségével rögzíthetjük a fejen, a szem előtt; láthattunk ilyet kommandós filmekben. Az ATN Viper vastag burkolatú, erős, vízálló, megbízható, tenyérnyi méretű berendezés, súlya 0,3 kg. Üzemideje 10, illetve 20 óra, attól függően, hogy bekapcsoljuk-e a beépített fényvetőt. A fényvető sem az ember, sem az állat számára nem látható fénytartományában működik, feladata, hogy javítsa a képalkotás minőségét; vaksötétben a fényvető használata nélkül a készülék nem működik elfogadható szinten. Energiaigénye mindössze 1 db ceruzaelem. Legálisan megvásárolható Magyarországon.

Megjegyzés: Az éjjellátó készülékek ma már elterjedtek, ám mégis bonyolult berendezések. Minőségük nagyon széles skálán mozog. Alacsony minőségű, első generációs eszközök vásárolhatók 30 ezer forintos áron is, újonnan, használtan pedig ennek töredékéért. Aki megengedheti magának, szert tehet az ATN cég egyik csúcsmodelljére, melyet a hivatásos kommandósok használnak. Ez már második generációs készülék, torzításmentes, hihetetlenül tiszta képet ad, még vaksötétben is. A modell neve: ATN NVG7-2I.

Tudnunk kell, hogy ha huzamosabb időn át használunk éjjellátót, annak vannak bizonyos következményei. Levétel után egy ideig káprázik az ember szeme, egyeseknél (például nálam) átmeneti színvakságot okoz. Tartós látászavartól nem kell tartanunk.

CSÓNAK

Alpacka Raft gumicsónak. Nagyon kicsire összehajtható, alig foglal helyet a hátizsákban, egy ötletes módszerrel könnyedén, eszköz nélkül, gyorsan felfújható, egyszemélyes gumicsónak, melyet a világ

minden táján eredményesen használtak túrák és expedíciók során. A csónak súlya 2,2 kg.

CSÓNAKMOTOR
Aquascooter csónakmotor. A két lóerős, mindösszesen 7 kilogramm tömegű, kisméretű motor, teljesen biztonságos, nem okozhat sérülést. Megfelelő használat esetén olyan csendes, hogy néhány tíz méter után már nem hallható a működése. Elsősorban méretei miatt nem lenne értelme a csapat minden tagja számára rendszeresíteni, mert túl naggyá tenné a csomagot, elegendő, ha a csapaton belül párokat jelölünk ki, és csak egyikük viszi a motort a táskában. Két Alpacka Raft gumicsónak összefogható egy könnyű, alumínium vagy műanyag kerettel, melyre felszerelhető a motor, és így kapunk egy kétszemélyes, 4-6 km/óra sebességű motorcsónakot, mellyel több tíz kilométert megtehetünk a vízen, és amelynek minden alkotóeleme hordozható.

A csónakot az indokolja, hogy a folyók (Duna, Tisza stb.) vagy tavak (Balaton stb.) lezárása, illetve eltömődése kevéssé valószínű, mint a szárazföldi utaké, ezért ezeken könnyedén és viszonylag gyorsan lehet közlekedni. További indokok közé tartozik a hidak könnyű lezárása, akár egy baleset által, amely szinte lehetetlenné teszi, hogy átkeljünk a vízfelületen.

CSAPAT VÉSZESETI FELSZERELÉS

A Csapat Vészeseti Felszerelés (TMQ, azaz Team Emergency Equipment) kiegészíti az Egyéni Vészeseti Felszerelést. A különbség az, hogy míg az egyéni felszerelés azonos a csapat minden tagjánál, és mindenkinek rendelkeznie kell vele, addig a csapatos felszerelés olyan, amiből elég, ha a csapatnak van belőle. A költségek nem egy embert, hanem az egész társaságot terhelik, a cipelés pedig eloszlik a tagok között, azon az alapon, hogy az erősebb, nagyobb teherbírású tag kicsivel nagyobb súlyt visz magával, mint a gyengébbek. Két példa a csapat-felszerelésre:

MINIMUM TMQ:
Vízszűrő: Katadyn Filter Hiker hordozható vízszűrő. Az ideális felszerelésnél ismertettük.

Katadyn Micropur Forte vízfertőtlenítő tabletta, 1 doboz. A dobozban 100 tabletta található. Fertőtlenítéshez, csíramentesítéshez használható. Zavaros, koszos víz tisztítására nem alkalmas.

3M Steri-Strip, 1 doboz: steril ragasztószer, mely alkalmas nyílt sebek összehúzására, helyettesíti a varrást, és nem igényel szakértelmet. A dobozban 50 db elasztikus csík található. Egy kisebb seb 2-3, egy nagyobb, hosszabb seb 8-12 csíkkal zárható.

OPTIMÁLIS TMQ:
3M Steri-Strip, 1 doboz: lásd fentebb.

Katadyn Micropur Forte vízfertőtlenítő tabletta, 1 doboz: lásd fentebb.

Garmin Oregon 550T GPS: nagy tudású, pontos, vízhatlan, hordozható GPS helymeghatározó műszer, bő térképszoftver-választékkal, 16 óra működési idővel. Indoklás: olcsóbb GPS-eknél előfordul, hogy tömött lombú erdőben elveszíti a jelet, illetve, téved, nem eléggé pontos.

Leica Ultravid 8x42 HD: rendkívüli képességű, professzionális keresőtávcső, amely nappal és szürkületben is egyaránt használható. Megjegyzendő, hogy használtan, de jó minőségben, az új ár töredékéért beszerezhető.

PowerMonkey Explorer, napelemes töltőkészlet: kompakt napelemes töltőkészlet, sokféle elemhez, telephez csatlakoztatható adapterrel; ha nagyon elhúzódna a vándorlás valamilyen ok miatt, legyen lehetőség a lemerült telepeket feltölteni. A töltéshez megállni sem kell, elég kiakasztani a napelemet a hátizsákra és menet közben tölt.

FIZETŐESZKÖZ

Társadalmi összeomlás esetén négyféle fizetőeszköz jöhet számításba: készpénz, arany, ajándéktárgyak, felszerelés.

Az összeomlás kezdetén a pénz szerepe nem igen változik. Röviddel ezt követően az árak elindulnak felfelé, és hamarosan a csillagos égig futnak. Hasznos, ha a vészeseti felszerelésünk részét képezi némi készpénz, különféle címletekben, forint és euró, természetesen vízhatlan csomagolásban.

Ahogyan a pénz veszít jelentőségéből, előtérbe kerül az arany, mint fizetőeszköz. A köznapi barterekben mindenféle arany törtaranyként jelenik meg. A legértékesebb, legritkább érme is csupán törtaranyáron kel majd el. Ennek egyszerű az oka: az arany összetételének, származásának megállapításához túl sok szakértelem, és megfelelő felszerelés szükséges. Néhány egyszerű, olcsó aranygyűrű hasznos lehet a vészeseti csomagban.

Ha már az aranyat sem fogadják el széles körben, mint fizetőeszközt, az ajándéktárgyak még mindig értéket képviselnek. Ékszerek (nem feltétlenül értékes ékszerek), apró tárgyak, kisebb csecse-becsék, melyekkel örömet lehet szerezni másoknak, sokáig fizetőeszköz maradhat. Döntsünk belátásunk szerint, de ügyeljünk a súlyra, és arra, hogy teljes felszerelésben sem kelthetünk zajt mozgás közben.

A hasznos felszerelés olyan csereeszköz, amit mindenki értékelni fog, bármi történjék is. Egy lámpa, egy napelemes elemtöltő, egy víztisztító, egy rádió, egy bakancs, gyógyszerek, géz, fájdalomcsillapító (stb.): ezek értéke megmarad.

HÁZIÁLLAT

Fájó pont lehet, de a háziállatokat nem tudjuk magunkkal vinni egy társadalmi összeomláskor. Sajnos, hátra kell hagynunk őket.

Nem tudunk rájuk odafigyelni, nem tudjuk kellőképpen kontrollálni a mozgásukat, a neszezésüket és a hangjukat. A családi kedvenc aranyos vakkantása a halált hozhatja az egész csapatra.

Nincs helyünk, ahol elférnének, nincs energiánk cipelni a háziállatokat, illetve a számukra fontos eszközöket, tárgyakat, élelmet.

UTÓSZÓ

A Pokol Kézikönyve első része a társadalmi összeomlás egyéni túlélésének lehetőségeit vázolta fel, részletekbe menően, a teljesség igényével. Az út tisztán látható, csupán annyi a dolgod, hogy elindulj és járj rajta.

Szükséged lesz bizonyos alapvető tanulmányokra (bushcraft, íjászat, vadászat, horgászat stb.), felszerelésre (szerezd be egyesével, amelyik tetszik, ahogyan megengedheted magadnak), és előkészületekre (a vészforgatókönyv kidolgozása, az útvonal megalkotása és lejárása stb.).

A kevés tudás veszélyes, a színlelt szakértelem halálos. Az olvasmányok, a hallomás nem tudás, hanem semmi. Tudásnak kizárólag a többször kipróbált, bizonyított, rutinná vált cselekvés, kezelés, megoldás tekinthető, minden más értéktelen. Nagyon sok ember halt bele abba, hogy ezzel nem volt tisztában.

Csak egy példa arra, hogy mi a különbség a valódi tudás, és az elmélet között. Hihetnénk, hogy egy valóban szakszerű, kiváló színes fotókkal illusztrált növényhatározót bárki képes használni. Ám ez nem így van. Alapvető botanikai ismeretek nélkül egyszerűen nem látjuk azokat az apró különbségeket, amelyek a könyvben szereplő fénykép és a valóságban megfigyelt növény között vannak. Nem látjuk, mert nem tudjuk, hogy mit kell néznünk. „Körülbelül olyan” – ez az a gondolat, ami sokak önmérgezéséhez vezetett már szerte a világon.

A leghelyesebb, ha a tanulást és a felkészülést játékként, izgalmas és produktív időtöltésként fogjuk fel. Ha egyszer szükségünk lesz rá, életben maradunk. Ha soha nem lesz rá szükségünk, akkor jól szórakoztunk.

Nincs mitől félni.

De van mire felkészülni.

KISLEXIKON

Geiger-Müller számláló: radioaktív sugárzást mérő detektor.

Horhos: kiszáradt vízmeder, széles, mély árok.

KFKI: Központi Fizikai Kutató Intézet.

Monolith, Janov, Szolgálat: utalások a S.T.A.L.K.E.R. Call of Pripyat című videojátékra.

Nibiru: feltételezett bolygó, mely 3600 évente ér földközelbe, és súlyos eseményeket idéz elő.

Plugin: kiegészítő program, mely valamilyen funkciót tesz elérhetővé, vagy egy korábbit változtat meg.

Stalker: utalás az ukrán fejlesztésű S.T.A.L.K.E.R. gyűjtőnév alatt megjelent játékokra.

Warcraft: utalás a Word of Warcraft című, csapat alapú videojátékra.

A POKOL a mi értelmezésünkben szélsőséges tanácstalanság. Olyan élethelyzet, amelyben korábbi tanulmányaink, tapasztalataink nem érnek semmit.

A pokol ellenszere a biztos tudás.

A Pokol Kézikönyve egy könnyen érthető, empirikus alapokon álló, olvasmányos stílusban megírt ismeretterjesztő könyvsorozat, melynek kötetei segítenek felszámolni a poklokat.

Az első kötet témája a társadalmi összeomlás egyéni kezelése. Társadalmi összeomlásnak azt nevezzük, amikor az ellátó rendszer (élelem, energia, orvosi ellátás) megszűnik és a törvényes rend felbomlik. A kiváltó okok között szerepel a katasztrófa, veszélyes járvány, kiterjedt mérgezés, puccs, zavargások, terrorcselekmény, éhséglázadás vagy valamilyen alapvető meghibásodás az energia-ellátásban.

A társadalmi összeomlás egyénre, családra, baráti közösségre lebontott kezelése majdnem lehetetlennek tűnik, ám valójában nem az. Ez a könyv útmutató a társadalmi összeomlás nevű pokol felszámolására.

A pokol kézikönyve
ISBN 978-963-89067-5-5

Duncan Shelley A POKOL KÉZIKÖNYVE I.

Duncan Shelley

A POKOL KÉZIKÖNYVE

HOGYAN ÉLD TÚL A TÁRSADALMI ÖSSZEOMLÁST